

Vlaams
Parlement

vergadering **25**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 17 maart 2021

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	7
VERONTSCHULDIGINGEN	7
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	7
ACTUELE VRAAG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de verdeling van de middelen uit de Brexit Adjustment Reserve	7
ACTUELE VRAAG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de verdere stappen in het proces van de regiovorming	10
ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het beleid inzake radicalisering tegen Black Lives Matter na het extreme geweld ter gelegenheid van een protestactie in Luik	16
ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Klimaatzaak	
ACTUELE VRAAG van Chris Steenwegen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Klimaatzaak	
ACTUELE VRAAG van Bruno Tobback aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de start van de Klimaatzaak	21
ACTUELE VRAAG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het al dan niet uitvoeren van testevenementen voor de cultuur- en eventensector	
ACTUELE VRAAG van Jeremie Vaneekhout aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, en aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, en aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het aangekondigde testevent in Hasselt	
ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de inzet van sneltesten in het kader van het verdere versoepelingsplan	
ACTUELE VRAAG van Cathy Coudyser aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de testevents	29

ACTUELE VRAAG van Immanuel De Reuse aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de wijzigingen in de vaccinatiestrategie in het licht van de nieuwe ontwikkelingen	
ACTUELE VRAAG van Maaike De Rudder aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de beslissing van de ons omringende landen om uit voorzorg het AstraZeneca-vaccin voorlopig niet langer toe te dienen	
ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de sterke stijging van de coronacijfers	37
ACTUELE VRAAG van Gwenny De Vroe aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het slapend kapitaal van sociale huisvestingsmaatschappijen	45
ACTUELE VRAAG van Rita Moors aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het plan 'Mobiliteit Innovatief Aanpakken' (MIA)	
ACTUELE VRAAG van Lode Ceyskens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het plan 'Mobiliteit Innovatief Aanpakken' (MIA)	
ACTUELE VRAAG van Annick Lambrecht aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het MIA-verkeersveiligheidsplan	49
ACTUELE VRAAG van Bart Tommelein aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het VRT-beleid ten aanzien van merchandising	
ACTUELE VRAAG van Klaas Sloopmans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het verkopen van maaltijdboxen door de VRT	
ACTUELE VRAAG van Philippe Muylers aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de 'Dagelijkse Kost'-maaltijdboxen en de eerlijke concurrentie	56
MEDEDELING VAN DE AANWIJZING VAN EEN DEELSTAATSENATOR	62
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	62
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 12 van het decreet van 8 mei 2002 houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt en artikel 38 van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkheids- en gelijkebehandelingsbeleid – 611 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	63
Artikelsgewijze bespreking	66
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de tariefverlaging voor non-profitlegaten en non-profitschenken en de invoering van de vriendenerfenis – 613 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	67
Artikelsgewijze bespreking	78

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/1808 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten) in het licht van een veranderende marktsituatie – 644 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4	
Algemene bespreking	78
Artikelsgewijze bespreking	88
VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van artikel 15.3.5/13 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 – 656 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2	
Algemene bespreking	89
Artikelsgewijze bespreking	89
VOORSTEL VAN DECREET van Liesbeth Homans tot wijziging van artikel 3.1.13 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat het jaarrapport van de regulator betreft – 680 (2020-2021) – Nr. 1	
Algemene bespreking	90
Artikelsgewijze bespreking	90
VOORSTEL van Liesbeth Homans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de aanwijzing van een plaatsvervangend fractievoorzitter betreft – 691 (2020-2021) – Nr. 1	
Algemene bespreking	90
Artikelsgewijze bespreking	90
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	91
VOORSTEL tot wijziging van het statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordigers, wat betreft de plaatsvervangend fractievoorzitter Bespreking en stemming	91
VOORSTEL tot wijziging van het reglement van toekenning van medewerkers aan de voorzitter, aan de leden van het Uitgebreid Bureau, aan de fracties en aan de Vlaamse volksvertegenwoordigers Bespreking en stemming	91
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 12 van het decreet van 8 mei 2002 houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt en artikel 38 van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkekansen- en gelijkebehandelingsbeleid – 611 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemming	92
Hoofdelijke stemming	92
ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de tariefverlaging voor non-profit-legaten en non-profitschenken en de invoering van de vrienden-erfenis – 613 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemming	93
Hoofdelijke stemming	93

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/1808 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten) in het licht van een veranderende marktsituatie – 644 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4	
Artikelsgewijze stemming	93
Hoofdelijke stemming	94
VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van artikel 15.3.5/13 van het Energiedecreet van 8 mei 2009 – 656 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2	
Artikelsgewijze stemming	94
Hoofdelijke stemming	94
VOORSTEL VAN DECREET van Liesbeth Homans tot wijziging van artikel 3.1.13 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat het jaarrapport van de regulator betreft – 680 (2020-2021) – Nr. 1	
Artikelsgewijze stemming	95
Hoofdelijke stemming	95
VOORSTEL van Liesbeth Homans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de aanwijzing van een plaatsvervangend fractievoorzitter betreft – 691 (2020-2021) – Nr. 1	
Artikelsgewijze stemming	95
Hoofdelijke stemming	95
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	96
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	98
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	98

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– *De vergadering wordt geopend om 13.59 uur.*

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Dames en heren, zoals u weet, zijn we al meer dan een jaar bezig in onze speciale samenstelling. Ook wij moeten ons immers houden aan de coronamaatregelen. Daarom zijn we hier niet met alle 124 volksvertegenwoordigers aanwezig, maar slechts met 39.

De ministers Hilde Crevits en Ben Weyts zijn verontschuldigd.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: We zouden nu moeten overgaan tot de actuele vragen, maar ik zie dat de minister-president nog niet aanwezig is. Collega's, voor alle duidelijkheid: normaal gezien kwam de minister-president vandaag als laatste aan de beurt en zouden we met minister Crevits beginnen. De minister-president heeft echter andere heel belangrijke verplichtingen en heeft daarom gevraagd om als eerste aan bod te mogen komen.

ACTUELE VRAAG van Karl Vanlouwe aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de verdeling van de middelen uit de Brexit Adjustment Reserve

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Voorzitter, minister-president en collega's, de Vlaamse Regering heeft op het Europese niveau steeds mee aan de kar getrokken voor de zogenaamde Brexit Adjustment Reserve. Iets eenvoudiger uitgelegd is dat het reservefonds of Brexitfonds, dat lidstaten, maar ook sectoren ondersteunt die economisch zwaar getroffen worden door de brexit. We hebben niet alleen deze coronacrisis, maar we ondervinden toch ook wel zware gevolgen van de brexit.

Dit Brexitfonds is met 5 miljard euro natuurlijk eerder beperkt in omvang en uiteraard niet voldoende om alle gevolgen en schade van de brexit op te vangen. Net daarom is het cruciaal hoe deze middelen worden verdeeld binnen de Europese Unie. De middelen moeten terechtkomen waar ze het meest nodig zijn.

De eenvoudige formule die de Europese Commissie heeft vooropgesteld, is bijzonder logisch: het aandeel van de handelsrelaties met het Verenigd Koninkrijk in verhouding tot het bruto binnenlands product (bbp). Grofweg berekend zou dat betekenen dat België recht heeft op ongeveer 305 miljoen euro en dat Vlaanderen in dat geval aanspraak maakt op 195 miljoen euro. Dat was althans de afspraak, maar de onderhandelingen over het verdelingsmechanisme lopen nog. Het voorstel van de Europese Commissie wordt blijkbaar ook niet door iedereen gesteund. Frankrijk legt nu plots een voorstel op tafel waarin elke lidstaat een bepaald minimumbedrag of een soort sokkel krijgt toegewezen. Pas nadien zou men dan het overschot met een verdeelsleutel verdelen, en dit op basis van het handelsrelatiecriterium. Voor ons land zou het voorstel op een vermindering van de financiering met maar liefst 43 procent neerkomen. Dat is bijna de helft, en totaal onaanvaardbaar.

Minister-president, welke initiatieven zult u nemen om de belangen van Vlaanderen als exportnatie verder te verdedigen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Mijnheer Vanlouwe, er circuleert inderdaad een voorstel van de hand van het Franse Europarlementslid Valérie Hayer. Zij is rapporteur van dit dossier in de budgetcommissie van het Europees Parlement. Zoals u zegt, zou het zeer nadelig zijn voor de Belgische enveloppe. Het gaat ook in tegen het uitgangspunt en de inbreng die Vlaanderen altijd heeft gedaan, dat het fonds, waarvan wij mee aan de basis liggen, naar de zwaarst getroffen lidstaten en regio's moet gaan. Het is dus absoluut onaanvaardbaar, want het gaat in tegen de uitgangspunten.

De discussie loopt momenteel zowel in de Raad, tussen de lidstaten, als in het Europees Parlement. Het moet duidelijk zijn dat wij blijven vasthouden aan de logica dat deze middelen moeten worden ingezet in die regio's en sectoren die het zwaarst getroffen zijn.

De volgende initiatieven worden door mijn diensten, samen met het federale niveau en de andere gewesten, genomen. Zowel op diplomatiek als op politiek vlak zijn er intensieve contacten lopende om de standpunten af te stemmen met de gelijkgezinde en evenzeer getroffen lidstaten, zodat opgetreden kan worden als een alliantie. Ook is er contact met de Europese Commissie, op technisch en op politiek niveau, en met het Portugese voorzitterschap, ook op technisch en politiek niveau. Wat betreft het Europees Parlement zijn er een hele reeks contacten lopende met parlementsleden uit verschillende fracties en verschillende nationaliteiten, met de boodschap dat het geld naar de meest getroffen regio's moet gaan.

Ik heb het belang van dit instrument, en onze bezorgdheid over de recente ontwikkelingen, deze morgen nog aangekaart met premier De Croo, met de vraag om ook vanuit de Federale Regering en diplomatie volop op deze discussies te wegen. Ik kan u al zeggen dat we hierin op dezelfde lijn zitten, en aan hetzelfde zeel trekken, omdat we natuurlijk ook dezelfde belangen hebben.

Ik hoop dat deze Europese discussies snel kunnen worden afgesloten met een resultaat dat de eerdere afspraken – om deze middelen in te zetten op de zwaarst getroffen regio's en sectoren – laat respecteren.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Dank u wel, minister-president. Opnieuw is aangetoond dat Vlaanderen effectief maatregelen neemt om de negatieve gevolgen weg te werken. Het is dan ook bijzonder goed dat u een overleg hebt gehad met de federale premier, De Croo, dat u hem hebt aangesproken. Ik mag hopen dat de Federale Regering inderdaad ook beseft dat de Belgische exportcijfers voor meer dan 80 procent op conto van Vlaanderen te schrijven zijn. Het is inderdaad zo dat deze Vlaamse meerderheid alvast in verzet gaat tegen dit Franse voorstel. Wat mij betreft is dat een voorstel dat wijst op protectionisme, en haaks staat op de solidariteit binnen de Europese Unie. Wij, als Vlaamse regio, zijn een sterke economie. Maar wanneer wij dan zwaar getroffen worden, dan kan het niet zijn dat wij nadelen moeten ondervinden wanneer er herverdelingssystemen zouden zijn. Ik hoop dan ook, minister-president, dat ook de Federale Regering ...

De voorzitter: Ik hoop vooral dat u kunt afronden.

Karl Vanlouwe (N-VA): ... en de federale meerderheid beseffen dat er aan hetzelfde zeel moet getrokken worden. Ik wijs er ten slotte op dat ik ook reken op Charles Michel, als voorzitter van de Europese Raad.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister-president, de Brexit Adjustment Reserve is natuurlijk een fonds dat vooral bedoeld is ter ondersteuning van de zwaarst getroffen lidstaten en sectoren, door de brexit. Het lijkt me dan ook nogal evident dat Vlaanderen een aanzienlijk deel van de middelen uit dat fonds ontvangt, wegens onze nauwe verbondenheid met het Verenigd Koninkrijk. Als je dan nu de berichten leest dat Frankrijk en andere grotere landen een zekere hebbigheid tonen, om meer uit dat fonds te halen dan hun eigenlijk toekomt, dan rijzen ook mijn haren ten berge. Ik zou u dan ook willen vragen om die hebbigheid te beknotten, en – via uw overleg met de Federale Regering, maar mogelijk ook door rechtstreeks contact met de landen die vinden dat ze nu meer uit de pot moeten halen dan waar ze eigenlijk recht op hebben – ervoor te zorgen dat Vlaanderen zijn rechtmatig deel krijgt.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister-president, voorzitter, goede collega's, 'fair share' is een belangrijk principe in alle relaties, en dus ook in de internationale handelsrelaties. Het moet dus duidelijk zijn dat ook Vlaanderen – en bij uitbreiding België – wat dat betreft zijn deel moet krijgen van die Europese steunfondsen.

Ten tweede denk ik dat het ook belangrijk is dat er een signaal gegeven wordt aan de Britten dat zij moeten ophouden met hun achterhoedegevechten – met alles wat daar bezig is in de Ierse Zee – om de controles ten aanzien van Noord-Ierland te omzeilen, dat er grenzen zijn aan het geduld en het verdragen.

Als derde en laatste punt: we moeten ook onze exporteurs en onze vissers goed informeren over de nieuwe economische realiteit. We moeten niet alleen informeren over de nieuwe spelregels, maar ook bedrijven helpen om die nieuwe uitdagingen het hoofd te bieden; ik denk dat dat minstens even belangrijk is. En uiteraard, datgene wat ons toekomt moeten we ook krijgen, zeker wij, die voorbeeldige leerlingen zijn in de Europese klas, als het gaat over samenwerking en samenhang.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister-president, er komen nog een aantal fracties, maar ik denk dat u vandaag bij wijze van spreken een eensgezind, kamerbreed mandaat hebt om er inderdaad voor te zorgen dat Vlaanderen een eerlijk deel krijgt uit dat Brexitfonds. Ik heb ook van u begrepen dat ook de Federale Regering en premier De Croo op die lijn zitten.

Het is inderdaad belangrijk dat u als minister-president, zoals u zelf ook hebt aangegeven, al uw kanalen openzet en gebruikt om duidelijk te maken dat het niet meer dan logisch is, gezien de impact die de brexit op de Vlaamse economie heeft, dat wij wel degelijk ons rechtmatige deel uit dat Brexitfonds krijgen.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister-president, de oorspronkelijke afspraak was dat de zwaarst getroffen regio's gebruik konden maken van dat Brexitfonds. Het zou inderdaad nefaste gevolgen hebben voor Vlaanderen, als exportregio van ons land, om nu alternatieve voorstellen op tafel te leggen die voornamelijk de grootste lidstaten ten goede komen. Ik begrijp uit uw antwoord dat u inderdaad al intra-Belgisch overleg hebt gehad.

Ik heb nog een tweetal vragen. Wilt u vanuit uw positie ook in overleg gaan met die andere, veeleer kleinere lidstaten die getroffen zullen worden? Dat gaat over

Nederland, Ierland en Denemarken. Zij zullen ook getroffen worden door dit alternatieve voorstel. Wilt u met hen in overleg gaan om een gezamenlijk standpunt in te nemen?

Ik weet dat Portugal een compromisvoorstel op tafel heeft gelegd. Dat werd meteen afgeschoten door Frankrijk, daarin ook gesteund door Italië en Spanje. Wat hield dat Portugese compromisvoorstel in? Wat zouden de gevolgen daarvan zijn geweest voor Vlaanderen?

De voorzitter: Minister-president Jambon heeft het woord.

Minister-president Jan Jambon: Dank u wel, collega's, om in deze voor Vlaanderen belangrijke zaak op één lijn te staan. Mijnheer Janssens, mevrouw Jans, we leggen inderdaad ook diplomatieke contacten met de 'hebberigen', zoals u ze genoemd hebt. Ik zou zeggen: de staten die in het verweer gaan. We doen dat ook met de collega's die evenzeer als wij getroffen worden, namelijk Ierland en Nederland.

Het Portugese compromisvoorstel is ons inderdaad bekend. Maar ook dat compromisvoorstel is heel fel ten nadele van Vlaanderen. Waarschijnlijk is het niet genoeg in het voordeel van Frankrijk en compagnie, maar het is ook heel sterk in het nadeel van Vlaanderen. Dat is dus ook absoluut niet het spoor dat wij willen bewandelen.

Die verdeling is gemaakt op het niveau van de Raad. Het standpunt dat wij huldigen – en we zitten inderdaad op één lijn met de Federale Regering in dezen – is de verdeling die gebeurd is en die trouwens ook niet helemaal een 'fair share' was voor Vlaanderen. Maar goed, we hebben ons daarbij neergelegd, omdat dat ook een vergelijk was. En daar gaan we nu niet van af.

De voorzitter: De heer Vanlouwe heeft het woord.

Karl Vanlouwe (N-VA): Bedankt, minister-president. U hebt hier duidelijk brede steun in uw verzet. Wij hopen inderdaad dat Vlaanderen zijn rechtmatige deel kan krijgen. Ik wil er gewoon op wijzen – maar ongetwijfeld weet u dat ook – dat bekend raakte dat onze goederenuitvoer naar de UK in januari 2021 gedaald is met maar liefst 35 procent tegenover januari vorig jaar.

Wij zouden oorspronkelijk een kleine 200 miljoen euro krijgen, maar dit 'Club Med-voorstel' van Frankrijk zou ervoor zorgen dat Frankrijk maar liefst 66 procent meer zou krijgen, Spanje ook 66 procent en Italië 90 procent. En dat zijn toch niet de regio's die het meest getroffen zijn. Die regio's zijn uiteraard Vlaanderen, Nederland en zeker ook Ierland. Ik hoop dan ook dat die economieën die het meest getroffen zijn, hun rechtmatige deel krijgen en dat we ons verzetten tegen het protectionisme en tegen deze vorm van antisolidariteit van Frankrijk.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Paul Van Miert aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over de verdere stappen in het proces van de regiovorming

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Voorzitter, collega's, minister, afgelopen vrijdag werd er, na een toch wel intensief participatief traject en vele onderhandelingen en besprekingen tussen burgemeesters en interventies van gouverneurs, dan toch

een eindnota voorgelegd door de Vlaamse Regering over het strategisch project regiovorming. We kunnen stellen dat dit eigenlijk het startschot is van een kleine interne Vlaamse staatshervorming. We willen daarbij zeker geen nieuw bestuurlijk niveau creëren maar eerder de verrommeling tegengaan en zeker de wildgroei aan vele intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. De zeventien regio's liggen nu vast, minister, al moet er in het oosten van het land misschien nog wel enige tuning en bijschaving gebeuren. Collega's, na die nota van afgelopen vrijdag voel ik dat er toch wel goesting is – om het met een mooi Vlaams woord te zeggen – op het lokale niveau om met dit nieuwe gegeven aan de slag te gaan.

Minister, ik denk dat het vervolgtraject ook heel belangrijk zal zijn. De focus van mijn vraagstelling ligt dan ook op de impactanalyse, waarvan ook sprake is in de nota van de Vlaamse Regering, van de Vlaamse bevoegdheden opdat die Vlaamse afbakeningen en de decretale onderbouw daarvan in afstemming komen met dit hele proces. Diezelfde oefening zal ook moeten gebeuren bij de federale collega's.

Minister, ik heb een concrete vraag aan u. Welke verdere stappen zult u de komende maanden zetten opdat die referentieregio's effectief een referentie zullen worden met betrekking tot Vlaamse en federale regionale afbakeningen?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Van Miert, ik dank u voor deze vraag omdat ik inderdaad geloof dat de beslissing die vrijdag genomen werd in de ministerraad, voor Vlaanderen een heel belangrijke beslissing is. Ik heb gesproken over een interne Vlaamse staatshervorming. Het is ook mijn vaste overtuiging dat we met deze stap – een eerste stap in een heel traject, maar een fundamentele en onomkeerbare stap – werk kunnen maken van de decennialang gegroeide verrommeling op het bovenlokale niveau, waardoor er heel veel onduidelijkheid en inefficiëntie was ontstaan. Deze hervorming heeft drie doelen: eerst en vooral sterkere lokale besturen, ten tweede meer democratische controle en transparantie, en ten derde minder structuren en minder mandaten.

We gaan drie zaken doen. Eerst en vooral is er de timing. De Vlaamse Regering heeft de ambitie om tegen 2025 al haar samenwerkingsverbanden, of een maximaal aandeel van die samenwerkingsverbanden, te herorganiseren op basis van deze regiokaart. We willen daar zelf het voorbeeld in geven. Dan gaan we met de federale overheid praten. Minister-president Jambon en ikzelf zullen contact zoeken met de federale collega's met de vraag om ook hun structuren aan te passen aan deze kaart. Van de lokale besturen vragen we tegen 2031 – op iets langere termijn dus – een inspanning om hun structuren hierop af te stemmen. Ten slotte installeren we een burgemeestersoverleg.

Het tweede wat we doen, is het ondersteunen van de lokale besturen door het Steunpunt Bestuurlijke Vernieuwing en het Labo Regiovorming. We hebben in de schoot van de Vlaamse administratie ook een werkgroep die elke stap opvolgt.

Ten slotte – niet onbelangrijk – is het ook ons uitgangspunt dat we geen keizerkoster willen zijn. We willen de lokale autonomie, de lokale kleinschalige samenwerkingsverbanden, absoluut niet hypothekeren. We willen de kans geven aan lokale besturen om op subregionaal niveau ook nog een aantal dingen samen te doen. Er zijn een aantal zaken die buiten de scope vallen. We gaan daar het volgende principe toepassen: pas toe of leg uit. Er is de mogelijkheid om voor bepaalde structuren, die een echt sterke werking hebben maar die niet echt in die regiokaart passen, een goed beargumenteerde nota voor te leggen aan de Vlaamse Regering. We gaan daar zeer restrictief in zijn. We gaan niet alles toelaten. Maar ik denk dat we, met deze operatie, echt een reuzenstap vooruit

kunnen zetten in het vereenvoudigen van alle structuren die vandaag bestaan in Vlaanderen.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Dank u voor uw antwoord, minister, en de intenties die u daarin duidelijk aangeeft. Ik gebruikte daarstraks het woord goesting, maar misschien kan ik net als u het woord ambitie gebruiken. Ik voel in ieder geval in de regio waar ik werkzaam ben, dat er echt wel de ambitie is om hier iets mee te doen. Meer dan de fusies, waar we als Vlaamse overheid ook naar kijken, beschouwt men de intensiteit van die samenwerkingen binnen die regio toch wel als een mogelijkheid om efficiëntiewinsten te boeken, om een win-win te zoeken.

Minister, ik denk dat het belangrijk is om het traject warm te houden, 'au bain-marie' te houden, zodat de beweging die we hebben ingezet, niet stukt. We moeten misschien toch wel behoedzaam zijn om geen grote verschillen te creëren tussen de verschillende regio's in de snelheid van vorderen. Ik kijk in ieder geval uit – waarschijnlijk samen met u, minister – naar het debat waar we in detail verder een en ander kunnen bediscussiëren en bespreken, aanstaande dinsdag in commissie. Ik dank u in ieder geval voor uw antwoord.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Het woord is hier al een paar keer gevallen, maar de Vlaamse Regering heeft zich hier inderdaad perfect geplaatst in de traditie van de Belgische staatsvormingen. Ze is begonnen met een flou idee over beter bestuur. Dat idee is dan langs alle heilige huisjes van de bestuurspartijen gepasseerd, en we eindigen dan met een nieuw bestuursniveau, waarvan niemand goed weet wat het precies moet doen of hoe het precies zal functioneren. Op dat vlak is de term van collega Van Miert goed gekozen. Maar 'goesting' is misschien toch wat overdreven als ik de commentaar bij heel wat lokale bestuurders en burgemeesters hoor over het gebrek aan democratische inslag van heel dit nieuwe bestuursniveau. Want verkozen is het in ieder geval op geen enkele manier. De goesting is daardoor ook heel klein bij nogal wat lokale besturen.

Minister, ik had namens mijn fractie toch graag gehoord hoe u denkt iets te doen aan het ontbreken van iedere democratische legitimiteit van dit nieuwe bestuursniveau, en bijgevolg ook de vrij grote wantrouwigheid daartegenover bij nogal wat lokale bestuurders. Ik dank u.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Minister, we zitten in een tijdperk van verandering, en dat heeft ook zijn weerslag op onze lokale besturen. Daar moeten we dan ook met een open vizier naar durven te kijken. Ik denk dat mijn partij daar al de aanzet toe gegeven heeft, door in de vorige legislatuur resoluut de lead te pakken met de fusieoperaties die in Vlaanderen gebeurd zijn en die geslaagd zijn.

Maar nu we zitten dus in deze oefening, waar inderdaad wat inspraak is geweest, maar waar toch ook een aantal vragen bij zijn. Ik stel mij bijvoorbeeld vragen over de stap die in Limburg is gezet. Daar was er één regio, en daar zijn er ook al voorbeelden van samenwerking op dat vlak. Er is daar ook een grote gedragenheid, en toch verschenen er te elfder ure drie regio's. U kunt daar straks misschien iets meer over vertellen.

Ik denk ook dat we het erover eens zijn dat een regio geen doel is maar een middel, minister. Hoe zult u, naast de inspanningen die u opgesomd hebt qua ondersteuning en de wettelijke richtlijnen die gelden, de gemeenten triggeren om voluit aan de slag te gaan met die regio's?

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, eerst en vooral vinden wij de doelstelling die u naar voren hebt geschoven, een goede doelstelling. Het is hoog tijd dat Vlaanderen eindelijk de verrommeling aanpakt en zorgt voor een versterking van de lokale democratie en transparantie. Maar met de beslissing die de afgelopen maanden en afgelopen vrijdag genomen is, zijn we toch wel heel bezorgd. We schuiven het ten eerste op de lange baan, en ten tweede is er geen draagvlak – collega Tobback verwees er al naar. Ten derde dreigen we gewoon een extra overlegorgaan of een extra beleidsniveau te creëren.

Want er zijn drie problemen. Een eerste probleem gaat over de Vlaamse samenwerking die u wilt aanpassen aan dat regioniveau. Ondertussen heeft minister Diependaele in de commissie al verklaard dat dat voor hen niet geldt; zij gaan dat niet doen. Ten tweede zijn er die tweeduizend intercommunales. U zegt die zich binnen tien jaar zouden moeten hebben aangepast. Het is dus niet deze Vlaamse Regering die dat oplost, en ook niet de volgende, maar de Vlaamse Regering daarna, die daar eventueel een antwoord op zal geven. Het derde probleem en het grootste taboe – het spijt mij, collega Bothuyne – zijn de provincies.

De voorzitter: U bedoelt collega Ceyskens.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Collega Ceyskens, mijn excuses, nu zie ik het. De provincies, dat is het taboe in de Vlaamse Regering waarover natuurlijk niet mag worden gesproken.

Onze fundamentele vraag is hoe u kunt garanderen dat deze beslissing op korte termijn zal leiden tot meer democratie en meer efficiëntie.

De voorzitter: De heer Buysse heeft het woord.

Yves Buysse (Vlaams Belang): Los van het feit dat onze fractie ook betreurt dat van deze regiovorming geen gebruik werd gemaakt om het exitscenario voor het provinciale bestuursniveau uit te tekenen – dat is trouwens een piste waarvoor in dit halfjaar een parlementaire meerderheid bestaat – mis ik in dit akkoord vooral engagementen om de controlerechten van de lokale mandatarissen uit te breiden. Op dit ogenblik is het voor lokale gemeenteraadsleden al zeer moeilijk om zich tijdig en grondig te informeren over de werking van de bestaande intercommunales, en al zeker wanneer men tot de oppositie behoort.

In de regeringsnota lees ik wel het een en ander. Een dossier uit een samenwerking kan bijvoorbeeld eerst besproken worden in een gemeenteraad, en er kan een consequente terugkoppeling vanuit het burgemeestersoverleg naar de gemeenteraad worden opgezet. Maar enkel die mogelijkheid creëren is niet voldoende voor ons. Daarom luidt mijn duidelijke vraag: hoe zult u het controle- en vraagrecht van de gemeenteraadsleden ten aanzien van die samenwerkingsverbanden decretaal uitbreiden? Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Voorzitter, mijn vraag sluit aan bij wat een aantal anderen al hebben gezegd. Het gaat om de democratische legitimatie. Er wordt nagedacht over de overbrenging van bepaalde bevoegdheden van de provincies naar de regio's, maar er is natuurlijk een verschil. Onze verkozenen in de provincieraad zijn democratisch verkozen. Voor zover ik weet, worden in de regio's geen verkiezingen georganiseerd. Er is al over gesproken en er zijn al bevragingen gehouden, maar ik blijf hier bezorgd om. Op welke manier zult u ervoor zorgen dat we een democratische controle op het beleid hebben en dat dit niet door de regiovorming wordt afgezwakt?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Ik wil iedereen eerst en vooral bedanken voor de vele vragen. Als we een wezenlijke hervorming doorvoeren, is het niet meer dan normaal dat er hier en daar vragen zijn. Sommige mensen worden uit hun comfort-zone gehaald en krijgen de vraag zich in te schrijven in een nieuwe filosofie, die fundamenteel anders is dan de verrommeling uit het verleden. Ik vind het niet meer dan normaal dat er vragen zijn, maar er zijn duidelijk ook nog een aantal misverstanden die ik graag wil wegwerken.

Mevrouw Vandecasteele, Vlaanderen heeft drie bestuurslagen, namelijk het lokale, provinciale en Vlaamse bestuursniveau. Deze nota verandert daar niets aan. Er komt geen nieuwe bestuurslaag. De verrommeling die we in Vlaanderen kennen, is niet het gevolg van het bestaan van tweehonderd bestuurslagen, maar van het bestaan van meer dan tweeduizend verschillende samenwerkingsverbanden waarin gemeentebesturen een aantal taken samen uitvoeren. Met de gedecentraliseerde werking heeft de Vlaamse overheid platformen gecreëerd om met de lokale besturen te communiceren. We zullen geen bevoegdheden aan de regio's toekennen. We zullen de verrommelde zaken op elkaar leggen, vereenvoudigen en in elkaar schuiven.

Een mooi voorbeeld daarvan is wat tot nu toe in de regio Midwest is gedaan. Er is een inventaris opgesteld van meer dan 200 samenwerkingsverbanden, die nu met een concreet plan tot slechts 39 samenwerkingsverbanden zullen worden teruggebracht. We kunnen 39 samenwerkingsverbanden nog veel vinden, maar het is wel een pak minder dan 200 samenwerkingsverbanden. We willen in die richting gaan.

We doen dat door sommige taken te bundelen, door bepaalde structuren af te schaffen en door zaken in elkaar te schuiven. Daardoor hebben we minder structuren en kunnen we efficiënter werken. Het veiligheidsbeleid is een goed voorbeeld. Hoe kunnen we een efficiënt veiligheidsbeleid voeren als de brandweer, de politie en de justitiehuisen in andere samenwerkingsverbanden zitten? Hoe kunnen we een efficiënt beleid inzake ruimtelijke ordening voeren als inzake vervoer met andere gemeenten wordt samengewerkt dan in de streekintercommunale en dan in de woonmaatschappijen? Dat maakt de zaken inefficiënt. Ik kan voorbeelden aanhalen uit de welzijnssector, want de centra voor geestelijke gezondheidszorg (CGG's), de Centra Algemeen Welzijnswerk (CAW's) en de OCMW's werken met verschillende zorgraden en samenwerkingsverbanden. Dat onoverzichtelijke en inefficiënte proberen we aan te pakken.

Mijnheer Buysse, het is duidelijk dat het controlerecht er moet zijn. We willen geen nieuwe verkiezingen organiseren. Het zijn de lokale besturen die samenkomen. U hebt terecht gevraagd hoe we de democratische controle zullen garanderen. We zullen dat in het decreet Lokaal Bestuur inschrijven. Dat is trouwens ook een vraag van Groen en van anderen. We zullen inschrijven dat het college van burgemeester en schepenen de regiovorming minstens één keer per maand op de agenda plaatst en dat de gemeenteraad hierover minstens twee keer per jaar kan debatteren. Op die manier ontstaat een gezonde interactie tussen het lokale bestuur, de verkozenen en de bovenlokale samenwerking.

Wat de specifieke situatie in Limburg betreft, hebben we heel duidelijk gesteld dat supraregionaal kan worden samengewerkt. Dat is niet meer dan logisch. In Limburg zijn veel samenwerkingsstructuren op het niveau van het provinciaal grondgebied geïnstalleerd. Dat is gebeurd met een intercommunale, met het CAW en met de vervoerregio. Dat kan allemaal blijven bestaan. Geen haar op ons hoofd denkt eraan dat in stukken te kappen, zoals ik in de kranten heb gelezen.

Waar op supraregionaal niveau goed wordt samengewerkt, moet dat kunnen blijven bestaan.

We geloven dat de kracht van de regio's erin bestaat dat een regio een platform is waar een overzichtelijk aantal burgemeesters en schepenen ernstig en diepgaand met elkaar over bepaalde materies kan discussiëren. Het is de vraag dat overal mogelijk te maken.

Hoe zullen we de lokale besturen motiveren? Dat zal vrij eenvoudig zijn. Dit is geen vrijblijvende oefening op lange termijn. De Vlaamse Regering zal tijdens deze legislatuur een verzameldecreet naar het Vlaams Parlement brengen waarin de structuren van Vlaanderen aan de regiokaart worden aangepast.

En dat gaat over nogal wat. In onze ambitie is dat: de eerstelijnszorg, de vervoersregio's, de regionale zorgraden, de woonmaatschappijen, het lokale gezondheidsoverleg, het geïntegreerd breed overleg, beschut wonen, intergemeentelijke samenwerking op het vlak van cultuur, erfgoed, één gezin - één plan, bovenlokaal sportbeleid, energiehuizen, de gebiedsgerichte werking in het omgevingsbeleid, wijk-werken, de lokale regie sociale economie, enzovoort.

Als je dat allemaal samenbrengt op regionaal niveau – geloof me vrij, ik ben zelf burgemeester – dan krijg je daar een dynamiek die je in Vlaanderen nog nooit hebt gezien. Want dan ontstaan er spontane synergieën, spontaan enthousiasme, spontaan voluntarisme om voort te werken op dat vlak.

Collega Diependaele is een van de grote voorstanders van dit project. Hij heeft vandaag nog een brief gestuurd naar alle burgemeesters waarin hij duidelijk maakt dat de kaart van de huisvestingsmaatschappijen maximaal – en in mijn hoofd is dat al 100 procent, of misschien 99 procent – zal passen in deze kaart. Dat is ook de ambitie. Dat maakt het ook duidelijk voor iedereen. Als de minister morgen een decentrale samenwerking moet maken, dan gaat hij niet opnieuw een kaart moeten uitvinden. Dan ligt die kaart daar.

Dat we op het vlak van intercommunales wat meer tijd geven, is de logica zelf. Men heeft daar zware financiële engagementen genomen, notariële aktes afgesloten. Het is de evidentie zelf dat daar wat meer ruimte is. Maar dat wil niet zeggen – en dat is mijn grote overtuiging – dat alle gemeentebesturen zullen wachten om die samenwerking te organiseren. Ik mag het voorbeeld van de Kempen aanhalen. Ik weet dat men in de Kempen op dit moment al bezig is, dat men daar al de kaart klaarlegt voor de subregionale samenwerkingen. Men is daar al afspraken aan het maken. Dat is net de dynamiek die we nodig hebben. Dat gaat ons vooruithelpen.

Want wat is de ultieme ambitie? Meer bevoegdheden aan de lokale besturen geven! En er zijn maar twee manieren om de draagkracht te versterken: fusioneren of, voor diegenen die niet willen fusioneren, goed samenwerken op regionaal vlak, en de dingen die je niet alleen kunt doen, samen doen, schouder aan schouder.

Voor mij is dit een heel belangrijke constructieve hervorming waarvan ik geloof dat, als de pleinvrees overwonnen is, het enthousiasme zeer groot zal zijn.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Minister, uw enthousiasme in uw tweede repliek is tekenend. Ik kan uw enthousiasme uiteraard vanuit de regio waarin ik werkzaam ben, wel delen. Is het allemaal al geregeld? Is het allemaal peis en vree? Zijn er geen moeilijkheden? Neen, zeker niet. Er moeten nog heel wat dingen geregeld worden. Maar we zien wel de win-win, we zien wel de efficiëntiewinst, zonder dat het doemwoord 'fusie' moet opduiken. Collega's, we kunnen het dan vanuit het

halflege of vanuit het halfvolle glas bekijken. In die zin vind ik het vanuit de oppositie aan de linkerkant een verkeerde insteek. Zo ga ik het in ieder geval als lokale beleidsmaker mee aanpakken. Collega's, als je a priori al vertrekt van een negatieve gedachte, kan het niet in een positief verhaal eindigen.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Bart Somers, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Binnenlands Bestuur, Bestuurszaken, Inburgering en Gelijke Kansen, over het beleid inzake radicalisering tegen Black Lives Matter na het extreme geweld ter gelegenheid van een protestactie in Luik

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, voorbije zaterdag liet Black Lives Matter weer van zich horen, met een explosie van geweld tot gevolg. In Luik werden een politiekantoor en tientallen agenten aangevallen en werden winkels geplunderd. 36 agenten raakten gewond, 9 van hen moesten zelfs naar het ziekenhuis voor behandeling. In de media werden de daders omfloerst 'jongeren' of 'heethoofden' genoemd, terwijl het gewoon om honderden allochtone en extreemlinkse relschoppers ging. Het antifageweld van de 'Black Lives Matter'-betogingen in Amerika wordt gewoon gekopieerd naar dit land.

Er is nog een steeds terugkerend gegeven. Terwijl de keetschoppers luidop 'black lives matter' roepen, blijkt het plunderen van dure merk winkels er toch nog altijd net iets meer toe te doen: diefstal in naam van de antidiscriminatie.

De voorbije dagen hoorden we er weinig of niets over in de media. Ook de usual suspects die normaal ten tonele verschijnen wanneer pakweg een stoute jongen een foute post op de sociale media plaatst, waren in geen velden of wegen te bespeuren. Geen verontwaardiging bij Bart Somers, geen oproep tot strafrechtelijke vervolging door Vincent Van Quickenborne, en zelfs geen nietszeggende oproep tot harde aanpak door Annelies Verlinden. Het is in dit land altijd weer hetzelfde liedje: rechts wordt met een vergrootglas bekeken en voor links sluit men de ogen. Black Lives Matter is blijkbaar heilig, want de organisatie is zo waar – o ironie! – genomineerd voor de Nobelprijs voor de Vrede, terwijl ze keihard aangepakt zou moeten worden omdat ze altijd weer oproept tot geweld, en zelfs geweld pleegt.

Ik heb dan uw liberale geestesgenoot, MR-voorzitter Georges-Louis Bouchez, dit weekend gehoord. Hij sprak naar aanleiding van die rellen in Luik over 'racaille': uitschot, tuig.

Minister, trekt u dezelfde conclusie als de Franstalige liberale partijvoorzitter? Bevestigt u dat die zogenaamde antiracismebewegingen gekaapt zijn door georganiseerde bendes? Want ook hier in Vlaanderen is Black Lives Matter actief. Worden de activisten van Black Lives Matter aangepakt in het kader van uw antiradicaliseringsbeleid?

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Mijnheer Janssens, ik dank u voor uw vraagstelling.

Eerst en vooral speelden de feiten zich niet af in Vlaanderen – we zitten hier in het Vlaams Parlement –, maar in Wallonië.

Ten tweede zegt u dat u geen reactie hebt gehoord. Normaal volgt u zeer goed mijn sociale media optreden. Ik heb onmiddellijk dezelfde dag heel duidelijk

gemaakt dat “geen enkele boodschap geweld rechtvaardigt tegen ordediensten en plundering. Daders snel oppakken en vervolgen, zoals bij hooligans en andere relschoppers”. Dat is ook mijn innige overtuiging. Er is niets dat plundering rechtvaardigt, niets dat geweld tegen privé-eigendom van mensen rechtvaardigt, en zeker niets dat geweld tegen politiemensen rechtvaardigt die hun job aan het doen zijn. Daar kan men alleen maar kordaat en streng tegen optreden. Dat is mijn vaste overtuiging. Dat is noodzakelijk in dezen.

In uw vraagstelling hebt u gezegd dat ik in commissie heb gezegd dat we niet iedereen op één hoop mogen gooien. Dat is evident zo. Mensen die zich inzetten tegen discriminatie en vóór een samenleving gebaseerd op gelijkheid, mogen we niet op één hoop gooien met deze geweldplegers. Alle mensen criminaliseren die zich voor deze zaak inzetten, is volgens mij fout.

Black Lives Matter heeft de dag zelf onmiddellijk afstand genomen van het geweld. Op sociale media hebben ze expliciet gezegd: “De relschoppers hebben niets te maken met ons en onze legitieme strijd.” Maar ik vraag me wel af of deze organisatie zich niet meer moet bezinnen en zich moet afvragen hoe ze beter kan voorkomen dat relschoppers en criminelen haar acties misbruiken, of ze niet moet zoeken naar andere wegen en actiemiddelen om haar punt te maken en te wegen op het maatschappelijk debat. Want, inderdaad, we zien te vaak dat acties en initiatieven gekaapt worden, dat de naam Black Lives Matter gekaapt wordt in manifestaties die eigenlijk niet meer zijn dan relschopperij. Dat is onaanvaardbaar. Want een van de slachtoffers in Luik, naast de politieagenten die geagresseerd zijn, naast de eigendommen die beschadigd zijn en naast de winkeliers die slachtoffer zijn geworden, is eigenlijk ook de strijd tegen discriminatie. Die is daar ook slachtoffer geworden. Dat is een contraproductieve situatie.

Mijn antwoord is heel helder: men moet politieel strafrechtelijk optreden tegen die geweldplegers. Men kan dit niet aanvaarden. De organisatie moet zichzelf een aantal vragen stellen over hoe ze optreedt, hoe ze zich beter kan beschermen tegen extremisten, tegen geweldplegers en ze moet nadenken over het inzetten van andere instrumenten om haar punt te maken dan betogingen die steeds uitlopen op rellen en steeds gekaapt en misbruikt worden door relschoppers, vandalen en mensen die zich crimineel gedragen.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, de vaststelling blijft dat u altijd met twee maten en twee gewichten meet. Waar is dezelfde furie van Bart Somers als bij wanneer het bijvoorbeeld gaat over een rechtse jongen, een Vlaamsgezinde man of vrouw die ergens op sociale media iets post waarvan u zegt dat het niet door de beugel kan? Dan bent u hier furieus. Als het gaat over het plegen van geweld, over het hard aanpakken van politieagenten in Luik, over het plunderen van winkels, dan gaat u minimaliseren en vergoelijken, en dan zegt u zelfs dat die mensen van Black Lives Matter zelf het slachtoffer zijn van het geweld dat daar in hun naam gepleegd wordt.

U hebt onlangs gezegd dat u, in het kader van de bestrijding van gewelddadig extremisme, nog maar eens meer belastinggeld zult inzetten, onder meer naar aanleiding van de onthoofding van de leerkracht Paty in Frankrijk, maar ook vanwege uw altijd terugkerend stokpaardje: het rechts-extremisme. Omdat we zien dat hier in dit land het links-extremisme het probleem is, wil ik u vragen om te doen wat u moet doen in uw bevoegdheid inzake de bestrijding van gewelddadig extremisme: zorg ervoor dat Black Lives Matter, en het extreemlinkse geweld van die beweging, uit Vlaanderen wordt gehouden.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, ik denk dat uw antwoord het juiste is. Drie insteken.

Ten eerste, er is een grondwettelijk recht dat betogen, demonstreren waarborgt. Ook daar moeten we erop letten dat we het kind niet met het badwater weggoien.

Ten tweede, alles wat te maken heeft met vernielzucht, plunderingen en vandalisme kan nooit door de beugel. Privé-eigendommen moeten worden beschermd. Daders moeten worden opgespoord, vervolgd en berecht.

Ten derde – en dat is origineel in uw antwoord – moet Black Lives Matter beginnen na te denken over haar acties en het voorkomen van kapingen van zulke acties. Telkens achteraf moeten uitleggen 'dat hebben we niet bedoeld, wir haben es nicht gewusst', doet natuurlijk aan de grond van de zaak absoluut geen goed. Dat is ook hun volle verantwoordelijkheid.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Er is geen excuus voor geweld, nooit. Dat soort plunderingen en vernielingen is compleet onaanvaardbaar. Wij veroordelen die rellen in Luik op alle mogelijke manieren.

Minister, u hebt gelijk, u zei dat het wel vaker dezelfde relschoppers zijn die goedbedoelde manifestaties verstoren en die elke gelegenheid aangrijpen om amok te maken en de boel kort en klein te slaan. Ik vraag me toch altijd af: die moeten toch bekend staan bij de politie. Daar moeten toch lijsten van bestaan. Zult u uw federale collega daarop aanspreken om ervoor te zorgen dat lokale besturen, ook in Vlaanderen – want dat maken we hier ook mee – beter op de hoogte zijn van wie die mensen zijn, zodat de lokale politie heel gericht kan ingrijpen op het moment dat dat soort amokmakers bij wijze van spreken nog maar een voet uit het station zet wanneer er manifestaties worden georganiseerd?

De voorzitter: De heer van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Collega's, streng genoeg veroordelen, dat kunnen we niet. Die strengheid is er niet voor zulke zaken die er nu weer zijn gebeurd. Het vernielen van een hele binnenstad is gewoon een pure schande. Als burgervader van een kleine centrumstad kan ik vandaag niet anders zeggen dan: van de flikken, van de politie blijf je af.

Het getuigt toch weer van een flinke dosis cynisme dat de betoging om politie-geweld aan te klagen, voor de zoveelste keer ontaardt in geweld tegen diezelfde politie. We willen allemaal werk maken van een maatschappij waarin racisme en discriminatie geen plaats kennen. Dat is een legitieme strijd, maar samen met jullie stel ik vast dat elke betoging van Black Lives Matter steeds weer ontaardt in dezelfde veldslag tegen de politie en de vernieling van eigendommen van bewoners en ondernemers.

Minister, ik deel uw oordeel. Als ze dat zelf niet in de hand hebben, als er signalen zijn dat die beweging verder ontaardt in een gevaar voor onze samenleving, dan hoop ik dat we vanuit het Belgische niveau, maar ook vanuit de preventieve rol van Vlaanderen gezamenlijk acties ondernemen om daar heel adequaat tegen op te treden.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Er zijn heel wat winkels vernield, er zijn zelfs winkeliers die gezegd hebben dat ze hun klanten in veiligheid hebben moeten

brengen in de winkel omdat de rellen zo hevig waren. Er zijn 36 agenten gewond bij deze rellen.

Geweld bij betogingen is totaal onaanvaardbaar, ongeacht van wie het komt en ongeacht wat het motief is. Ik heb me evenzeer gestoord aan de relschoppers als aan degenen die daarna die rellen zijn komen vergoelijken. Laat dit duidelijk zijn: aan beiden heb ik mij in dezelfde mate geërgerd.

De aanleiding voor deze betoging was een hardhandige arrestatie. Ik begrijp dat het parket het onderzoek daarover voert. Ik vind het een goed initiatief van de Luikse politie om te werken met bodycams om de waarheid goed aan het licht kunnen brengen en om de zaken goed te kunnen controleren.

Het belangrijkste is dat men al die relschoppers met videobeelden nu in beeld brengt, identificeert, oppakt en straft. Dat is wat we nu moeten doen, zodat we een goed beeld kunnen hebben van over wie het gaat en hoe we in de toekomst die rellen beter kunnen voorkomen dan ze te moeten genezen.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Collega Janssens, ik denk dat ik net het omgekeerde doe van wat u suggereert. Ik kijk niet naar de afkomst van het geweld, ik veroordeel het altijd en overal en steeds even duidelijk. In een democratische samenleving heeft men het recht te manifesteren, op te komen voor bepaalde ideeën, maar wanneer men denkt dat men geweld kan gebruiken en geweld legitiem vindt, ofwel om ideeën te ondersteunen, ofwel om te plunderen en zaken te vernielen, dan is dat totaal onaanvaardbaar. Daar moet men streng tegen optreden.

Ik heb twintig jaar lang de verantwoordelijkheid gedragen over een politiekorps, en mijn stad stond bekend als een stad die kordaat en streng optrad tegen elke vorm van geweld. Zo hoort het ook. Daarin dus geen onderscheid.

Mevrouw Goeman, op dit moment is er in het federale parlement, in de Kamercommissie, ook een debat hierover bezig. Daar is de minister van Justitie aan het antwoorden in dezelfde lijn, denk ik. Hij neemt deze zaak ook heel ernstig. Het is natuurlijk hun verantwoordelijkheid aan de overkant van deze straat om daarover het debat te voeren, ook in diezelfde geest.

Mijnheer Van Rompuy, uw politionele bedenkingen en beschouwingen onderschrijf ik eigenlijk volledig. Wat u zegt over de werking van de politie, opnieuw vanuit enige praktijkervaring, is de juiste weg, maar spijtig genoeg zijn dat niet onze bevoegdheden, zijn dat bevoegdheden die vandaag nog federaal aanwezig zijn en daar worden uitgeoefend. Dat is dus eigenlijk een debat dat in wezen daar moet worden gevoerd, maar ik heb alle begrip en ook heel veel sympathie voor wat u daarover zegt.

Ten slotte nog dit. Wij voeren een deradicaliseringsbeleid. Dat deradicaliseringsbeleid richt zich niet op criminelen. Ik wil geen geld besteden om criminelen te deradicaliseren. Mensen die criminele feiten plegen, die stelen, mensen aanvallen, slagen en verwondingen toedienen vanuit een crimineel oogmerk, die moeten gewoon strafrechtelijk worden aangepakt. Die verdienen te worden veroordeeld en te worden gestraft op basis van het strafrecht. Daarvoor dient een deradicaliseringsbeleid niet.

Een deradicaliseringsbeleid concentreert zich op mensen die denken dat zij geweld als legitiem mogen beschouwen om hun maatschappelijke doelstellingen te realiseren. Ter zake hebben wij een sterk beleid ontwikkeld, federaal en Vlaams, vertaald in lokale integrale veiligheidscellen, waar die mensen worden opgevolgd, politioneel waar nodig, preventief waar mogelijk, soms met samenspel van de

twee, om te verhinderen dat mensen daadwerkelijk geweld gaan beginnen te gebruiken. Dat is een beleid dat ik als minister steun en waar ik sterk in geloof, en dat ook internationaal als een goed beleid wordt beschouwd, waar politiediensten vragende partij voor zijn, waar het parket en de Staatsveiligheid absoluut op inzetten.

In dat beleid maken wij geen onderscheid tussen links-extremisme, rechts-extremisme of religieus geïnspireerd extremisme. Indien er dus mensen zijn die vinden, vanuit hun frustratie, vanuit een ideologisch denkkader, om welke reden ook, dat ze zich mogen verschuilen achter discriminatie en racisme om geweld te gebruiken, dan maken die mensen onderdeel uit van het deradicaliseringsbeleid. Ze zullen op dezelfde manier worden opgevolgd als iemand die dat doet vanuit een rechts-extremistisch ideeëngoed of vanuit een religieus geïnspireerd ideeëngoed. Het is evident dat wij daar geen onderscheid in maken. Dat is de aanbeveling van de Staatsveiligheid, dat is de benadering van het Vlaamse beleid, en op die manier kunnen we daadwerkelijk vanuit het preventieve luik een steentje bijdragen tot de veiligheid van de samenleving.

Maar nogmaals en heel duidelijk: mensen die geweld hebben gepleegd, die winkels afbreken, die politieagenten aanvallen, dat zijn geen mensen die we met een preventief beleid moeten opvolgen. Dat zijn mensen die vanuit een strafrechtelijk perspectief moeten worden opgevolgd. Het is natuurlijk belangrijk om dat steeds voor ogen te houden. Dat is het verschil. We mogen inderdaad heel duidelijk geen onderscheid maken naargelang vanwaar het komt, mogen niet in de val van het wij-zij-denken trappen. Ik denk dat ik dat niet doe als minister, maar dat sommige anderen soms de neiging hebben om op een eendimensionale manier naar deze problematiek te kijken. In een democratische rechtsstaat is het de plicht van elke democraat om de rechten van iedereen te verdedigen, en dat begint ook bij de veiligheid van de mensen, bij de veiligheid van het eigendomsrecht en bij de veiligheid van hen – in de politie en op andere plaatsen – die borg moeten staan voor de rechtsstaat. Die mensen voor ogen houdend, moeten we dat op een consequente manier doen, zonder ideologische verblinding.

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister Somers, met uw verontwaardigingsdiscrepancie valt u toch keer op keer door de mand. Uw antiracismebetoog en het feit dat u zegt dat het antiracisme vandaag zelfs het slachtoffer is van de rellen in Luik, vind ik onvoorstelbaar. U bent wat mij betreft geen minister van Integratie. U bent geen minister die het gewelddadig radicalisme wil aanpakken. U bent, en dat blijkt uit al uw tweets en uw toespraken aan journalisten en dergelijke meer, vooral minister van Vlaams Belangbestrijding.

U probeert via uw ministerambt een rechtse oppositiepartij te viseren. En voor het echte geweld, het echte extremisme in onze straten en wijken blijft u blind. Dat past niet in uw frame. Ik kan het daarom niet begrijpen dat de N-VA uw partij de minister van Inburgering heeft laten kapen, dat ze u die post heeft laten innemen. Het wordt tijd, denk ik, dat de minister-president u eens tot de orde roept, u vraagt om te focussen op het beleid en op het aanpakken van echte radicalisering en van gewelddadige radicalisering, zodat u eindelijk eens van uw dwangstoornis afraakt om alles wat rechts en Vlaamsgezind is, aan te pakken, en alles wat links en multicultureel is, goed te praten en te minimaliseren, zelfs geweld. Ik vind dat onvoorstelbaar, minister Somers. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Jos D'Haese aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Klimaatzaak**ACTUELE VRAAG van Chris Steenwegen aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de Klimaatzaak****ACTUELE VRAAG van Bruno Tobbacq aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over de start van de Klimaatzaak**

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, meer dan 60.000 mensen trekken naar de rechtbank voor de Klimaatzaak. Dat zijn tienduizenden mensen die brieven hebben gestuurd, petitie hebben opgesteld, acties hebben gevoerd, op straat zijn gekomen en die zien dat de verschillende regeringen in ons land ondanks alles hun voeten blijven vegen aan de klimaatambities. Daarom stappen ze nu naar de rechter, tegen het schuldig verzuim van ons land.

En minister, ze hebben groot gelijk. Wij zijn de eerste generatie die de gevolgen van de klimaatverandering aan den lijve ondervindt en de laatste die er nog iets aan kan doen. Dat is waarom tienduizenden jongeren maandenlang gestaakt hebben voor het klimaat, omdat jullie hun toekomst voor hun ogen laten opbranden. En het is niet omdat ze vandaag niet mogen buitenkomen, dat die verontwaardiging verdwenen is, dat het engagement verdwenen is.

We hebben vandaag de oplossingen voor de klimaatproblematiek. Het zal veel goedkoper zijn om die nu uit te voeren, dan te wachten tot de opwarming van de aarde helemaal uit de hand loopt. Het echte probleem is dat jullie de winsten van grote vervuilers boven de toekomst van de volgende generaties blijven zetten. We hebben vier ministers van Klimaat in dit land, maar nul klimaatbeleid. Zo hebben jullie kostbare jaren verspeeld, kostbare tijd om te investeren in openbaar vervoer en hernieuwbare energie, kostbare tijd om onze economie over te schakelen naar meer duurzaamheid, kostbare tijd om onze banen veilig te stellen voor de toekomst, kostbare tijd om koploper te worden in plaats van aan het staartje te hangen.

En in plaats van de Klimaatzaak die werd aangespannen, serieus te nemen, heeft de Vlaamse Regering er een erezaak van gemaakt in welke taal dat proces gevoerd zou worden, alsof de klimaatverandering een taal spreekt. CO₂ is in alle talen hetzelfde, dat maakt echt helemaal niets uit. Deze regering heeft blijkbaar geen geld voor openbaar vervoer, maar wel voor duur betaalde advocaten om communautaire spelletjes te spelen en om zich vooral niet te hoeven verantwoorden.

Maar dat is niet gelukt: de zaak is deze week gestart. En mijn vraag aan u is, minister: hoe reageert u daarop?

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Minister, op 16 maart, gisteren dus, is het proces dat werd aangespannen door Klimaatzaak, eindelijk van start gegaan. Wat wordt er aangeklaagd? Dat België en de regio's hun internationale klimaatbelofte, aangegaan met het Akkoord van Parijs, niet nakomen. Het huidige klimaatbeleid brengt de Belgische bevolking volgens die 60.000 bezorgde burgers in gevaar.

Maar in plaats van het debat aan te gaan over het beleid koos deze Vlaamse Regering ervoor om er een taalkwestie van te maken. Het is stuitend om vast te

stellen dat dit proces door de Vlaamse Regering nooit gezien is als een opportuniteit om draagvlak te creëren, waar we zo naar op zoek zijn om een goed klimaatbeleid te voeren. In plaats daarvan werd ervoor gekozen om de zaak op de lange baan te schuiven. Op dat vlak is de houding van de Vlaamse Regering wel coherent met het klimaatbeleid zelf: ook daar worden maatregelen steeds maar naar voren geschoven of gewoon opzijgeschoven.

Het gevolg is wel dat er enorm veel tijd verloren is gegaan en dat de kloof tussen wat in Parijs is afgesproken en de reële vooruitgang, alleen maar is gegroeid. De cijfers, minister, zijn dan ook ontluisterend. Sinds 2005, het referentiejaar van het klimaatakkoord, is onze uitstoot in niet-ETS-sectoren (emissions trading scheme) met amper 3 procent gedaald. Erger nog, sinds Klimaatzaak in 2014 de zaak aanhangig heeft gemaakt, is de niet-ETS-uitstoot gegroeid. Met deze cijfers in de hand zal het voor de advocaten van Klimaatzaak dan ook niet moeilijk zijn om hun gelijk aan te tonen, denk ik. En daarom is mijn vraag, minister: welke positie neemt de Vlaamse Regering in in dit proces en hoe bereidt de Vlaamse Regering zich voor op de gevolgen van een mogelijke veroordeling? (*Applaus van Jeremie Vaneckhout*)

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, het is inderdaad eigenaardig om te zien hoe deze en de vorige Vlaamse Regering zich met hand en tand hebben verzet en alle procedureslagen hebben aangegaan om toch maar niet voor de rechtbank te moeten gaan staan en zich te verantwoorden voor het gevoerde beleid. Als u natuurlijk vrij gerust was over de kwaliteit van uw huiswerk, dan had u op dag één naar de rechtbank kunnen gaan en zeker zijn dat u de zaak zou winnen, dan had Klimaatzaak zich belachelijk gemaakt. Maar eigenlijk hebt u ervoor gekozen, in de volle wetenschap dat uw huiswerk niet in orde is, om te proberen tegen te spartelen – tevergeefs, hebben we ondertussen gezien, want de zaak is inderdaad begonnen.

Het is een beetje tekenend voor deze Vlaamse Regering en dit beleid om de hele tijd met de voet op de rem te reageren in het beleid, maar ook in de reacties naar de buitenwereld. Want uiteindelijk, al wat die mensen vragen is dat de Vlaamse Regering, en de andere regeringen in dit land – want u staat er niet alleen –, doen waartoe ze zich geëngageerd hebben: een beleid voeren dat de temperatuursverhoging zou beperken tot anderhalve graad. Dat is alles wat er gevraagd wordt. Dat is ook wat u de hele tijd zegt dat u wilt doen. Alleen bent u blijkbaar zelf niet zo heel zeker dat u het wel degelijk aan het doen bent. Anders, nogmaals, was u al maanden voor de rechtbank gaan staan en was er nooit een probleem geweest en was u vandaag lekker verder aan het doen.

De vraag die ik u dus vandaag wil stellen, minister, en die geldt voor de hele Vlaamse meerderheid: waarom neemt u deze kans niet te baat om – in plaats van met hand en tand te blijven tegenspartelen, in plaats van de hele tijd met de voet op de rem te gaan staan, in plaats van op een opwarmend klimaat te reageren met te zeggen 'we hebben ons tot te veel geëngageerd, dus gaan we minder doen' – eindelijk de keuze te maken om vooruit te kijken, om een beleid te voeren dat naar de toekomst kijkt en dat zich engageert om te doen wat er nodig is voor deze en volgende generaties, en dat met overtuiging te doen, in plaats van achterhoedegevechten te blijven voeren voor deze en gene rechtbank en in dit parlement, het beleid, in de buitenwereld? Minister, ga voluit voor een keuze om vooruit te gaan – u weet waarom, ik kan u dat alleen maar aanbevelen – in plaats van op deze manier flauw achterhoedegevechten te blijven voeren.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhair Demir: Als ik mij goed herinner, is de Klimaatzaak in 2014 aangekondigd. De pleidooien zijn deze week gestart. De zaak is aanhangig bij het gerecht. Ik heb bewust de polemiek niet opgezocht, dat heeft ook geen zin, denk ik. Het gerecht moet daar een uitspraak over doen, dat is een gerechtelijke procedure. Maar intussen blijf ik wel niet stilzitten. Ik denk dat we vorig jaar al heel duidelijk een klimaatplan hebben opgesteld, met heel verregaande maatregelen.

Ik ben het eens dat tussen 2005 en 2018 de broeikasinspanningen te gering waren: min 3 procent, collega's, is uiteraard niet voldoende. Maar de komende tien jaar gaan we wel de broeikasemissie met 35 procent naar beneden halen. Dan hebben we verschillende debatten, tussen verschillende fracties ook. De ene zegt dat dat veel te weinig is, de ander te veel. Of men vraagt: 'Weet je wel wat je allemaal doet?' Ik denk, ook als ik een aantal mensen ter zake spreek, ook als we kijken naar Vlaanderen, dat we die doelstelling nu wel eens moeten halen. Ik ga nu niet rustig wachten tot er een uitspraak komt van het gerecht.

Wij zijn volop bezig met het uitvoeren van de zaken die al in het klimaatplan zitten. Dat is heel verregaand. Het gaat over renovaties, waar er ook financiële middelen ter beschikking staan. We zijn ook bezig met het opstellen van energiebeleidsovereenkomsten voor de economische sector, ook voor de industrie, die ook mee aan die kar trekt, die dat ook mee moet trekken. Collega Lydia Peeters is ook bezig met de modal shift. Je ziet ook dat daar een omschakeling is naar milieuvriendelijkere wagens, denk maar aan de elektrische wagens. Zeker de bedrijven zijn hun vloten aan het wijzigen. Er is deze morgen nog een ontwerp van decreet goedgekeurd waarin we heel die energietransitie toch wel in de goede richting gaan duwen, waar we ook de mensen en de burgers centraal gaan stellen die ook een regierol zullen opnemen in ons energieverhaal.

En uiteraard zullen ook technologie en innovatie daar mee op de kar moeten springen.

Ik heb twee bedenkingen bij de Klimaatzaak. Ik zal niet uitweiden en de polemiek opzoeken. Ik ben bezig met alles wat we overeengekomen zijn. In tien jaar een broeikasreductie van 35 procent, daar ben ik heel duidelijk in. Ik vind dat we die wel halen. De Vlaamse Regering stelt de doelstelling voorop dat we die moeten halen. Ik lig niet achterover. Het is niet dat we niets doen, integendeel.

De eisers in de Klimaatzaak vragen om de ETS en de niet-ETS samen te bekijken. Dat moet voor hen een heel vergaande doelstelling zijn van min 55 procent. Dat is in tegenspraak met Europa, want daar maakt men wel het onderscheid tussen ETS en niet-ETS. Ik weet niet wat dat gaat geven.

Tweede bedenking, de eisers gooien die twee samen. Dat zal gevolgen hebben voor de federale minister die andere plannen heeft met de gascentrales die zorgen voor broeikasuitstoot. Ik weet niet wat de uitspraak zal zijn, maar daar zal ook naar gekeken moeten worden.

Ik ben niet negatief ingesteld. Ik ben optimistisch, zeker inzake de uitdaging waar we voor staan. We moeten vergaande stappen zetten, maar ze moeten haalbaar en betaalbaar zijn. Dat heb ik altijd, vanaf dag één, gezegd. Met alle collega's in de regering zijn we daarmee bezig. Ik ben coördinerend minister. Minister Crevits zal in de landbouwsector en in de economie maatregelen moeten nemen. Ook minister Peeters is ermee bezig. We gaan een voortgangsrapport maken. We laten de boel geen vier jaar gaan. We gaan dat elk jaar bekijken. Waar staan we? Hebben we vooruitgang geboekt? Moeten we bijstellen? Ik sta voor heel wat open.

Ik ga niet vooruitlopen op de gerechtelijke procedure. U vraagt me hoe ik daarover denk en wat het gaat geven. Dat is een gerechtelijke procedure. Ik ga niet achteroverleunen, dat doe ik zeker ook niet in dezen. Het klimaatplan is er

en het is nu echt kwestie van die 365 maatregelen uit het klimaatplan een voor een uit te voeren. Ik zal dat vanuit mijn coördinerende rol opvolgen. Ik zal jaar na jaar kijken waar we staan. Ik vind het wel belangrijk – dat wil ik toch ondersteunen – dat we stappen vooruit zetten. Het gaat mij niet over het procent. Ik geef wel om mijn omgeving. Ik vind het belangrijk dat we daar zorg voor dragen en dat iedereen zijn steentje bijdraagt in heel deze kwestie.

De voorzitter: De heer D’Haese heeft het woord.

Jos D’Haese (PVDA): Minister, u zegt dat u de polemieken niet opzoekt. Dan vraag ik me af wie die Facebookpost van u gisteren geschreven heeft, want die leek me toch relatief polemisch. U noemt daar de doelstellingen van de klimaatwetenschappers ‘luchtkastelen en opbod’.

Er zijn natuurlijk twee verschillende zaken in dezen. Aan de ene kant zijn er de ambities en cijfers die men wil nastreven. Voor u maakt dat niet zoveel uit, het gaat niet over de cijfers voor u. Wat voor u opbod is, is voor veel mensen een goede oogst of honger, dat is het verschil tussen drinkwater of dorst. Dat is het verschil tussen hun leven kunnen uitbouwen of moeten vluchten. Die verantwoordelijkheid ligt mee in uw handen, minister. Dat gaat niet alleen over cijfers, dat gaat over de toekomst van de mensen – niet alleen in de toekomst, niet alleen in verre landen, maar ook hier.

Ten tweede gaat het over wat we gaan doen. U hebt een klimaatplan gemaakt en u vindt het ambitieus terwijl iedereen vindt van niet. We zien in de praktijk dat het niet wordt omgezet. Het openbaar vervoer blijft in een budgetneutraal kader zitten. Overall zijn er klachten over wat er aan het gebeuren is. Hernieuwbare energie: we hebben juist nog de saga van de zonnepanelen gehad. Inzake de grote vervuilers gaat het achteruit in plaats van vooruit.

Mijn vraag is dus of u niet vindt dat u uw ambities moet bijstellen.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Dank u, minister, voor uw antwoord. Haalbaar en betaalbaar, zegt u, maar onze landbouwers ondervinden jaarlijks schade van de droogte en zonnebrand, met schadeclaims voor honderden miljoenen euro’s tot gevolg. Er is een duidelijke oversterfte bij opeenvolgende hittegolven. Intussen weten we ook dat onze huizen aan het verzakken zijn, omdat er in tijden van droogte te veel water wordt opgepompt, ook een gevolg van die klimaatverandering. Dat zijn allemaal directe gevolgen daarvan. Hier bij ons in Vlaanderen zorgt dat voor heel hoge kosten. Intussen betalen we in het buitenland tientallen miljoenen euro’s om ons eigen falend beleid te compenseren. Volgend jaar zullen we door het emissions trading scheme bijna 465 miljoen euro weggeven hebben aan de industrie, waar geen enkele emissiereductie tegenover staat. Iedereen weet dat te weinig beleid voeren ons veel meer zal kosten. Iedereen is het erover eens. De Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) heeft berekend dat ons dat tegen 2050 6 miljard euro extra zal kosten. We zitten intussen in een context waarbij Europa de doelstellingen zal aanpassen. We zullen veel verder moeten gaan dan die 35 procent waartoe de Vlaamse Regering zich nu geëngageerd heeft.

Welke maatregelen zult u nemen om binnen die nieuwe context tot een coherent klimaatbeleid te komen?

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, u verdedigt uw regeerakkoord, waarin u voor 35 procent vermindering gaat, en ik mag hopen dat u ze haalt, want dat is een

absoluut minimum. Het is echter maar zeer de vraag of u ze zult halen. U verdedigt dus hier uw regeerakkoord, maar dat moet u verdedigen tegenover uw parlementaire meerderheid. Voor een rechtbank zal dat echter niet veel indruk maken. We weten allemaal dat in functie van de engagementen die de Vlaamse en Belgische overheden internationaal zijn aangegaan om de temperatuurstijging te beperken, die 35 procent gewoon niet genoeg is. De kans is dus groot dat, regeerakkoord of geen regeerakkoord, parlementaire meerderheid of geen parlementaire meerderheid, een rechtbank, net zoals in verschillende buurlanden, zal vaststellen dat we ons als land wettelijk geëngageerd hebben om een doel te bereiken en dat uw politiek daarvoor tekortschiet.

De simpele vraag is wat u dan zult doen indien u zult moeten toegeven dat wat u mogelijk denkt te kunnen doen, niet volstaat om uw verplichtingen na te komen? Wat zult u dan doen? Als die rechter consequent is, dan doet hij wat de Nederlandse en Franse rechters ook al hebben gedaan en zegt hij dat uw huiswerk niet klaar is, 35 procent of niet.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Klimaat is een zaak van iedereen, en iedereen zal in dezen ook een steentje moeten bijdragen. Het klimaatbeleid moet een investering zijn in een duurzame toekomst voor iedereen.

Dat klimaat geen grenzen kent, is ook heel duidelijk voor de Europese Commissie. Daarom kiest zij voor een ambitieuze, globale Europese aanpak. De Green Deal stelt dat men op Europees niveau min 55 procent in 2030 moet halen en klimaatneutraal moet zijn in 2050. België en Vlaanderen zullen dan ook hun billijke bijdrage moeten leveren en lidstaten zullen op basis van richtlijnen en verordeningen inspanningen moeten leveren. Er zijn ook nu sanctiemechanismen als de doelstellingen niet gehaald worden. In die zin moeten we afwachten welke uitspraken de Klimaatwet in dezen effectief doet.

Collega's, wij steunen alle initiatieven om klimaatbewustzijn bij burgers en overheden te stimuleren, maar we stellen toch veel vragen bij de Klimaatzaak en de manier waarop die nu gevoerd wordt. We denken dat dat niet de juiste manier is.

Minister, op welke manier wilt u een positief draagvlak creëren voor het klimaat en de hernieuwbare energie? Dat zal nodig zijn om de doelstellingen daadwerkelijk te bereiken.

De voorzitter: De heer Van Rooy heeft het woord.

Sam Van Rooy (Vlaams Belang): Dank u, voorzitter. De juridisering en 'mensenrechtenisering' van het beleid is een heel kwalijke evolutie en een gevaar voor de democratie. Het zorgt onder meer voor die softe aanpak van Black Lives Matter-relschoppers en jihadisten en voor eindeloze migratiestromen. Het zorgt nu dus ook voor de zogenaamde Klimaatzaak. Het is echter niet aan een bende narcistische bekende Vlamingen (BV's) om ons beleid te bepalen. Het is niet aan de Francesca Vanthielens, de Nic Balthazars, de Greta's en Anuna's om ons beleid te bepalen. Dit soort wereldvreemde BV's vliegt zelf twee keer naar Argentinië om tango te dansen en noemt dat dan geen grote reis. Over de kostprijs van hun peperdure klimaatfanatisme en CO₂-dogmatiek voor de Vlamingen stellen ze zich geen enkele vraag. Voor mijn partij, het Vlaams Belang, moet alleen de betrouwbaarheid en vooral de kostprijs van de energie voor de Vlamingen het beleid bepalen, en niet de klimaatreligieuze BV's en rechters.

Daarom mijn vraag, minister Demir. Ik steun u in uw strijd tegen deze klimaatgekken. Hoe wilt u de scheiding der machten beschermen en verhinderen dat onverkozen rechters het beleid in Vlaanderen bepalen?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Dank u. Ik zal twee professoren citeren. De heer Deketelaere, hoogleraar milieu- en klimaatrecht aan de KU Leuven: "Het is niet aan een rechter om reductiedoelstellingen op te leggen. Zijn we het als burger niet eens met hoe het beleid eruit ziet, dan moeten we voor andere politici stemmen." De tweede professor, Bernard Vanheusden, professor milieurecht en rector van UHasselt zegt: "Het mooie aan deze Belgische klimaatzaak, is het signaal van een grote groep burgers aan de overheid: besteed hier aandacht aan. Maar voor mij mag daar het verhaal dan wel stoppen. De rechter moet daar niet in meestappen". Einde citaat.

Voor ons is het dus duidelijk. Het is een belangrijk signaal van een groep burgers aan de overheid, waar inderdaad de nodige aandacht aan besteed moet worden. Maar een rechtbank – en dit vanuit het principe van de scheiding der machten – moet bij voorkeur geen reductiedoelstellingen gaan opleggen.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Collega's, ik kan me niet inbeelden dat iemand het oneens is met de doelstellingen ten gronde van de klimaatzaak. Iedereen wil dat onze kinderen van vandaag, en ook van morgen, kunnen leven in een goede, kwaliteitsvolle leefomgeving, gevrijwaard van klimaatontsporing, met alle gevolgen van dien. Ik denk dat iedereen onder ons diezelfde mening heeft. Alleen is altijd de vraag: hoe kom je daar toe? Dat is altijd een afwegen van verschillende belangen om tot een democratisch gedragen oplossing te komen en de doelstellingen te bereiken die we nastreven, ook in het klimaatplan.

Minister, we geven uiteraard prioriteit aan milieu. Dat is noodzakelijk. We zijn ambitieus, en het is belangrijk dat we geen exclusieven stellen, maar dat we ook niet alle bekommernissen naast ons neerleggen. We moeten dus gaan voor de essentie van de democratie, dat is ook de essentie van de politiek: we moeten naar een ambitieus beleid op klimaatvlak blijven streven. En, minister, daarvoor hebt u alle steun van onze fractie.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Dank u voor de verschillende tussenkomsten. Ik wil een aantal zaken aanhalen.

Er is door de collega's onder andere verwezen naar de problematiek rond de hitte en de droogte. Ik denk dat ik de ernst daarvan heel sterk inzie. Ik heb dan ook vrij snel na het aantreden van deze regering een heel ambitieus plan vooropgesteld, een Blue Deal, waarin we de komende jaren massaal gaan investeren. De eerste investeringen zijn al begonnen. Als het bijvoorbeeld gaat over natte natuur, dan ben ik de eerste om te zeggen dat we de laatste vijftig jaar 75 procent van onze natte natuur vernietigd hebben. En daar gaat het natuurlijk over: water moet kunnen infiltreren, water heeft ruimte nodig in Vlaanderen. Daar zijn we mee bezig. We gaan ook kijken naar infrastructurele werken, naar bufferbekkens. We zullen ook het circulair watergebruik moeten stimuleren. Dat zijn allemaal zaken die in de Blue Deal staan. En dat staat eigenlijk los van het hele klimaatplan dat we hebben opgesteld vlak na de opstart van de regering. Ook dat zijn we een voor een aan het uitrollen. En ook daar zullen we de lat hoog moeten leggen, want ik wil niet dat we op een bepaald ogenblik in Vlaanderen tot de vaststelling komen dat we te weinig water hebben als we onze kraan willen openzetten. Voor mij is dat dus essentieel.

Ten tweede, wat betreft de Europese doelstelling: ik denk dat we tegen mei, juni, juli ongeveer zullen weten wie wat moet doen. Het spel is bezig op Europees

niveau. Wij hebben daar op Vlaams niveau heel duidelijk gezegd dat we niet tegen de doelstelling zijn, als Europa zegt dat we wat meer moeten doen. Maar wij vinden wel dat alle andere lidstaten ook iets moeten doen. Niet alleen binnen Vlaanderen of België van alles doen, terwijl andere landen niets doen. Wij hebben vanuit Vlaanderen gezegd dat de doelstelling van min 55 procent op een kosten-efficiënte manier moet worden verdeeld. Ik denk dat de collega's aan de overkant het toch eens zijn dat het niet kan dat andere grotere gehelen binnen Europa – denk aan Bulgarije, denk aan Polen – met een doelstelling zitten van 0 procent, van 3 procent, van 7 procent.

We hebben ook veel bilaterale contacten met de Europese Commissie om het standpunt van Vlaanderen te verdedigen. Wij zijn niet per definitie tegen die verhoging. Maar één lidstaat of bepaalde lidstaten die het probleem moeten aanpakken, zo ga je er ook niet komen. Iedereen beseft ook wel dat de klimaat-inspanningen globaal moeten zijn. Uiteraard moeten wij vanuit Vlaanderen ook ons deel doen. U zult mij nooit horen zeggen dat wij niets gaan doen en dat iedereen van alles moet doen, behalve wij. Integendeel. We zijn dat ook volop aan het doen. In juni weten we wat de doelstelling van België zal zijn. Vervolgens zullen dan de deelstaten en de regio's samen moeten komen om te kijken hoe wat wordt verdeeld. Die oefening moet nog gebeuren.

Er is gesproken over een positief draagvlak. Ik denk dat dat er wel is in onze samenleving. Ik denk dat vele Vlamingen ook willen dat we zorg dragen voor onze omgeving en dat we de klimaatdoelstellingen ook aanpakken. Maar een positief draagvlak begint natuurlijk ook bij haalbare doelstellingen. Dat wil ik ook wel onderstrepen. Sommigen verwijten mij dat ik niet wil meegaan in nog meer enzovoort. Sta mij toe dat ik op dat vlak wel realistisch ben. Als je kijkt naar de periode tussen 2005 en 2020 en je ziet dat we daar een reductie hebben gehad van 3 procent op ongeveer vijftien jaar tijd, dan ben ik inderdaad voorzichtig om te zeggen dat we nu in tien jaar tijd wel min 50 procent of ik weet niet wat gaan halen. Ja, inderdaad, ik ben voorzichtig, omdat ik ook weet dat als je de doelstelling waar je je handtekening onder zet, niet haalt, je daar ook weer voor gaat moeten betalen. Ik wil deze doelstelling, die we overeengekomen zijn en die we de komende tien jaar – of negen jaar, bijna – moeten halen, absoluut halen.

Ik heb de indruk dat de collega's al weten welke richting de uitspraak van het gerecht zal uitgaan. Je weet dat nooit. Uiteraard volgen we de zaak verder mee op, maar in de tussentijd zijn wij ook bezig met het klimaatplan uit te werken. We zitten ook samen met de regio's om te kijken hoe het verder moet. Ik zal niet rustig de procedure opvolgen en ondertussen niets doen. De zaken die we overeengekomen zijn, zijn we volop aan het uitvoeren. En voor de rest zullen we kijken wat de doelstelling zal zijn op het Belgische niveau, om dan met de regio's in gesprek te gaan.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Minister, het is natuurlijk niet omdat het klimaatbeleid in de afgelopen twintig jaar een ramp is geweest, dat het de komende twintig jaar ook een ramp moet zijn. Er zou ook een kentering kunnen komen. Maar die komt er jammer genoeg niet.

Als het over ambities gaat, zegt de heer Gryffroy dat je dan maar voor andere politici moet stemmen. Maar, mijnheer Gryffroy, ik heb heel wat debatten gedaan tijdens de verkiezingscampagne, waarin alle partijen die hier aanwezig zijn in het parlement, behalve misschien helemaal daar, zeiden dat het ambitieuzer moest en dat het meer moest zijn. En als er dan eenmaal verkiezingen zijn geweest en de regeringen worden gevormd, wordt dat allemaal aan de kant geschoven. Dat is het probleem. En daarom, mijnheer Gryffroy, gaat democratie verder dan om

de vijf jaar een bolletje kleuren. Democratie is ook op andere manieren je rechten afdwingen, zoals met de klimaatbetoging, met petitie en zo meer. En als je rechten geschonden worden, bijvoorbeeld het recht op een gezonde leefomgeving, kan dat ook via de rechter. En dat is wat vandaag gebeurt.

Ik vind het heel jammer dat we hier vandaag allemaal in de loopgraven blijven zitten. Er is een spreekwoord van de Native Americans dat u misschien wel kent, minister. Zij zeggen: 'We hebben de Aarde niet geërfd van onze ouders. We hebben ze in bewaring voor onze kinderen. We lenen ze van onze kinderen.' Volgens mij is de vraag of u herinnerd wilt worden als iemand die klimaatverandering eindelijk serieus heeft genomen, of als iemand die gewoon is blijven aanmodderen, zoals al de rest. Ik denk dat die keuze nu aan u is.

De voorzitter: De heer Steenwegen heeft het woord.

Chris Steenwegen (Groen): Collega's, de rechtszaak gaat er niet over dat burgers via de rechter doelstellingen afdwingen, maar dat men de overheden, die doelstellingen en engagementen zijn aangegaan, erop wijst dat ze die niet aan het realiseren zijn. Dat is de zaak.

Wat de droogte betreft, minister: het spijt me, u kunt dat nu wel aanpakken, maar uw partij zit al lang in de regering, en sinds 2014 ook met de minister-president. Deze regering had rond heel die zaak al veel langer initiatief kunnen nemen.

Tot slot wil ik even een belangrijke Vlaamse ondernemer citeren, die ook betrokken is bij de Klimaatzaak. Hij zegt: "De klimaatproblemen nekken ook bedrijven. Veel bedrijven beseffen dat, als de natuur crasht, ook zij crashen. Maar de situatie biedt ook zakelijke kansen. Wie oplossingen bedenkt, vindt een groeimarkt en trekt makkelijker financiers en toptalenten aan." De Klimaatzaak zal dus geen geld opleveren voor bedrijven, maar ze kan enorme maatschappelijke kosten mee helpen vermijden. Minister, ik denk dus dat het tijd wordt dat u zich in deze aanpak inschrijft en de Vlamingen veel onnodige kosten bespaart. *(Applaus bij Groen)*

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (sp.a): Minister, u zegt dikwijls: we gaan moeten betalen. Wel, als we de klimaatverandering niet binnen de perken houden, dan zullen we allemaal gaan betalen. Mensen wier huis vandaag aan het barsten is en bedrijven die met waterproblemen geconfronteerd worden, zijn vandaag al aan het betalen. En wie nog veel meer gaat betalen, dat zullen de volgende generaties zijn. Die blijven zitten met dat wat wij niet hebben gerealiseerd en dat waarvoor wij ons verstoppt hebben, omdat we andere belangen belangrijker vonden op dit moment of op andere momenten. Dus: betalen zullen we hoe dan ook. De vraag is of we op een of andere manier betalen om iets goeds na te laten, of dat we de rekening gewoon doorsturen naar de generaties die na ons komen. Het zullen de generaties zijn die zeer snel na ons komen, want het is volop aan het gebeuren, vandaag al. Dit gaat dus niet over cijfers, dit gaat niet over procenten, dit gaat over wat we achterlaten voor diegenen die na ons komen.

Ten slotte, minister, u maakt graag Europese vergelijkingen. Ik vind het bizar om ons met Bulgarije te vergelijken. Het wielerseizoen is weer begonnen, en diegene die mag zagen over het feit dat de anderen niet werken, dat is diegene die zelf aan de kop van het peloton sleurt. Als Vlaanderen zelf aan de kop van het peloton aan het sleuren was, dan mocht u achterom kijken en van uw oren maken, maar dat is echt niet zo. Dus: ga eerst naar die kop van het peloton, zie dat u daar uw werk doet, en dan mag u zeuren over de rest. Tot dan zou ik zeggen: steek zelf een tandje bij. *(Applaus bij sp.a)*

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Stephanie D'Hose aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het al dan niet uitvoeren van testevenementen voor de cultuur- en eventensector

ACTUELE VRAAG van Jeremie Vaneekhout aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, en aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, en aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over het aangekondigde testevent in Hasselt

ACTUELE VRAAG van Katrien Schryvers aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de inzet van sneltesten in het kader van het verdere versoepelingsplan

ACTUELE VRAAG van Cathy Coudyser aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, ICT en Facilitair Management, over de testevents

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door de minister Demir en minister Beke.

Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Minister, dit weekend vierden we een trieste verjaardag, namelijk die van een jaar lockdown. We hebben dan ook nogmaals de culturele sector gesteund via acties als '1 jaar Knaldrang' van Studio Brussel en het marathonconcert in het Sportpaleis, waar ook de minister-president aanwezig was. De boodschap van de cultuur- en eventensector is eigenlijk heel helder: ze willen geen ongegronde versoepelingen, ze willen vooral een duidelijk en evenwichtig beleid. Uiteraard kadert dat ook in de beslissing over de heropening van de cultuursector en de evenementen die deze zomer mogelijk zullen zijn.

Ik dacht dat de minister-president mijn actuele vraag zou beantwoorden. De minister-president had aangegeven dat hij zo lang mogelijk met die beslissing wilde wachten, in de hoop er dan toch een positief gevolg aan te kunnen geven. We zien nu echter dat hoe langer hoe meer organisaties zelf tot een beslissing overgaan, en tot annulatie overgaan, bijvoorbeeld gisteren Rock Werchter.

We hebben in de commissie Cultuur ook al een paar keer gezegd dat het geen zin heeft om aan datumfetisjisme te doen. Wat wel is aangewezen, is afgaan op het oordeel van de experts en het oordeel na testevenementen. Ik had aan de minister-president gevraagd of wij in Vlaanderen ook testevenementen zouden organiseren, in navolging van Nederland. De minister-president stelde toen dat niet te zullen doen in Vlaanderen en de resultaten van Nederland af te wachten en zich hierop te baseren voor een beslissing. Nu vernam ik dat er toch testevenementen zouden komen volgend weekend. Ik vraag me dan ook af hoe die eruit zullen zien en op welke wetenschappelijke basis deze gestoeld zijn en met welke partners die zullen worden georganiseerd.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, ik denk dat we op dit moment allemaal beseffen dat te ver vooruitblikken zeer moeilijk is. De cijfers zijn niet geruststellend, integendeel. Het is dus ook zeer moeilijk om een concreet perspectief te geven aan de cultuursector, de eventensector, de jeugdsector in brede zin. Zij snakken daar allemaal enorm naar, zoals wij allemaal. Tegelijk

moeten we vandaag de eerlijkheid hebben om te zeggen dat het niet het moment is om daar veel inzicht in te geven.

Tegelijkertijd heeft die sector nood aan een stuk duidelijkheid richting de toekomst. Daarom is het goed dat erover nagedacht wordt, zodat we, op het moment dat we heropenen, weten onder welke voorwaarden we dat zullen moeten doen, en wat daarbij goede praktijken zijn.

Tegelijk was onze fractie ook wel geschrokken bij het nieuws van vorige week. Collega D'Hose verwees er ook naar. Want twee weken geleden had de minister-president in de commissie Cultuur eigenlijk aangekondigd dat we dat niet zouden doen. Dat wordt al in het buitenland gedaan, en men zou de conclusies die daaruit voortkomen opnemen als goede en verworven inzichten waarmee men dan aan de slag gaat. We zouden dus geen dubbel werk doen.

U begrijpt dat wij op dat moment, zeker als oppositie, ons afvragen of dat testevenement toch nodig blijkt? Wordt er op twee weken tijd dan toch geïmproviseerd? Ik ben ook blij dat minister Beke hier wel is, maar ik zie bij de communicatie dat de minister van Volksgezondheid niet meegenomen wordt. Dan stel ik mij de vraag hoe dit tot stand is gekomen.

Het is wel een goede zaak dat het er komt, maar we stellen ons toch de vraag wat de bedoeling hiervan is. Welke inzichten wil de regering hiermee verwerven, en in welke mate zal dit ook een referentie zijn voor toekomstige evenementen? Maar de vraag is dus vooral welke inzichten de regering uit dit testevenement wenst te halen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Minister, het is nu al een heel jaar dat wij allemaal in de greep van corona zitten. Een jaar geleden gingen we in lockdown. We weten ondertussen natuurlijk dat de enige uitweg die massale vaccinatie is. Maar we zijn daarvoor afhankelijk van de levering van vaccins. Dag na dag worden er meer en meer mensen gevaccineerd, maar we weten allemaal dat het nog een hele tijd zal duren eer we zover zijn dat die pandemie als voorbij kan worden gezien.

Ondertussen weten we ook dat de mensen echt snakken naar versoepelingen. De vraag is op welke manier we toch aan die grote roep kunnen tegemoetkomen, en hoe dat op een veilige manier kan gebeuren. Dan hoor je natuurlijk meer en meer de vraag naar welke rol testen daarin kunnen spelen, en ik heb het dan onder meer over sneltesten en zelftesten.

Die moeten natuurlijk wel betrouwbaar zijn en het moet ook praktisch en op een goede manier georganiseerd kunnen worden. Want het klinkt wel heel goed, maar we hebben uit testen die reeds zijn gebeurd ook ervaren dat dat veel tijd in beslag neemt. Zo mogen sneltesten ook alleen afgenomen worden door medisch geschoold personeel. Mijn vraag is dan ook op welke manier de teststrategie, en specifiek de strategie voor de inzet van sneltesten en zelftesten, met het oog op versoepelingen, verder wordt voorbereid.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Flanders is a festival. We zijn daar wereldwijd voor beroemd, en we snakken er allemaal naar om te genieten van een festival zonder beperkingen, niet in het minst de evenementensector. Die snakt daar nog veel meer naar. Maar het klopt dat we vandaag realistisch moeten zijn en de gezondheid van iedereen voorop staat.

Collega Schryvers heeft het ook gezegd; die vaccinaties zijn cruciaal. Maar ik denk dat ook het inzetten van tests belangrijk kan zijn. Als ik het goed begrijp hebben we nu een testevenement waarbij we enerzijds samenwerken met die evenementensector, die natuurlijk de kennis en ervaring heeft rond het organiseren van festivals. Maar anderzijds werken we ook met onderzoekers van de universiteiten Antwerpen en Hasselt, die heel specifiek met dit testevenement willen zoeken hoe die tests betrouwbaar en bruikbaar kunnen zijn.

Ik las in de pers dat die duizend studenten die zullen kunnen genieten van een festival of evenement wel drie tests moeten ondergaan. Er is de klassieke PCR-test, een antigeentest en dan een zelftest. Die klassieke PCR-test en antigeentest moeten tot nu toe nog altijd door medisch personeel worden afgenomen; een zelftest is iets anders. Ik denk dat dat het doel is van dat testevenement.

Minister, ik heb nog een bijkomende vraag voor u. Willen we, los van die doelstelling, met dit testevent nog andere zaken onderzoeken?

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: We hebben in de commissie Toerisme al vaak over evenementen gesproken. Dat kunnen dan sportevenementen, culturele evenementen of festivals zijn. Vorig jaar heeft Event Flanders de lead genomen. Event Flanders zit mee in de cockpit en heeft voldoende ervaring. We hebben vorig jaar met verschillende instrumenten gewerkt om evenementen, al dan niet in kleinere vorm, toch te laten plaatsvinden. Als het mogelijk is, vind ik het belangrijk dat we er alles aan doen om evenementen mogelijk te maken.

Om die reden zitten we vanaf eind vorig jaar structureel samen met de evenementen- en festivalsectoren en met virologen. Event Flanders heeft dat in handen genomen. We gaan na hoe we dat komende zomer zullen aanpakken. Zodra het virus onder controle is, zullen evenementen al dan niet kunnen plaatsvinden.

Er is een kader. We houden rekening met het aantal ziekenhuisopnames, het aantal besmettingen en de vaccinatiegraad. Een andere vraag was of we, net zoals in het buitenland, geen testevenement zouden houden. In Nederland en Spanje zijn al testevenementen georganiseerd, maar we willen natuurlijk niet weer hetzelfde doen.

Wat wij in Vlaanderen doen, is samen met de Universiteit Antwerpen en de Universiteit Hasselt onderzoeken of zelftesten ook betrouwbaar zijn. Over de klassieke testen en de sneltesten is ondertussen, onder meer op basis van de ervaringen met buitenlandse events, voldoende geweten. De vraag is wat we met die zelftesten kunnen doen. Voor de eerste twee soorten testen hebben we vooral geschoolde medewerkers nodig. Die zelftesten moet iedereen zelf afnemen. Het is de bedoeling dat de deelnemers aan een testevenement vooraf een instructie-filmpje krijgen over de manier waarop ze de zelftest moeten afnemen. Vervolgens moeten de deelnemers drie testen ondergaan, namelijk eerst de klassieke test en de antigeentest, die door een zorgverlener worden afgenomen, en dan de zelftest. We gaan ervan uit dat die laatste twee testen ongeveer hetzelfde resultaat hebben. Tijdens het testevenement in Hasselt onderzoeken we ook de eventuele foutenmarge op de bruikbaarheid.

We hebben twee randvoorwaarden afgesproken. Ten eerste moet de viruscirculatie natuurlijk onder controle zijn. We kijken voor dat testevenement nu vooral naar eind april 2021, maar we moeten rekening houden met de viruscirculatie. Ten tweede is de opvolging achteraf even belangrijk als de screening vooraf.

Tijdens het testevenement zullen we vooral naar de zelftest en naar het verschil met de andere twee testen kijken. De praktische organisatie zal worden verzorgd

door Live Nation en Pukkelpop, twee grotere organisatoren die voldoende ervaring hebben om grotere evenementen op een veilige manier te organiseren. We zullen hopelijk kunnen zien wat de verschillen zijn. We hopen vooral dat de zelftesten ook andere sectoren een perspectief bieden. Dat is heel de opzet van het testevenement.

Ondertussen treffen we de voorbereidingen met de werkgroep, waar veel volk in zit. Op 19 maart 2021 staat de afstemming op het werk van de coronacommissaris gepland.

Het buitenland doet een aantal testevenementen, maar ik vind wel dat we op Vlaams niveau het derde aspect, het aspect van de zelftest, zelf moeten bekijken. Dan komen we misschien tot inzichten. Dat kunnen we dan vervolgens gebruiken in andere sectoren.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, ik geef een paar aanvullingen bij wat mijn collega heeft gezegd.

Testen maakt een belangrijk deel uit van onze strategie. Dat is al sinds een jaar het geval. De PCR-testen en het opschalen van het aantal PCR-testen zijn een dynamische strategie sinds vorig jaar. Dan zijn er de antigeentesten die wij sinds vorig najaar inzetten. Dat doen we natuurlijk niet zomaar. De interfederale Taskforce Testing, onder leiding van Herman Goossens, werd opgericht om al die verschillende teststrategieën goed op elkaar af te stemmen, ze op te volgen en te bekijken wat we daaruit leren. Dat is belangrijk, om telkens te leren en te zien hoe we dat verder kunnen verdiepen, verbreden enzovoort.

We leren daar een aantal belangrijke zaken uit.

Ten eerste is niet elke test even betrouwbaar. Daar hebben we het in de commissie al vaak over gehad. Betrouwbaarheid is belangrijk omdat je anders een vals gevoel van veiligheid kunt geven. Dat is de hele oefening die voorzien is, maar die we ook met de pilootprojecten in de woonzorgcentra, in het onderwijs en in de bedrijven hebben gedaan, en die we goed proberen te monitoren.

Het tweede is dat die testen ook niet op zich staan. Ze moeten ingebed zijn in een bredere aanpak. Dat zijn de zogenaamde protocollen. Wat gebeurt er onder welke omstandigheden? Hoe kun je ervoor zorgen dat dingen die anders niet zouden kunnen doorgaan nu wel kunnen doorgaan? De protocollen spelen een heel belangrijke rol in heel dat verhaal.

Het derde belangrijke element is de opvolging. Als je positief getest bent, hoe ga je daar dan mee om? Niet alleen als persoon, als individu, maar wat is dan – om maar een aspect te noemen – de link met de contactopsporing?

Dan heb je nog het hele logistieke, praktische verhaal. Samen met collega Weyts hebben we dat in het onderwijs zo gedaan. Ik heb al verwezen naar de woonzorgcentra. Er is ook de arbeidsmarkt, wat we nu verder willen uitrollen.

Het is dus een hele leeroefening die we aan het doen zijn. We hebben deze voormiddag een zeer boeiende gedachtewisseling gehad over het inzetten van PCR-testen in de eerste lijn. Het repetitieve testen zal met de antigeentesten en de sneltesten een van de elementen zijn, net omdat de betrouwbaarheid daarvan een stukje minder is. Een derde verdedigingslijn zijn die autotesten, de zelftesten: hoe kunnen die daar een rol in spelen?

Met de hele oefening zijn we druk doende, om de teststrategie de komende weken en maanden – ik denk wel dat we in dat tijdsperspectief moeten redeneren – verder te ontplooien.

De voorzitter: Mevrouw D’Hose heeft het woord.

Stephanie D’Hose (Open Vld): Dank u wel voor uw heldere antwoorden. Ik ben van mening dat we ons moeten laten leiden door de expertise. Dat bent u aan het doen. En we moeten ook altijd die besmettingen voor ogen houden. Maar ik denk ook dat we een onderscheid kunnen maken tussen grotere en kleinere festivals. Van nature gaan we altijd denken aan de grotere, zoals Graspop en Rock Werchter. Maar ik denk dat Vlaanderen ook gekend is omwille van zijn braderijen, zijn festiviteiten. In Frankrijk zullen er de komende zomer wel kleine evenementen met vijfduizend mensen mogelijk zijn. Het publiek moet er zitten. Ik had ook begrepen dat viroloog Steven Van Gucht hiervoor te vinden was. Daarom de bijkomende vraag of u in de exitstrategie rekening zult houden met dat mogelijke onderscheid tussen de groten en – laat ons zeggen – de kleintjes en de middelgroten.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Ministers, ik dank u voor uw antwoorden.

Ik vind het een goede zaak dat dit gepland staat, los van de timing en los van de gezondheidssituatie omdat het testen van testen in een labosituatie natuurlijk iets anders is dan in de praktijk bij een reële activiteit, waar je andere mensen hebt en andere omgevingsfactoren die zaken kunnen beïnvloeden.

Ik wil nog twee aspecten heel kort belichten. Enerzijds het gezondheidsaspect. Het is superbelangrijk om nauw te blijven samenwerken met virologen en de algemene situatie in de samenleving te blijven inschatten. Als de timing opgeschoven moet worden, dan hoop ik echt dat daarover geen seconde wordt gearzeld.

Anderzijds – en mevrouw D’Hose verwijst er ook naar – de rijkdom van ons veld. Het is een zeer boeiende oefening, maar we mogen er niet van uitgaan dat ons hele socioculturele, jeugd- en sportveld zich beperkt tot Pukkelpops en Tomorrowlands. Er zijn heel veel spelers die teren op vrijwilligers, heel veel spelers die kleinschaliger zijn. Laat ons protocollen maken. Laat ons afspraken maken die ook voor hen haalbaar zijn en in voldoende ondersteuning voorzien voor dat type spelers. Laat ons zorgen dat het ook voor hen haalbaar en leefbaar is om in de toekomst, onder de nodige voorwaarden, een en ander te kunnen doen.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Testen spelen inderdaad al een jaar een grote rol. Er zijn verschillende soorten testen. De snel- en zelftesten kunnen vanzelfsprekend een rol hebben in de versoepelingen, maar we moeten ervoor zorgen dat het kader daarrond op een goede manier wordt gecreëerd.

Minister, als we uit deze pandemie willen geraken en die onder de knoet willen krijgen en houden in afwachting van de vaccinaties, dan is het essentieel dat een positief testresultaat na afname van een sneltest of zelftest op dezelfde kwaliteitsvolle manier wordt opgevolgd, zoals dat het geval is met een PCR-test. U hebt daar ook naar verwezen. In Duitsland bijvoorbeeld worden de zelftesten al verkocht in de supermarkt. Hier is dat niet het geval, net vanwege dat probleem. Waarom is dat nodig? Voor een goede opvolging van de quarantaine en de contactopsporing.

Hoe wordt er verzekerd dat de koppeling met de gegevensbank van Sciensano gemaakt wordt na afname van sneltesten en zelftesten? U zegt dat dit ter sprake is gekomen. Hebt u er al zicht op op welke manier dat zou kunnen?

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): Ik dank de ministers voor de toelichting.

Het is goed om dat testevenement te doen, specifiek om de testen te testen. Dit is inderdaad complementair aan testevenementen in andere landen. We kunnen die resultaten ook meenemen in onze verdere beoordeling.

Als ik het goed begrijp, gaat het testevenement eind april door. Ik neem aan dat de resultaten dan nog verder bekeken zullen moeten worden. Wanneer kunnen we de conclusies daaruit verwachten?

Ik begrijp van minister Beke dat dit wordt meegenomen in de hele oefening van om te gaan met een en ander. Hebt u daar een concreet tijdsplan voor ogen?

Het klopt dat we ook kleinere evenementen hebben en dat we nog een tijdje zullen moeten proberen om een en ander georganiseerd te krijgen op een coronaveilige manier, dus met beperkende maatregelen. Het CERM-loket van vorig jaar wordt aangepast. U hebt in de commissie Toerisme aangegeven dat het tegen 15 maart op punt zou staan. Klopt dat? Is dat ondertussen actief?

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Ik dank beide ministers voor het antwoord. Zowel de eventsector als de bevolking snakt naar perspectief op een zomer waarin we bijeen kunnen komen rond muziek en cultuur. Dat alles uit de kast wordt gehaald om ons voor te bereiden op een veilige zomer, juicht sp.a toe, ook al zijn de cijfers momenteel niet positief.

Minister-president Jambon heeft op 4 maart in de commissie gezegd dat hij niet zelf plande om testevents op te zetten. Hij zag vooral een win-win in leren uit het Nederlandse experiment. Ik vond dat zeer verstandig.

Ik begrijp nu dat we vooral gaan inzetten op het testen van testen. Wallonië en Brussel plannen momenteel testevents, en ook wij. Essentieel lijkt ons inderdaad dat we die experimenten op elkaar afstemmen. Dat coronavirus gedraagt zich niet anders in Brussel dan in Vlaanderen of Wallonië. Het is essentieel en belangrijk om ons slim te organiseren, dingen samen te doen, en resultaten te delen.

Minister, op welke manier plannen u en de Vlaamse Regering om de afstemming te doen met de andere regio's en met het federale niveau om niet naast elkaar, maar met elkaar samen te werken?

De voorzitter: De heer Brusselmans heeft het woord.

Filip Brusselmans (Vlaams Belang): Ik moet eerlijk toegeven dat ik toch ook wel mijn bedenkingen had bij het nut, gezien de voorbeelden die we in het buitenland al hebben gehad, maar daar hebt u mij zeker in overtuigd. Los van het nuttige was ik ook tevreden voor die 1000 studenten die zich nog eens kunnen uitleven. Ik heb zelfs de overweging gemaakt om mij zelf terug in te schrijven. Ik zou daar ook niet uit de toon vallen, denk ik. *(Gelach)*

Maar ik ga het toch maar niet doen. Mijn vraag is concreter, minister. Hebt u al een zicht op hoe die zullen worden geselecteerd? Hoe gaat u ervoor zorgen dat er bij die studenten geen mensen zitten met een kwetsbaar profiel, bijvoorbeeld met een onderliggende aandoening? Ik kan me voorstellen dat de drang naar

feesten zo groot is dat men iets meer risico zou willen nemen, maar het is en blijft natuurlijk toch een experiment. Daar moeten we dus waakzaam voor zijn.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhail Demir: Collega's, de evenementensector is heel ruim. We hebben in Vlaanderen heel veel kleine en gezellige evenementen. U weet dat we met de sector en met Event Flanders een update aan het maken zijn van het COVID Event Risk Model (CERM). Met die oefening zijn we een half jaar geleden gestart. Daar wordt het kader gemaakt voor hoe we kleinere en grotere evenementen gaan organiseren. De laatste opmerkingen worden nu verwerkt in die update.

Eind deze week gaan we afstemmen met het coronacommissariaat en met de Groep van Experts voor Managementstrategie van COVID-19 (GEMS), en ook met de andere regio's. Het is belangrijk om dat te onderlijnen. We blijven uiteraard altijd in contact met de burens om te bekijken wat ze daar aan het doen zijn. Ook dat staat eind deze week op de agenda, om dan heel het CERM te updaten. Daar wordt een kader gegeven zowel voor grotere als voor kleinere evenementen.

Alles zal natuurlijk afhangen van een aantal parameters zoals vaccinatiegraad, viruscirculatie, ziekenhuisopnames enzovoort. Ook dat zit allemaal in dat kader. Ik wil de sector daar enorm voor bedanken, en iedereen die daar heel veel werk heeft in gestoken. Het is heel pijnlijk voor de evenementensector die in het afgelopen jaar zwarte sneeuw heeft gezien. Zij, en ook wij allemaal en de mensen thuis snakken naar een evenement, al dan niet klein. Het moet niet allemaal groot zijn.

De update van het CERM komt eraan. Het loket moeten we ook heropstarten en dat staat mee op de planning. Daar hebben we nog een ministerieel besluit voor nodig en dat zal op een bepaald moment naar het Overlegcomité gaan.

Iemand stelde nog een vraag over zelftesten. Dat voegen we toe aan het test-evenement. In het buitenland heeft men vooral met klassieke testen en met sneltesten gewerkt. Het derde wat we doen is werken met zelftesten omdat die relatief recent in ontwikkeling zijn en omdat we weten dat een test perfect kan werken in een gecontroleerde omgeving, maar dit is anders. Dat is heel belangrijk, los van wat er in het buitenland gebeurt. Dat volgt de werkgroep ook op, dat we in Vlaanderen de testen doen en dat we dat testevenement zo goed mogelijk organiseren.

Men kijkt inderdaad ook naar studenten. Ik denk dat de jonge collega daarnaar verwees. Daarom is collega Weyts van Onderwijs ook mee betrokken. Hij wil bekijken hoe we ook studenten hierbij kunnen betrekken. Het spreekt natuurlijk voor zich dat die duizend deelnemers die worden gescreend, ook een belangrijke verantwoordelijkheid hebben. Dat is niet van 'oh, fijn, leuk, wij gaan naar een evenement'. Dat wil ook wel zeggen dat ze al die drie testen zullen moeten doen en dat ze achteraf ook in quarantaine zullen moeten gaan, en dan is er ook de opvolging die volgt. Dat is dus ook wel een verantwoordelijkheid die we geven en waarmee dat ook gepaard zal gaan voor die duizend deelnemers.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Zoals ik daarstraks zei, wij hebben ons Interfederaal Comité Tracing en Testing, met professor Herman Goossens. We hebben daarover in het verleden al afspraken gemaakt, ook tussen de regio's. In Wallonië is men nu gestart met een proefproject met speekseltesten. Wij hebben gezegd dat wij gaan starten met een proefproject met antigeentesten in de scholen, de bedrijven en de woonzorgcentra. Die expertise leggen we samen, om daar lering uit

te kunnen trekken. Ik denk dus dat dat op zich eigenlijk wel een heel boeiende en constructieve oefening is.

Wat die Vlaamse antigeentesten betreft, daar hebben we het vanmorgen in de Interministeriële Conferentie ook over gehad. Die kunnen met aangepaste wetten allicht ook als zelftesten worden ingezet. Dat is alleszins een van de elementen die we nu ook mee aan het bekijken zijn.

Er was een heel concrete vraag van collega Schryvers: wat dan met een positief resultaat? Dat is immers natuurlijk wel belangrijk: als je positief test, wat gebeurt er dan mee? Op zijn minst moeten we ervoor zorgen dat die contactopsporing dan kan optreden, maar eigenlijk is de volgende stap die mensen dan op zijn minst horen te zetten, dat ze naar de huisarts gaan en een PCR-test laten afnemen ter bevestiging. Dan kunnen ze dus in het 'klassieke' systeem instappen, zoals andere mensen die besmet zijn, die naar de dokter gaan en na een PCR-test uiteindelijk positief blijken te zijn. Dat samen opnemen en integreren, dat is een van de pistes die we aan het bekijken zijn.

De voorzitter: Mevrouw D'Hose heeft het woord.

Stephanie D'Hose (Open Vld): Volgende week vrijdag komt het Overlegcomité opnieuw samen. Vanmorgen heeft de minister-president blijkbaar een ballonnetje opgelaten om de beslissing over de terrassen opnieuw op tafel te leggen. Ik zou het fijn vinden dat de minister van Cultuur eens de cultuur- en evenementensector op tafel zou leggen, niet om snelle versoepelingen aan te kondigen, integendeel, maar vooral om duidelijkheid te verschaffen en vooral om de sector het signaal te geven dat de politiek hem niet is vergeten. Ik denk dat dat minstens even belangrijk is.

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Ministers, ik denk dat de evenementensector, in de brede zin van het woord, in allerlei types en in allerlei vormen, inderdaad nood heeft aan perspectief, nood heeft aan een signaal dat er ook wordt nagedacht over hoe zij coronaveilig hun activiteiten zullen kunnen hervatten. In dat opzicht is het zeer goed dat er nu wordt nagedacht, dat er experimenten worden gedaan om te bekijken wat werkt en wat minder werkt, om te bekijken op welke manier men dat ook in de praktijk kan invoeren. Vandaar toch een dubbele oproep. Enerzijds, zorg ervoor dat we een goed evenwicht vinden bij het inbouwen van de noodzakelijke gezondheidsgaranties in dergelijke protocollen en een dergelijke aanpak. Anderzijds, zorg er ook voor dat het haalbaar en organiseerbaar is op het terrein zelf. We mogen niet de fout maken dat we iets onmogelijks opleggen, want het resultaat zou wel eens kunnen zijn dat niemand nog perspectief heeft. Ook mag men zich niet beperken tot deze ene vorm. Niet ieder evenement heeft duizend mensen en studentenpopulaties. Er zijn heel veel andere mensen, andere Vlamingen, van andere leeftijden, in andere risicogroepen, die ook van belang zijn. Laten we er ook over nadenken hoe we evenementen op maat van die veiligheidsmaatregelen kunnen maken.

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): De huidige cijfers zijn eigenlijk niet echt goed nieuws. Het aantal patiënten op de afdeling intensieve zorg neemt toe, en in de ziekenhuizen moet de niet-dringende zorg opnieuw worden uitgesteld. Aan de andere kant horen we die roep naar versoepelingen, en hopen we dat er, vooraleer die volledige vaccinatie is gebeurd, op dat vlak toch ook wel heel wat kan, maar dan moet het natuurlijk veilig gebeuren.

Ik denk dat het daarbij essentieel is dat er echt goed overleg is met de verschillende sectoren – de cultuursector, de sportsector, de evenementensector, de horeca enzovoort – om de zaken op een goede manier te kunnen organiseren. Ook testen kunnen daarin zeker een rol spelen. Ik heb het dan over sneltesten en over zelftesten. Maar dan moeten ze ook betrouwbaar zijn, moet alles praktisch te organiseren zijn en moet, zoals ik daarstraks gezegd heb, minister, een positief testresultaat tot slot de nodige opvolging krijgen. Ik hoop dat deze Vlaamse Regering verder werk maakt van al deze elementen.

De voorzitter: Mevrouw Coudyser heeft het woord.

Cathy Coudyser (N-VA): De gezondheidscijfers en de vaccinatiegraad zijn natuurlijk onze eerste leidraad, maar, minister, ik wil u toch wel bedanken voor de maanden waarin u achter de schermen, samen met de evenementensector en samen met de virologen, wetenschappelijk onderzoek doet naar hoe we, als het weer kan, evenementen, klein en groot, kunnen organiseren en hoe we dat in die tussentijd ook zoveel mogelijk kunnen doen, met beperkende maatregelen, niet alleen voor de ondernemingen zelf, maar ook voor alle burgers en het welzijn van alle burgers.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Immanuel De Reuse aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de wijzigingen in de vaccinatiestrategie in het licht van de nieuwe ontwikkelingen

ACTUELE VRAAG van Maaïke De Rudder aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de beslissing van de ons omringende landen om uit voorzorg het AstraZeneca-vaccin voorlopig niet langer toe te dienen

ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de sterke stijging van de coronacijfers

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Minister, we moeten er geen doekjes om winden: de laatste weken zijn de verschillende signalen en berichten die we krijgen omtrent de vaccinatie niet direct hoopgevend te noemen. We hebben wereldwijde vertragingen van de levering van vaccins, we hebben onzekerheid over de levering van nieuwe vaccins en we hebben nu natuurlijk ook de hele grote onzekerheid rond het AstraZenecavaccin. Heel wat landen in Europa schorten de vaccinatie met dat vaccin op. De berichtgeving zorgt natuurlijk ook in ons land voor grote onzekerheid en roept heel wat vragen op bij onze bevolking. Uit berichten blijkt ook dat mensen het vaccin weigeren of niet meer komen opdagen in de vaccinatiecentra om gevaccineerd te worden.

Heel wat landen in Europa nemen nu dus een pauze in de vaccinatie met het AstraZenecavaccin, omdat er – en ik zeg wel – vermoedelijk als gevolg van dit vaccin mensen zouden zijn gestorven aan een trombose. Samen met het VK is Vlaanderen, en bij uitbreiding België, eigenlijk een vaccinatie-eiland in Europa, de ‘splendid isolation’.

Zelf ben ik geen wetenschapper of medisch expert, maar het lijkt mij toch wel ernstig genoeg om de berichten toch even goed te bekijken. En dan grijp ik ook terug naar de adviezen van het Europees Geneesmiddelenagentschap (EMA) en onze Hoge Gezondheidsraad. Die adviseren om verder te vaccineren, een advies

waar het Vlaams Belang zich bij kan aansluiten, toch tot nader order. Bijkomend voordeel daarvan is dat u op die manier een deel van uw achterstand kunt inhalen die u ten opzichte van andere landen hebt opgelopen. Wie weet kunnen we misschien wel een voorsprong nemen.

Maar – er is natuurlijk ook een ‘maar’ – misschien moet u uit een soort voorzichtigheidsprincipe de pauzeknop indrukken voor een klein gedeelte van de bevolking, namelijk de mensen die een verhoogde kans maken op een trombose, en moet u daar een specifiek advies over vragen.

Maar goed, mijn vraag: er zijn ondertussen heel wat landen die de vaccins in de koelkast laten liggen en de nieuwe leveringen ook in de koelkast laten liggen, in plaats van in de arm. Zult u contact opnemen met de producent om te vragen of die producten naar Vlaanderen kunnen komen om hier een versnelling te kunnen inzetten qua vaccinaties?

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): Collega’s, minister, zoals iedereen al vernomen heeft, hebben verschillende landen de afgelopen dagen inderdaad beslist om het AstraZenecavaccin niet langer toe te dienen, en dat uit voorzorg. Die beslissing is genomen naar aanleiding van een aantal gevallen waarbij mensen, nadat ze het vaccin toegediend hadden gekregen, een trombose hebben gekregen. Tot op heden heeft ons land die beslissing niet genomen en blijft België dus verder vaccineren, want op dit moment is er ook nog geen enkel wetenschappelijk bewijs dat die tromboses het gevolg zijn van het AstraZenecavaccin. Maar het is wel zo dat het aantal besmettingen, het aantal ziekenhuisopnames en het aantal opnames op intensieve zorgen enorm stijgen, en dat is zorgwekkend, alsook een bewijs dat het niet het moment is om de pauzeknop in te duwen.

Maar natuurlijk, minister, mogen en kunnen we niet blind zijn voor de vele vragen van burgers die vandaag de dag toch tot bij ons komen, tot in de callcenters van de vaccinatiecentra en waar we toch ernstig mee moeten omgaan om die mensen te kunnen geruststellen dat vaccineren vandaag nog altijd de beste keuze is. Het is ook zo dat we die mensen gerust moeten stellen, maar ook moeten blijven motiveren, want vandaag is vaccineren nog altijd de beste methode om weer naar een normaal leven te kunnen gaan. Vandaar minister, mijn vraag: op welke manier zal er gecommuniceerd worden naar de bevolking, om zo veel mogelijk mensen gerust te kunnen stellen en te blijven motiveren om zich toch te laten vaccineren?

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, de mensen zijn moe. De crisis duurt lang, heel erg lang. Vandaag zien we dat de cijfers opnieuw stijgen, voornamelijk op de intensieve zorgen, wat ervoor zorgt dat niet-dringende zorgen weer zullen worden uitgesteld, en dat is heel verontrustend. Ook bij mij in de praktijk zien we dat het aantal coronatelefoontjes toeneemt, het aantal testen toeneemt, het aantal positieve testen toeneemt.

Maar minister, u had dit weekend goed nieuws: u hebt gezegd dat elke 18-plusser gevaccineerd zal zijn tegen 11 juli. We horen hetzelfde in Frankrijk, daar zegt Macron dat iedereen gevaccineerd zal worden tegen ‘Quatorze Juillet’. Ook in de VS horen we dat Biden zegt dat iedereen gevaccineerd zal worden tegen ‘the Fourth of July’. Nu ben ik blij dat we niet in Finland wonen, want in Finland is de nationale feestdag op 6 december. Maar er zit natuurlijk een addertje onder het gras. U maakt een mooie vaccinatiegrafiek: ‘Iedereen gaan we vaccineren tegen 11 juli.’ Maar er staan kleine lettertjes bij, en die lettertjes zeggen: ‘als er niks misloopt’. Mijnheer Beke, als er niks misloopt – bij ons zeggen ze: ‘Als mijn

kat een koe was, dan kon ik ze gaan melken achter de stoof.’ Als er niks misloopt – de dag na uw persconferentie zegt Dirk Ramaekers, de chef van Taskforce Vaccinatie, dat het wellicht toch niet zal lukken om iedereen te vaccineren tegen 11 juli.

Minister, u moet geen uitspraken doen over zaken die u toch niet gaat kunnen garanderen, ik vraag u om u bezig te houden met problemen die zich vandaag heel concreet voordoen met die vaccinaties. Dan heb ik het bijvoorbeeld over de 85-plussers, die niet mobiel zijn. Slechts midden april zullen we die gaan vaccineren via ploegen aan huis. De lijst van risicopatiënten op basis van het dossier van de huisarts is nog altijd niet gemaakt. Op de vaccinatiebrieven van de 85-plussers staat: bel uw huisarts als u niet naar het centrum kan gaan. Ondertussen worden de huisartsen niet ingelicht en kunnen wij geen concrete informatie geven aan de mensen waar ze gevaccineerd kunnen worden.

Minister, hoe gaat u inzake vaccinaties en coronabeleid voorkomen dat er een derde, zware golf opnieuw veel slachtoffers maakt?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega’s, we hebben inderdaad de beslissing genomen om onze vaccinaties door te zetten. ‘Horum omnium fortissimi sunt Belgae’: als je de kaart van Europa bekijkt, lijkt het dat wel. Nochtans hebben we dat gedaan op zeer rationele gronden, zoals wij tot nu toe in ons land altijd op zeer rationele gronden beslissingen hebben genomen. Dat wil zeggen: advies gevraagd van de taskforce, telkens advies gevraagd van de Hoge Gezondheidsraad, er goed naar geluisterd, er ook naar gehandeld, gekeken wat de internationale experts zeggen en dan beslissingen genomen. Dat hebben we ook gedaan toen in het buitenland twijfels groeiden omtrent AstraZeneca. Onmiddellijk hebben wij onze experts rond de tafel gezet. Onmiddellijk hebben wij advies gevraagd. De Hoge Gezondheidsraad heeft gezegd: ‘Wij adviseren om verder te vaccineren.’ Het Europees Geneesmiddelen Agentschap heeft gezegd: ‘Wij gaan die casussen waar men over spreekt onderzoeken, maar intussen adviseren we om verder te vaccineren.’ De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) heeft gezegd: ‘Wij adviseren om verder te vaccineren.’ Dat is dus wat wij gedaan hebben.

En dat om een aantal redenen, die doorslaggevend waren. De eerste reden was dat een opschorting alleen maar nadeel zou gehad hebben voor het vaccinatieplan. Ik weet niet of u de buitenlandse pers gelezen hebt. Vandaag spreekt men in die landen over chaos.

De causaliteit is niet vastgesteld. Dat is het belangrijkste element. Als er een causaal verband zou worden vastgesteld, zullen we natuurlijk onmiddellijk opnieuw luisteren naar de experts. Op dat moment zullen we beslissingen nemen die op dat moment genomen moeten worden. Dat zullen we doen. Dat hebben we tot nu toe altijd gedaan. We zetten alles in op deze vaccinatiestrategie.

Mijnheer De Reuse, u zegt dat we dan een stukje van onze achterstand kunnen inhalen. Ik heb de cijfers nog bekeken. In Vlaanderen is het percentage 9,8 procent voor de eerste dosis, 4,6 procent voor de tweede dosis. In Duitsland is dat: eerste dosis 9,4 procent, tweede dosis 4,2 procent. In Luxemburg: eerste dosis 7,8 procent, tweede dosis 3 procent. In Frankrijk: eerste dosis – vergelijkbaar – 9,7 procent, tweede dosis 4,2 procent. In Nederland: eerste dosis – net iets meer – 9,9 procent, tweede dosis 3,5 procent. Uit de Vlaamse cijfers blijkt dat we ons best mogen vergelijken.

Twee weken geleden had ik contact met AstraZeneca, niet over deze casus, die was toen nog niet aan de orde, maar wel over de leveringen en leverschema’s. Ik heb opnieuw contact opgenomen en de vraag voorgelegd of wij kunnen

gebruikmaken van de extra's als die er zijn. We zullen die inzetten wanneer we die kunnen krijgen in onze vaccinatiestrategie, zolang we die strategie aanhouden. Ik heb bericht gekregen dat ze onze vraag goed ontvangen hebben en dat onderzoeken. Ze wachten op de uitslag morgen van het Europees Geneesmiddelenagentschap. Dat lijkt me logisch, want een aantal landen hebben de pauzeknop ingedrukt, maar ik denk dat ze zo snel mogelijk weer aan de slag willen. Dus ja, ik heb die vraag opgepakt en duidelijk gesteld.

Mevrouw Vandecasteele, ik verbaas me een beetje over uw vraag. Enfin, ik verbaas me daar eigenlijk niet meer over. Wij moeten in het parlement vragen beantwoorden die parlementsleden stellen. Als ik naar aanleiding van één jaar corona van De zevende dag de vraag krijg om vragen van burgers te beantwoorden, en die burgers vragen me hoe het zit, wat ik ervan denk, dan moet ik daar ook op antwoorden. Ik heb altijd met twee woorden gesproken in dit parlement, uiteraard op basis van de leverschema's. We hebben onze strategie opgesteld op basis van de leverschema's. We zullen die moeten aanpassen op basis van de leverschema's. Ik hoop dat we in de toekomst ook eens kunnen versnellen, en niet opnieuw moeten vertragen op basis van de leverschema's. De minister-president en ikzelf, we hebben altijd met twee woorden gesproken.

Het is onze ambitie, als de vaccins er zijn, dat we er klaar voor zijn. De vaccinatiecentra zijn er klaar voor. Ze stellen mij de vraag hoeveel capaciteit ze moeten voorzien, mevrouw Vandecasteele. In februari deden we ongeveer 75.000 vaccinaties per week, in maart doen we er 130.000 per week. We schatten dat dat 290.000 vaccins worden per week in april. Dat kan oplopen tot een half miljoen per week in mei en juni. Dat is de capaciteit die klaarstaat. We kunnen geen vaccins zetten die we niet hebben. Natuurlijk spreek ik nog altijd onder die voorwaarde. Ik zal dat blijven zeggen.

De epidemiologische situatie is natuurlijk niet oké. De cijfers gaan inderdaad de hoogte in. Op de interministeriële conferentie deze morgen hebben we – na een gedachtewisseling – gevraagd om een nieuw epidemiologisch rapport. We willen zien of de cijfers de prognoses van een paar weken geleden weerspiegelen. Herinner u de zogenaamde blauwe lijn. Dat waren de verwachtingen op basis van de Britse en andere varianten. In welke mate zijn die gerealiseerd? Zitten we daarboven? Zitten we daaronder? Hoe moeten we dat interpreteren? Als we dat rapport krijgen, zullen we dat uiteraard op een ernstige manier bestuderen.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Dank u, minister, voor uw antwoord. U stelt met 11 juli 2021 een doel, een symbolisch doel. Dat is mijns inziens veel beter dan het doemdenken dat we constant vanuit het federale niveau horen. Als men daar het woord 'versoepeling' hoort, drukt men direct alle hoop de kop in. U zegt dat 11 juli zal worden gehaald als we voldoende vaccins hebben, en dan hebt u daar twee zaken bij vermeld. Ten eerste halen we opnieuw meer vaccins uit een flesje. De vraag is natuurlijk of het een goede strategie is om dat aan de grote klok te hangen, gezien wat we in het verleden al meegemaakt hebben. Ten tweede zegt u dat er een kortere doorlooptijd tussen de uitnodiging en de prik in de arm moet zijn. Daar ligt een grote taak voor Vlaanderen. We moeten ervoor zorgen dat die vaccins niet in de koelkast blijven zitten, maar dat de vaccinatie altijd maar blijft doorgaan.

Hoever staat u daarmee in het kader van deze optimalisering, minister?

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): Dank u, minister, voor uw antwoord. We ondersteunen u er zeker in dat de adviezen en wetenschappelijke onderbouwing echt

wel belangrijk zijn. Op basis daarvan moeten we beslissen om te blijven vaccineren. Dat is natuurlijk een goede zaak. De toestand is vandaag echter opnieuw ernstig. Zoals ik al zei, stijgen de besmettingen enorm. Mensen naar die vaccinatiecentra krijgen, is echt wel een blijvende belangrijke boodschap die we moeten kunnen meegeven.

Daarom, minister, doe ik een bijkomende oproep om toch wel zeker te blijven inzetten, en misschien in deze tijd ook wel extra in te zetten, op de communicatie met de callcenters van de vaccinatiecentra en met de lokale besturen. De mensen in de callcenters staan toch wel in de frontlinie als ongeruste burgers hen bellen. Minister, daarom doe ik een oproep om, als er nieuwe info is, die mensen in de callcenters direct op de hoogte te brengen, zodat zij de info in eerste lijn kunnen meegeven aan de burgers.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister Beke, het helpt echt niet om telkens opnieuw beloftes te doen die u uiteindelijk niet kunt waarmaken. Dat helpt echt niet, zeker niet voor het vertrouwen van de mensen. Mijn vraag blijft eigenlijk onbeantwoord. Hoe zult u die derde golf aanpakken? Wat hebt u ondertussen geleerd? We zijn een jaar verder en we staan nog altijd even ver. Hoe en waar verspreidt het virus zich precies? Waar zitten die superverspreiders precies? Waar zitten de clusters precies? We weten ondertussen dat de clusters zich voornamelijk in scholen en bedrijven bevinden. In welk soort bedrijven is dat? Wat zult u doen om de besmettingen daar tegen te gaan? Dan is telewerk het antwoord. Dat klopt, maar er zijn heel veel mensen die niet kunnen telewerken. De auto's in Volvo Cars worden niet gemaakt via een Zoommeeting. De containers in de haven van Antwerpen worden niet geleegd door een WhatsAppbericht. *(Opmerkingen)*

Er zijn mensen die fysiek op de vloer de containers moeten laden.

De voorzitter: Kunt u wel afronden, alstublieft? We weten allemaal hoe containers worden afgehandeld.

Lise Vandecasteele (PVDA): Ik hoop het, maar blijkbaar niet. Ik hoop dat iedereen beseft dat er nog heel wat mensen fysiek naar de werkvloer moeten gaan.

Mijn pleidooi, minister, is dat we voor een veiligere werkplaats moeten zorgen. We moeten vermijden dat daar steeds maar meer en meer clusters komen, en dat doen we vandaag niet. Toch wordt ons sociaal en cultureel leven verregaande beperkingen opgelegd, met alle gevolgen van dien voor ons mentaal welzijn.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, de reactie van de andere landen op het nieuws, of misschien fake nieuws, over AstraZeneca biedt ons alleszins wel een kans om met onze vaccinatiecampagne te versnellen. Ik vind dat u de kans met beide handen moet grijpen, omdat er veel andere landen zijn die op dit moment, alleszins tijdelijk, geen nood hebben aan AstraZenecavaccins. We moeten die zo snel mogelijk naar Vlaanderen krijgen, want heel veel mensen zijn vragende partij.

Vanmorgen was er een interministeriële conferentie. Ik heb daarover nog een vraag. Welk standpunt hebben de Vlaamse Regering en andere regeringen daar ingenomen over kinderen onder de 15 jaar die in de paasvakantie op kamp willen gaan en blijven overnachten? Wat is er op dat vlak over het testbeleid gezegd? Zijn er beslissingen genomen rond de sneltesten en de zelftesten?

De voorzitter: De heer Vaneeckhout heeft het woord.

Jeremie Vaneeckhout (Groen): Minister, ik denk dat we de komende dagen zullen zien hoe het zich verder ontspint. Het is alvast duidelijk dat heldere communicatie – en extra investeren daarin – nodig zal zijn als het gaat over AstraZeneca, de collega's wezen daar ook al op.

Maar er zijn twee zaken waar ik nog even kort op wil wijzen. Het onderwijs uitte vandaag opnieuw een noodkreet. Collega's, we hebben er allemaal samen voor gekozen dat het allerlaatste wat we zouden sluiten, het onderwijs is. Minister, laat ons echt werk maken van een test- en vaccinatiestrategie die ook die doelstelling zou dienen. De onderwijssector is daarvoor zeer sterk vragende partij.

En ten tweede – en dat is dan mijn vraag, minister –: het risico op een derde golf is vandaag reëel, de cijfers zijn zorgwekkend. Ik val dan ook van mijn stoel als ik minister-president Jambon nu al hoor verklaren dat de Vlaamse Regering volgende week op het Overlegcomité de opening van de terrassen op tafel zal leggen. Dat is iets wat zelfs de sector zelf niet vraagt. Zij zeggen zelf – gisteren nog de kushoreca – dat dit eigenlijk onhaalbaar is. Vandaar mijn vraag, minister: ondersteunt u dat standpunt van de Vlaamse minister-president? Is dat het standpunt van de regering, dat de terrassen in de paasvakantie opnieuw moeten?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ja, minister, wat AstraZeneca betreft: dat is stilaan een Gallisch dorp aan het worden. Wie dan de Asterix en de Obelix is, dat laat ik aan uw verbeelding over. Maar ik denk dat dit inderdaad wel opportuniteiten biedt, om onze vaccinatie in Vlaanderen te versnellen, om er voor te zorgen dat we die AstraZenecavaccins naar ons halen. We moeten daar niet aan vasthouden uit koppigheid, of uit opportunisme, maar gewoon omdat we altijd de wetenschap hebben gevolgd. Ik denk dat dat onze enige kracht is in heel deze crisis, dat we altijd de wetenschap zijn blijven volgen. Hou daar dus vooral aan vast. En probeer die vrijgekomen dosissen ... Collega's, kunnen jullie misschien even stil zijn? Want het is geweldig irritant als er vanuit die kant altijd gemurmel is, echt waar. Dat is niet beledigend, dat is de akoestiek. *(Opmerkingen)*

De voorzitter: Collega's, collega Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Haal die vaccinaties naar Vlaanderen. Wij doen nu bijvoorbeeld op ons vaccinatiecentrum in Diest op één week wat we eigenlijk op één dag zouden kunnen doen. U moet ze niet allemaal naar Diest halen, maar probeer die vrijgekomen dosissen naar Vlaanderen te halen.

Ik heb een tweede vraag. Ik denk dat het, wat het Overlegcomité betreft, nodig is om daar met een duidelijk standpunt vanuit Vlaanderen naartoe te trekken, gelieerd met de gezondheidssituatie. En dan hoor ik inderdaad geluiden van terrassen vanaf de paasvakantie – de horeca is daar niet echt voorstander van. Ik hoor ook geluiden vanuit de regering om het telewerk af te bouwen, terwijl anderen zeggen dat we dat eigenlijk moeten behouden. Mijn vraag is: hoe gaat u ervoor zorgen dat we duidelijke standpunten hebben die conform de gezondheidssituatie zijn?

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Ja, minister, ik heb het toch ook heel moeilijk met politici die allerlei beloften doen waarvan ze niet weten of ze die zullen kunnen houden, of die in het wilde weg ideetjes lanceren over extra versoepelingen ... *(Opmerkingen van Lorin Parys)*

De voorzitter: Collega Goeman heeft het woord, collega Parys!

Hannelore Goeman (sp-a): ... vooral omdat ze zichzelf daarmee populair willen maken. Ik denk dat je mensen daarmee valse hoop geeft, of erger nog, je maakt ze gewoon iets wijs. Want de cijfers – het is hier al gezegd – zijn inderdaad niet goed. De Britse variant circuleert, het aantal opnames stijgt, het aantal besmettingen stijgt. Ik denk dat het dus compleet onverantwoord is om op dit moment te pleiten voor extra versoepelingen, zoals het vroeger openen van de terrassen. Kijk naar wat in Italië is gebeurd: daar waren de terrassen opnieuw open, en nu is ongeveer het hele land opnieuw in lockdown. Ik denk dat het nu vooral een kwestie is om iedereen te overtuigen zich aan de maatregelen te houden, zoveel mogelijk thuis te werken, in quarantaine te gaan als dat nodig is, zodat we de stappen die in het vooruitzicht zijn gesteld – onder andere de échte opening van de horeca op 1 mei – ook kunnen halen. Ik denk dat dat veel interessanter is, en dat ook de sector veel meer daarop zit te wachten, dan op het snel-snel en ondoordacht heropenen van de terrassen, met alle risico's van dien.

Mijn vraag is dus: bent u het ermee eens dat het onverstandig is om op dit moment voor extra versoepelingen te pleiten in het licht van de stijgende besmettingen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega Goeman, ik begrijp zeer goed dat u er alles aan wilt doen om 1 mei niet in de problemen te brengen. In uw geval zou ik dat uiteraard ook doen.

Er is hier daarnet gepleit om, op basis van 'facts and figures' en wetenschap en duidelijke gegevens te kunnen praten en discussiëren. Dat is wat ik vanmorgen ook op de interministeriële conferentie gevraagd heb: of we een aangepast, nieuw rapport kunnen krijgen, waardoor we op basis van die nieuwe elementen ook een aantal beslissingen kunnen nemen. Ik denk dat dat de logica zelf is. Dat is het uitgangspunt om te kijken hoe we daarmee omgaan. Er is inderdaad een discussie geweest, collega Parys, over kampen en kinderen in de paasvakantie, en onder welke voorwaarden dat kan.

Dat is een van de elementen geweest. Je hebt de voorwaarden waaronder het kan, de protocollen, testen enzovoort, maar je hebt anderzijds ook de epidemiologische situatie. En dus hebben wij gevraagd om daar op heel korte tijd een nieuw rapport over te kunnen hebben.

Het is logisch dat de mensen vragen hebben over AstraZeneca. We zien dat ook in onze vaccinatiencentra. Mensen hebben vragen, maar in onze vaccinatiencentra krijgen ze ook de antwoorden. Wij bezorgen aan onze vaccinatiencentra, aan de coördinatoren, de nodige antwoorden, die ze kunnen geven wanneer die vragen worden gesteld. Ik denk dat het ook op die manier hoort.

Collega Vandecasteele, u zegt dat clusteronderzoek en bronnenonderzoek hier allemaal niet gebeuren. Sorry, dat gebeurt hier wel. Dat gebeurt hier met onze contactopsporing. Dat gebeurt door de CLB's. Dat gebeurt door onze bedrijfsartsen. En u hoeft mij niet te geloven. Vanmorgen, op de interministeriële conferentie, heeft mijn collega Frank Vandenbroucke aan andere collega's, aan andere deelstaten, gezegd dat ze daar beter werk van moeten maken: 'In Vlaanderen lukt dat. Jullie moeten dat ook doen.' Ik gebruik maar een gezagsargument wanneer dat nodig is. Het kan u misschien meer overtuigen dan ikzelf. Breng dus niet dat riedeltje dat dat niet gebeurt. Het gebeurt wel.

We moeten dat voortdurend bijwerken en bijschaven. Dat is iets anders. We moeten dat op vele vlakken doen. We hebben het daarnet gehad over de testen.

Wat zijn de randvoorwaarden van de testen? Wat doe je daarmee als er positieve testen zijn enzovoort? Dat zit uiteraard allemaal in die geïntegreerde strategie. We doen dat wel. Maar het is natuurlijk geen geheim – en we hebben het daar gisteren in de commissie ook over gehad – dat op een gegeven ogenblik, als de besmettingen zo hoog zijn, je geen bronnen- en clusteronderzoek meer kunt doen. Als zoveel mensen besmet zijn, dan moet je ergens stoppen. Dan beperk je je tot de contactopsporing. Dat is wat we in de tweede golf gezien hebben. Wij hebben dat in Vlaanderen in die tweede golf wel in stand kunnen houden. Er zijn er andere waarbij dat minder of niet meer gelukt is.

Ik begrijp wel dat u houdt van doemdenken. De vaccinaties mogen niet lukken. De contactopsporing mag niet lukken. Dat is waar u telkens met uw ondertoon over spreekt. De realiteit is dat op het terrein heel veel mensen hun uiterste best doen, al een jaar lang, om dat allemaal in heel moeilijke omstandigheden toch tot een succes te maken. En ik sta aan de kant van diegenen die dat elke dag opnieuw proberen waar te maken.

De voorzitter: De heer De Reuse heeft het woord.

Immanuel De Reuse (Vlaams Belang): Dank u wel, minister. Ik denk dat we allemaal willen – de horeca, de reissector, de cultuur- en de evenementensector, onze zelfstandigen – dat ons economische weefsel zo goed mogelijk uit deze crisis komt. Daarnaast mogen we zeker niet alle vrijheidsbeperkende maatregelen vergeten, die mentaal zwaar doorwegen bij onze jeugd, bij onze senioren, en eigenlijk bij de hele bevolking. We moeten dringend die stappen vooruit zetten. En dat zal gebeuren door een goede vaccinatie.

Ik denk dat we mogen besluiten dat, zolang we een positief advies hebben en we de wetenschap aan onze kant hebben, zowel het Europese Geneesmiddelenagentschap als de Hoge Gezondheidsraad, we moeten blijven volharden in de vaccinatiestrategie zoals ze er is.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): Het is al veel gezegd, maar het blijft belangrijk: enkel door de vaccinaties en door het verder respecteren van de afstandsregels zullen we ons door deze pandemie kunnen loodsen. Wij zijn een land met een duidelijke aanpak van de crisis. We tonen dat we niet zomaar volgen. We nemen doordachte beslissingen, die onderbouwd zijn door de wetenschappers. En dat bewijzen we vandaag opnieuw. Als de inzichten veranderen, zullen we ons daar uiteraard ook aan aanpassen. Maar vandaag is dat niet nodig.

Collega's, een jaar geleden stonden we elke avond buiten om te applaudisseren voor de zorg. Wel, het beste applaus dat we nu kunnen geven, tijdens deze Week van de Zorg, is het applaus aan de zorg voor alle mensen die zich gaan laten vaccineren. Alle mensen die zich ook vandaag zelf laten vaccineren, verdienen een groot applaus.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister Beke, werkelijk: doemdenken? Mijn excuses, ik sta al van in het begin in de frontlinie. Wij zijn met Geneeskunde voor het Volk van in het begin zelf begonnen met contactonderzoek om de coronabesmettingen tegen te gaan. We hebben een voorbeeld gemaakt van hoe je lokaal aan contacttracing kunt doen.

Wat de vaccinaties betreft, is onze partij in het Europees Parlement actief aan het pleiten om de patenten tijdelijk aan de kant te zetten, zodat er meer vaccins

zullen zijn, zodat we effectief iedereen snel kunnen vaccineren, en dat wereldwijd. Dat doen wij als partij. Dat doe ik op het terrein, met de mensen.

En inderdaad, er zijn enorm veel mensen die vandaag op het terrein actief zijn, maar het water staat die mensen aan de lippen. Luister eens naar de mensen in de CLB's, die proberen al die clusters in te dijken in de scholen. Luister eens naar die mensen. Zij hebben versterking nodig. Zij kunnen niet meer volgen. Momenteel worden clusters ten eerste te weinig ontdekt en ten tweede te weinig aangepakt, minister. Ik pik het echt niet dat er hier gesproken wordt over doemdenken, terwijl ik er alles aan doe om ervoor te zorgen dat de vaccinaties slagen en dat we eindelijk niet meer moeten spreken over opnieuw opgaande golven, want dat is ook een verantwoordelijkheid van het beleid en niet enkel van de mensen.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Gwenny De Vroe aan Matthias Diependaele, Vlaams minister van Financiën en Begroting, Wonen en Onroerend Erfgoed, over het slapend kapitaal van sociale huisvestingsmaatschappijen

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Goedemiddag, minister. Mijn vraag gaat inderdaad over de sociale huisvestingsmaatschappijen (SHM's), die op een autonome manier beheerd worden. De ene maakt veel winst, de andere maakt veel verlies. Er zijn dus toch wel grote verschillen vast te stellen. Mijn liberale collega, Frederick Vandeput, fractieleider in de Limburgse provincieraad, heeft de jaarrekeningen van de ongeveer negentig sociale huisvestingsmaatschappijen eens grondig geanalyseerd. Daaruit bleek dat deze huisvestingsmaatschappijen tussen 2016 en 2019 samen maar liefst 213 miljoen euro winst gemaakt hebben, wat toch neerkomt op gemiddeld 53 miljoen euro per jaar. Dat zijn toch hallucinante cijfers, wetende dat er 150.000 mensen aan het wachten zijn op een sociale woning. We weten allemaal in welke moeilijke en cruciale tijden we leven. Ik was persoonlijk toch wel hard geschrokken van dit resultaat.

We weten ook dat de Vlaamse overheid de sociale huisvestingsmaatschappijen in 2019 nog betoelaagd heeft voor 127 miljoen euro. Uit de analyse bleek ook dat er maar liefst 845 miljoen euro op de rekeningen staat van de sociale huisvestingsmaatschappijen. Dat is toch wel een heel hoog bedrag, opnieuw rekening houdend met het feit dat zoveel mensen aan het wachten zijn op een kwalitatieve woonst.

Minister, ik dacht dus dat het hoog tijd was om u te vragen naar uw standpunt hierover. Want sociale huisvestingsmaatschappijen beslissen autonoom over hun middelen. Minister, de huidige financieringsmodellen voor sociale huisvestingsmaatschappijen zijn heel voordelig. We zien dus dat er eigenlijk heel weinig incentives zijn om hun opgepotte kapitaal aan te wenden.

Ik heb dan ook een heel eenvoudige vraag. Hoe staat u hiertegenover? Welke incentives zult u ontwikkelen of hoe zult u de sociale huisvestingsmaatschappijen ertoe aanzetten om dat slapend kapitaal te activeren ten voordele van de mensen die aan het wachten zijn op een sociale woning?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Mevrouw De Vroe, ik wil u eerst en vooral bedanken voor uw vraag, want die geeft me de gelegenheid om een beetje te nuanceren. Ik moet eerlijk zeggen, toen ik zelf het artikel las, of zeker de titel, dacht ik: we hebben het gevonden, we staan weer een stapje dichterbij het

dichten van dat begrotingsgat. Maar toen ik wat verder las, volgde er natuurlijk weer een serieuze teleurstelling. Ik zal me heel mild uitdrukken, om niemand tegen de schenen te stampen, maar ik denk dat het verhaal wel wat nuancering nodig heeft. Het is eigenlijk jammer dat men ons niet eerst gecontacteerd heeft om de zaak een beetje toe te lichten.

Vooraf de conclusie vind ik wel jammer en betreurenswaardig, want nu wordt er gedaan alsof er in de hele sociale huisvestingssector geld opgepot wordt – dat stond er letterlijk in. Men deed alsof ze maar graaiden en verzamelden en eigenlijk niet deden wat ze moeten doen, namelijk een maatschappelijk doel dienen en mensen die er nood aan hebben, aan een sociale woning helpen. Dat klopt niet. Dat beeld moet ik met klem tegenspreken. Het is niet zo dat er slapend geld is. Het is zeker niet zo – in tegenstelling tot het beeld dat geschapen werd in het artikel – dat deze sector alleen maar aan zichzelf denkt. Dat is zeker niet waar.

Ik wil hier drie zaken over meegeven. Eerst en vooral: wat zeggen de cijfers zelf? De liquide middelen en beleggingen maken slechts 6,38 procent uit van het balanstotaal van de SHM's – u kent allemaal die verhouding tussen de vlottende activa en de vlottende passiva. Met zo'n percentage wordt een onderneming eigenlijk maar heel nipt als gezond beschouwd. Dat is natuurlijk iets wat wij vanuit de Vlaamse overheid heel actief in de gaten houden: dat onze sociale huisvesting gezond is. Dat is dus maar heel nipt het geval.

Ten tweede, en dat is het belangrijkste: die 845 miljoen euro waarvan sprake, is geld dat geparkeerd staat bij de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW). De VMSW treedt hier op als bank. Dus boven op de leningen die wij geven, de FS3-leningen aan de sociale huisvestingssector, wordt ruim 600 miljoen euro daarvan nog eens gebruikt voor de financiering van bouwkosten die duurder zijn, de prefinanciering van de opbouw van koopwoningen, subsidies voor bouw en renovaties en dergelijke meer. Het grootste deel van dat geld wordt hergebruikt, de VMSW dient daar als bank. Vroeger waren zij ook onder meer erkend als financieel intermediair bij de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten (FSMA).

Ten derde bestaat er al een systeem bij de Gewestelijke Sociale Correctie, die een stimulans biedt voor sociale huisvestingsmaatschappijen om hun eigen middelen in te zetten. Dat zijn de drie punten, ik ben er snel moeten over gaan.

De voorzitter: En u bent ook al over uw tijd gegaan.

Minister Matthias Diependaele: Ik wil vooral benadrukken dat ik het niet neem dat hier een beeld wordt opgehangen van een sector die alleen aan zichzelf zit om geld te verzamelen. Dat is absoluut niet waar. Wat daarin stond, lijkt mij niet alleen fout te zijn, maar ook schadelijk. En dat vind ik jammer.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Er zijn heel veel mensen die het momenteel heel moeilijk hebben, en die sociale huisvestingsmaatschappijen hebben momenteel een heel belangrijke taak. Ik denk dat we toch kunnen vaststellen, zeker als je de jaarrekeningen en de opgemaakte tabellen analyseert, dat er toch wel hele grote verschillen te zien zijn tussen de sociale huisvestingsmaatschappijen onderling. Er zijn er die verlies maken, er zijn er die winst maken.

We hebben daarstraks vernomen dat u vandaag de brief hebt verstuurd van minister Somers om te evolueren naar één woonactor per regio. Ik denk dat dat goed is. En ik denk dat het moment nu daar is om die zeer voordelige financieringsmodellen die er zijn, denk maar aan de FS3-leningen en dergelijke, te evalueren. Als je de jaarrekeningen en puur boekhoudkundig de cijfers over de

globaliteit bekijkt, zie je dat er in 2017 ongeveer 730 miljoen euro op de rekeningen stond; nu is dat 845 miljoen euro. Dat is dus toch zwaar toegenomen. En ook de huurprijzen zijn zwaar toegenomen, minister, zonder dat daar iets tegenover stond voor de sociale huisvestingsmaatschappijen.

Mijn vraag is of u die financieringsmodellen zult evalueren. Ik denk dat dat echt nodig is.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik ben blij dat u het verhaal, dat bij mij heel hard binnenkwam, niet enkel nuanceert maar ook voor een stuk met de grond gelijkmaakt – ik ben misschien een stuk minder mild dan u. De reden is heel eenvoudig: ik vind het echt bijzonder jammer, bijzonder jammer dat sociale huisvestingsmaatschappijen, waar het streven toch altijd is om programma's uit te rollen voor betaalbaar wonen voor zoveel mogelijk mensen, en zeker de kwetsbare mensen, op die manier worden voorgesteld. Ik denk ook dat de schade groot is. Het is goed dat u dat verhaal hier naar beneden hebt gehaald, en dat u terecht aanstipt dat we die sociale huisvestingsmaatschappijen hard nodig hebben om dat betaalbaar wonen in Vlaanderen voor de meest kwetsbaren ook in de toekomst te blijven garanderen.

De voorzitter: Mevrouw Jans heeft het woord.

Vera Jans (CD&V): Minister, elk jaar investeert de sociale huisvestingssector jaarlijks meer dan 1 miljard euro in onze Vlaamse bouwsector voor het bouwen en verbouwen van woningen voor de meest kwetsbaren. Die reserves waarover het gaat, is eigenlijk minder dan wat zij zelf investeren in één jaar. Om dan te spreken van slapend kapitaal, dat is inderdaad ridicuul, zoals meermaals gezegd, ook door u.

Daarnaast beheren ze dan ook nog eens ongeveer 170.000 woningen. Als we dan die reserves gaan bekijken, dan komt dat neer op ongeveer 5000 euro reserve per woning. Ik denk dat elke huisbaas, elke verhuurder en ook elke huurder zal erkennen dat dat echt wel aan de voorzichtige kant is. En dan nog slaagt men erin een beeld op te hangen alsof ze hun reserves zouden oppotten. En ook daarvan is geen sprake, want de reserves bedragen minder dan 10 procent van de volledige schuld.

Als ik morgen naar een bank stap om 100.000 euro te lenen en als ik zelf 8000 euro bij elkaar heb gespaard, zal niemand het in zijn hoofd halen om te zeggen dat ik geld heb opgepot. Door een artikel in de krant is de hele sector in een fout daglicht gesteld. We betreuren dat enorm, want strenge controles en inspecties tonen al jarenlang het tegenovergestelde aan.

Minister, wat zult u doen of wat kunt u nog doen om deze onzin uit de wereld te helpen en niet verder toe te staan dat de sector in een slecht daglicht wordt gesteld en schade wordt toegebracht? Die sector is voor ons een cruciale partner.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp.a): Minister, ik wil u oprecht bedanken voor uw genuanceerd antwoord. U hebt geprobeerd het beeld recht te zetten dat de SHM's op bergen slapend geld zitten en zo maar reserves oppotten. Dat wordt altijd aangegrepen om de financiering te herbekijken. Ik wil erop wijzen dat de SHM's 165.000 woningen beheren. Als we dat tegen die reserves afzetten, gaat het om ongeveer 5000 euro per woning. Dat bedrag wordt opzijgezet voor onvoorziene kosten en reparaties. Mij lijkt dat niet meer dan het beleid van een goede huisvader. We weten allemaal dat we daarvoor iets moeten opzijzetten.

Minister, vindt u het niet verantwoord een dergelijke buffer aan te leggen?

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Minister, ik dank u voor de verduidelijking en de rechtzetting in verband met de communicatie. Elke SHM heeft een rekening-courant bij de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) waarmee de aflossingen van de leningen door de VMSW worden afbetaald. Die rekening-courant wordt gespijsd met de liquiditeitsoverschotten die de SHM's maandelijks naar de VMSW moeten doorstorten. Hierdoor heeft de VMSW net een duidelijk zicht op de financiële situatie van elke SHM in Vlaanderen. Dat systeem werkt, want de VMSW kan de financiële situatie of gezondheid opvolgen. Dat is belangrijk om SHM's te monitoren die dreigen in financiële moeilijkheden te komen.

In welke mate komen de SHM's hun verplichting na om de overschotten op de rekening-courant te storten? In welke mate wordt dit opgevolgd?

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Ik denk dat de zaken met de verschillende reacties correct zijn gesteld. Als er voorbeelden zijn van plaatsen waar geld verstopt zit, ben ik de eerste om het te zoeken, naar boven te halen en te gebruiken waarvoor het bedoeld is. Ik heb een ongebreidelde reserveopbouw zeker niet willen goedkeuren, maar in dit geval is dat te verantwoorden door de cijfers die ik heb gegeven.

Ik ben het er absoluut mee eens dat sociale woningen een belangrijke rol spelen. Met de noden waarmee we nu zitten, is dat zeker het geval en dat zal de komende periode niet verbeteren.

Er zijn verschillen tussen de SHM's, maar we moeten weten wat we willen. We kunnen heel die sector staatsgebonden maken, maar dat is niet de keuze die we maken. Dat lijkt me heel verstandig, maar hierdoor zitten we met bedrijven die iets voorzichtiger dan de anderen zijn. Om die reden zijn er wat verschillen. Er zijn marges, maar als we de lijn door de sector in zijn totaliteit trekken, zitten we daar niet met opgepot geld. Dat blijkt niet uit de cijfers. Het is natuurlijk wel zo dat er verschillen zijn.

Mevrouw Claes, u hebt ernaar verwezen dat we dit opvolgen. De SHM's hebben de verplichting dat geld bij de VMSW te parkeren. Dat geldt wordt dan opnieuw gebruikt. Tegelijkertijd zijn er heel wat doorlichtingen van SHM's. Ik zie er om de paar weken wel een paar passeren. Globaal genomen, zien we een constante verbetering onder druk van die doorlichtingen door de Vlaamse overheid, waarbij we naar de financiële situatie, het personeelsbeleid, het management, het overleg, de participatie en de communicatie met de huurders kijken. We volgen dat zeker op.

De evaluatie van de FS3-lening was sowieso al gepland. Dat zullen we sowieso doen. Het punt is dat we dergelijke instrumenten voortdurend moeten evalueren. Dat heeft alles te maken met het feit dat we het rentebeleid voortdurend in de gaten moeten houden. Als we met instrumenten werken die daarvan afhangen, moeten we er natuurlijk rekening mee houden dat het instrument plots waardeloos kan worden als de rentestand erg verandert. Om die reden passen we dat aan. Hetzelfde geldt voor de Vlaamse woonbonus.

De voorzitter: Mevrouw De Vroe heeft het woord.

Gwenny De Vroe (Open Vld): Minister, dank u voor uw reactie. Het is inderdaad nodig om de financieringsmodellen te evalueren. Wij gaan dat zeker opvolgen.

We zitten inderdaad op dezelfde golflengte. De sociale huisvestingsmaatschappijen hebben een heel belangrijke taak te vervullen. Ze moeten zorgen voor een kwalitatieve woning voor de kwetsbaarsten onder ons. Dat zijn ondertussen toch al een 150.000 mensen, die op de wachtlijst staan. We moeten echt wel zorgen dat die evaluatie zo snel mogelijk gebeurt.

Ik wil nog een ding waarop u niet hebt gereageerd benadrukken. Als we de cijfers analyseren, zien we dat er sinds de aanpassing van de huurprijzen meer liquiditeiten zijn. Een analyse per huisvestingsmaatschappij is wat dat betreft nodig om erop toe te zien dat de gelden altijd toekomen bij de mensen die het nodig hebben. Dit wordt zeker vervolgd in de commissiewerking.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Rita Moors aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het plan 'Mobiliteit Innovatief Aanpakken' (MIA)

ACTUELE VRAAG van Lode Ceyskens aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het plan 'Mobiliteit Innovatief Aanpakken' (MIA)

ACTUELE VRAAG van Annick Lambrecht aan Lydia Peeters, Vlaams minister van Mobiliteit en Openbare Werken, over het MIA-verkeersveiligheidsplan

De voorzitter: Mevrouw Moors heeft het woord.

Rita Moors (N-VA): Minister Peeters, met het plan Mobiliteit Innovatief Aanpakken (MIA) wilt u een procesmethodologie creëren om mobiliteitsvraagstukken en infrastructuurprojecten sneller en beter aan te pakken. Procedures zullen tegen het licht worden gehouden en er zal uitgetest worden hoe processen sneller en beter kunnen worden aangepakt. We denken daarbij aan de verkeersonveilige punten, die proactief moeten worden gedetecteerd, voor er slachtoffers vallen, en aan het rechtstreeks aanbesteden van verbeterwerken. Men wil ook gebruik maken van innovatieve technologieën zoals automatisering en drones. Op deze manier wilt u onder meer voorkomen dat er nieuwe zwarte punten ontstaan.

Een eerste proeftuin gaat halfweg april in Limburg van start. Twee dagen later volgt West-Vlaanderen. Als Limburgse juich ik uiteraard toe dat onze provincie als laboratorium zal worden gebruikt voor MIA, maar toch zit ik nog met veel vragen en bekommernissen. Vorige zondag las ik in De Zondagskrant dat u gebruik wenst te maken van drones om het rijgedrag van de bestuurders te bestuderen. Artificiële intelligentie, camerabeelden, drones, noem maar op. Innoveren is noodzakelijk. Het vereenvoudigen van procedures is meer dan nodig. En we moeten er alles aan doen om het aantal verkeersslachtoffers zo snel mogelijk naar beneden te krijgen. Maar ik zou mij er toch voor willen hoeden om al te snel al te grote resultaten te verwachten van dergelijke technologieën. De saga van de trajectcontroles kwam in mijn gedachten op. Ik wil er dan ook voor pleiten om bij het creëren van een procesmethodologie om mobiliteitsvraagstukken sneller aan te pakken de concrete infrastructurele aanpassingen aan maatregelen om de veiligheid op het terrein effectief te verhogen niet uit het oog te verliezen.

Minister, hoe wilt u ervoor zorgen dat MIA op korte termijn tot zichtbare en meetbare resultaten komt op het terrein en niet zal verzanden in procedurele problemen?

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Minister, in 2020 hadden we nog maar 247 verkeersdoden in vergelijking met 315 in 2019. Jammer genoeg moeten we, als we eerlijk zijn, vaststellen dat in het beste geval het grootste aantal verkeersslachtoffers voorkomen werd door de coronacrisis, en mogelijk zelfs alle verkeersslachtoffers minder dan in 2019. Laat ons dus 2019 nog als referentiejaar behouden.

Minister, verkeersveiligheid is ook voor mijn partij een absolute prioriteit. Daarom waren we ook tevreden dat de versnelling naar fietspaden die we in onze conceptnota hadden gevraagd in het regeerakkoord staat, en ook – wat ook in de conceptnota staat – dat de fietsongevallen zwaarder doorwegen in de wegging voor de zwarte punten. Wij moeten trouwens nog 296 zwarte punten aanpakken. Er worden zeker en vast stappen in de goede richting gezet.

MIA heeft het licht gezien. Ik hoorde u afgelopen zondag opeens het MIA-project boven de doopvont houden. Dat heeft uiteraard onze nieuwsgierigheid gewekt. Minister, ik ben blij dat u resoluut inzet op innovatie. Als we vaststellen dat we het aantal verkeersdoden niet naar beneden krijgen, dan moeten we ook out of the box durven te denken en zijn we blij dat u naar innovatie grijpt.

Maar ik lees ook dat in het plan snelheid van handelen, snelheid van samenwerking en handhaving centraal zullen staan.

Minister, MIA heeft het licht gezien, maar kunt u toch al even vertellen hoe MIA het aantal verkeersdoden de komende jaren naar beneden zal brengen?

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp.a): Minister, de verkeersveiligheidscijfers in Vlaanderen – we weten het – zijn dramatisch. In de laatste drie jaar voor corona zagen we driemaal een stijgend aantal verkeersdoden. In 2017 299 mensen, in 2018 310 mensen en in 2019 315 mensen, en zelfs in 2020 nog steeds 247 slachtoffers in het verkeer. Dat is nog steeds boven de doelstelling om onder 200 verkeersdoden te geraken. Wat nog erger is, is dat we de afgelopen maanden ook zien dat er een stijging is bij de zwakke weggebruikers, de fietsers, maar dat ook de ernst van de ongevallen toeneemt. Al deze cijfers, minister, moeten een wake-upcall zijn voor de regering om een versnelling hoger te schakelen, zeker voor de minister van Mobiliteit die van verkeersveiligheid haar speerpunt wil maken.

Ik heb met heel veel interesse vorige zondag uw artikel gelezen. Het is fijn om op zondag ook artikels met betrekking tot ons werk te lezen. U verwijst daarin naar innovatie. U wil met drones werken, analyses maken van verkeersongevallen. Wij staan zeker nooit in de weg van innovatie. Neen, we steunen u daar zeker in, maar de vraag blijft wat ervoor zal zorgen dat er minder doden vallen in het verkeer. Bent u ervan overtuigd dat in uw plan de juiste maatregelen zitten, ook die waarvan we weten dat ze werken en effectief het aantal verkeersdoden zullen verminderen?

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Dank u wel, collega's, voor uw vragen.

U weet dat de drie superwerven in mijn beleid verkeersveiligheid, fietsinfrastructuur en duurzaamheid zijn. Ik koppel daar ook altijd een vierde werf aan, namelijk hervormingen. Hervormingen zijn ook mee opgenomen in het relanceplan Vlaamse Veerkracht. We moeten zelf kijken hoe we een en ander administratief, zoals inzake omgevingsvergunningen en dergelijke meer, kunnen bijsturen om sneller te kunnen schakelen, om een en ander te kunnen realiseren. Dat is ook iets dat we de voorbije maanden hebben gedaan.

De collega's hebben al heel duidelijk geschetst dat we vandaag vaststellen dat onze verkeersveiligheidscijfers niet goed zijn. Ze stagneren en we halen zodoende onze doelstellingen niet. We hebben fietsrapporten die niet goed zijn. De staat van onze wegen is niet goed. We krijgen heel wat meldingen op ons meldpunt, niet minder dan 33.000 meldingen afgelopen jaar. We hebben ook het verslag van de Ombudsdienst, waarin mobiliteit niet heel goed of niet heel positief naar voren komt. Daarnaast hebben we heel wat complexe regelgeving, interne procedures, procedures met lange doorlooptijden. Ik heb al heel wat burgemeesters en schepenen op het kabinet over de vloer gekregen met de vraag waarom het allemaal zo lang duurt, waarom het niet wat sneller gaat. Tal van administratieve procedures duren veel te lang. Na een doorlichting blijkt ook dat er veel te veel structuren zijn opgezet en dat dit ook niet helpt aan een snellere aanpak van tal van problemen.

Dus, de boodschap was dat alles sneller moet, dat alles vlotter moet en dat we met een realisatiegerichte blik moeten kijken, kijken hoe we een en ander kunnen veranderen.

We hebben samengezeten met experts en stakeholders. Ik heb vijf verkeersveiligheidstafels georganiseerd met lokale besturen en de lokale politie. Ook daar telkens hetzelfde verhaal: het moet sneller. We moeten sneller overgaan tot de realisatiegerichte aanpak. We moeten de overbodige structuren en overbodige regelgeving schrappen. We moeten meer samen kunnen doen, samen met de burgers, maar ook samen met de lokale besturen zodat iedereen wel degelijk gehoor vindt, maar ook samen met het wetenschappelijk veld. Het verhaal van de drones is hier gevallen. Dat is er in de pers extra uitgelicht, maar wetenschappelijk heeft men al heel wat tools ontwikkeld. Laat ons die gebruiken en laat ons die effectief inzetten.

Tegelijkertijd proberen we telkens het operationele met het experimentele te matchen om daaruit te leren. Daarom wil ik een proeftuin in Limburg en ook in West-Vlaanderen opzetten, omdat daar het minste middelen naartoe gaan, als we de verhouding bekijken tussen investeringsmiddelen en onderhoudsmiddelen versus het aantal kilometer gewestwegen. Ik krijg daar ook heel veel vraag naar. Wel, we gaan een proeftuin oprichten met een regulier kader, waarbij we met alle stakeholders kunnen samenzitten om een versnelling hoger te schakelen in het uitvoeren van tal van problemen.

We kennen de problemen: we hebben heel veel zwarte en grijze punten. Ik heb recentelijk een bevraging gedaan bij de lokale besturen over knelpunten op schoolroutes op gewestwegen en ik kreeg opnieuw een lijst van ruim 800 punten. Er zijn dus heel veel problemen die we snel en eenvoudig zullen kunnen oplossen, maar dan moeten we niet verzanden in een projectmethodologie en een procesaanpak die veel te lang duurt. Nee, dat moet allemaal sneller en vlotter kunnen en daar wil ik vooral op focussen samen met heel wat partners.

We zijn nu bezig met een en ander te regelen en juridisch te laten verankeren om dan zo snel mogelijk – ik hoop zeker na het paasreces –, een en ander te kunnen uitrollen en zodoende al heel wat relancemiddelen versneld te kunnen inzetten om voor een betere en veiligere infrastructuur te zorgen, zowel voor onze fietspaden als voor veel kruispunten, oversteekplaatsen enzovoort, waar op dit ogenblik heel veel lokale besturen van wakker liggen.

Kortom, dit is mijn boodschap: de kleine weg- en fietsinfrastructuurpunten versneld aanpakken om ervoor te zorgen dat onze infrastructuur een pak veiliger is, want we weten dat infrastructuur ook altijd mee oorzaak is van verschillende verkeersongevallen.

Mevrouw Lambrecht, u vraagt waarom ik de zone 30 dan niet wil invoeren in de bebouwde kom. We hebben het daar al meermaals over gehad. Ik heb absoluut geen probleem met de zone 30, maar ik blijf wel bij mijn standpunt dat lokale besturen het best geplaatst zijn om te bepalen waar al dan niet een zone 30 moet worden uitgerold. Willen ze een zone 30 uitrollen en heeft dat betrekking op gewestwegen, dan weten lokale besturen dat het best. Dan zal ik hun vraag zeker honoreren en mee ondersteunen.

MIA is 'Mobiliteit Innovatief Aanpakken', het is een procesmethodologie, een aanpak om tal van processen door te voeren om zo te zorgen voor een versnelde realisatie op het terrein.

De voorzitter: Mevrouw Moors heeft het woord.

Rita Moors (N-VA): Minister, ik wil bij deze gelegenheid ook eens polsen naar de innovatieve technologie van de trajectcontroles. Op 11 februari laatstleden stelde u het volgende, ik citeer: "Vanuit Vlaamse zijde hebben wij al onze engagementen die in de samenwerkingsovereenkomst waren opgenomen, vervuld. We zijn tevreden dat er serieus wat beweging is gekomen langs federale zijde. Uiteraard moet ook worden ingezet op de capaciteit inzake AMS-systeem en inzake de gewestelijke verwerkingscentra zodat alle mogelijke trajectcontroles zo snel mogelijk werken. Wij blijven intussen investeren in bijkomende trajectcontroles. Ik kan u vandaag niet zeggen welke wel werkt en welke niet, maar ik hoop dat ze zo snel mogelijk allemaal werken. Zo zijn ze een signaal naar de weggebruiker om zich aan de snelheidslimieten te houden, want men kan potentieel continu worden beboet, toch alleszins op die wegvakken waar er een trajectcontrole voorzien is."

Minister, zijn er wat de werking van de trajectcontroles betreft nog vorderingen gemaakt?

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Minister, het is heel goed dat u zegt dat u inzet op innovatie. Ik ga ervan uit dat we daarmee heel wat data verzamelen, en dat is iets waar het ons heel dikwijls nog aan ontbreekt in het aanpakken van de problemen. Ik ga ervan uit dat die data worden gedeeld met onze universiteiten en hogescholen, kortom met iedereen die daarmee bezig is.

Er was een tijd dat we elke zondag iets mochten lezen over mobiliteit. Op dat vlak staat u een heel stuk achter, maar het is natuurlijk niet met artikels dat we het aantal verkeersslachtoffers naar beneden halen, maar wel met daden.

Minister, hoeveel centen hebt u voorzien voor MIA?

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp-a): Minister, ik blijf met uw antwoord een beetje op mijn honger zitten, want u scheidt zo'n beetje het beeld dat het laaghangend fruit geplukt zou zijn, dat de gemakkelijkste maatregelen al genomen zijn en dat we nu eigenlijk via innovatie tot het uiterste moeten gaan om de rest te plukken. Volgens mij is dat niet het geval. Integendeel, volgens mij zijn de maatregelen bekend die we moeten nemen om het aantal verkeersdoden zo laag mogelijk te krijgen. U hebt zelf al gezegd dat bijvoorbeeld te snel rijden een enorme killer is in het verkeer. Ik had eigenlijk nog niet over die zone 30 gepraat, maar het is fijn dat u er eerst over begon. Inderdaad, ik heb met collega's van de Groenfractie een voorstel ingediend voor een zone 30 in de bebouwde kom in Vlaanderen. We weten immers dat dat sowieso voor veiligere wegen zorgt, en we weten ook dat daar geen jarenlange studie meer voor nodig is. Blijft u alle andere maatregelen,

zoals die trajectcontrole – inderdaad, collega –, onderschrijven, en vindt u ook dat we al de rest in acht moeten blijven nemen om de verkeersveiligheid te kunnen verhogen? Ik ging u ook vragen of u dat zone 30-voorstel steunt, maar u hebt zojuist aangegeven – denk ik, ik hoop dat ik het verkeerd heb begrepen – dat u dat niet steunt.

De voorzitter: De heer Verheyden heeft het woord.

Wim Verheyden (Vlaams Belang): Minister, artificiële intelligentie en drones gaan dus binnenkort hun intrede doen in het mobiliteitsbeleid. U kondigt eigenlijk net niet aan dat RoboCop binnenkort het verkeer zal gaan regelen op onze kruispunten. Het is inderdaad zo dat technologieën ook in het verkeersbeleid hun intrede doen. Wij hebben daar geen enkel probleem mee, maar de vraag is toch wel hoe realistisch uw plannen zijn. U hebt ondertussen immers toch al heel wat ambitieuze plannen gelanceerd, maar er is eigenlijk nog niet veel van gerealiseerd. Wat zien we ondertussen? Stijgende vervoersarmoede. Het aantal zwarte punten is vorig jaar nog toegenomen, zoals u zelf hebt gezegd. Volgens het Rekenhof ontbreekt het bij de aanpak van missing links nog steeds aan voorbereiding, organisatie en centrale sturingskracht. Het zal u ook niet lukken om tegen 2025 onze bussen emissievrij te laten rijden in onze centrumsteden.

U mag plannen maken, u mag ambitieus zijn, maar zou u toch niet beter gewoon eindelijk inzetten op enkele van die aangehaalde tekortkomingen, in plaats van opnieuw een proeftuin te gaan lanceren? Ik vrees dat u anders de minister zult zijn van aankondigingsbeleid in plaats van de minister die daadwerkelijk iets op het terrein realiseerde.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Minister, goede collega's, als Luc De Vos en Gorki vroeger 'Mia' riepen, dan veerde de hele festivalweide uiteraard recht. Minister, nu hebt u met MIA het oor van heel Vlaanderen, dus in die zin is de operatie al gelukt. Ik denk dat verkeersveiligheid te maken heeft met een en-en-beleid. Dat heeft te maken met de eigen verantwoordelijkheid van de weggebruiker, maar ook met handhaving, met infrastructurele ingrepen, met rijopleiding, maar ook met het inzetten van de technologie. Als de technologie ons één zaak heeft geleerd, dan is het dat sensoren in de wagens het verkeer een stuk veiliger hebben gemaakt. Als men die technologie nu ook nog kan inzetten in de weginrichting en dergelijke meer, dan denk ik dat dat de verkeersveiligheid in Vlaanderen ten goede kan keren en het aantal verkeersdoden lager kan brengen dan de huidige 247, en dus kan zorgen voor minder verkeersonveiligheid.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, 'Mia' van Gorki is hier al een paar keer geciteerd. Ze heeft het licht gezien, maar ik dacht dat er in het liedje ook ergens stond dat niemand verloren gaat. Als je naar de cijfers kijkt ... *(Opmerkingen van Marino Keulen)*

"De middenstand regeert het land." Collega Keulen, dat staat daar ook tussen, maar iedereen plukt er zo zijn eigen ideologisch stukje uit.

Het is goed dat u erkent dat die cijfers op dit moment niet goed zijn. Ik heb absoluut niks tegen innovatie, maar we weten al heel lang wat er soms fout loopt. Ik denk dat het collega Ceyssens was die dat ook voor een stuk aangaf. Kan men dus niet beter daarnaar kijken dan nu volop te gaan inzetten op innovatie?

Ik geef heel concrete voorbeelden. Het vrachtroutenetwerk, waar is dat naartoe? We weten nochtans dat er op schooluren in steden heel wat kwetsbare fietsers op

de weg zijn. Er zijn de achthonderd zwarte punten die door lokale besturen zijn aangegeven op de gewestwegen wat het fietsroutenetwerk betreft. Hoe gaat u dat aanpakken? Met welke middelen? In plaats van constant te zoeken naar nieuwe dingen, vraag ik mij af of we niet beter inzetten op hetgeen waarvan we al weten dat het moet worden aangepakt.

De voorzitter: Minister Peeters heeft het woord.

Minister Lydia Peeters: Collega's, we willen die verkeersveiligheid allemaal realiseren. Verkeersveiligheid is echt een en-enverhaal: het is inderdaad het gedrag van de weggebruiker, maar ook vaak onze infrastructuur die te wensen overlaten.

En laat mij opnieuw heel duidelijk stellen: ik ga geen proeftuin doen om een proeftuin te doen, ik ga ook geen proeftuin doen die louter met technologische innovatie te maken heeft, neen. We hebben heel wat middelen die we kunnen aanwenden. Ik heb het woord 'trajectcontrole' hier horen vallen; daar gaan we 14 miljoen euro extra voor uittrekken in 2021. Ik heb de schoolroutes horen vallen; daar trek ik 30 miljoen euro voor uit. We hebben tal van kruispunten die gevaarlijk zijn of fietspaden die er slecht bij liggen, waar we overal heel wat extra middelen voor gaan uittrekken.

Maar meer dan eens horen we ook wel: 'Er is nu wel een enorm bedrag, maar gaat men die middelen ook effectief uitgegeven krijgen?' Dat is heel vaak een pijnpunt: onze procedures die veel te lang duren. De projectmethodologie, de procesaanpak, die duren veel te lang. Daar wil ik op focussen en daar willen wij een proeftuin voor opzetten, samen met heel wat stakeholders en lokale besturen enerzijds, maar ook met heel wat mensen uit het wetenschappelijk veld die inderdaad technologische aspecten kunnen aanbrenge om te gaan kijken met camera's en artificiële intelligentie, niet zoals Big Brother naar wat mensen in hun auto doen, maar wel of bepaalde weggebruikers op een welbepaalde oversteekplaats over een bepaalde lijn rijden. Dan zouden we dankzij dat beeldmateriaal proactief, voordat er zware ongevallen gebeuren, moeten kunnen ingrijpen. Dat beeldmateriaal maakt nu onderdeel uit van een studie en gaat dan onmiddellijk over naar uitvoering op het terrein, zodat er onmiddellijk iets aangepakt wordt. Dat is waar we naartoe willen.

Iedereen die op het lokale vlak actief is, weet dat als je vandaag een gevaarlijk punt detecteert, het vaak heel lang duurt voor er effectief iets gebeurt en dat er vaak meerdere slachtoffers moeten vallen voor een dergelijk kruispunt heringericht wordt. Wel, daar wil ik van af. En ik wil ook af van het feit dat men telkens zegt: 'Het duurt lang, omdat er nog een riool gelegd moet worden, of omdat er nog onteigeningen moeten plaatsvinden.' Neen, onze interne processen kunnen ook een pak eenvoudiger. Keer op keer krijgen we te horen: 'Dat gaat niet, want er is een dienstorder die dit of dat zegt.' Kortom, daar moeten we van af; heel die procesmethodologie moet veranderen. En daar willen wij op inzetten, samen met het wetenschappelijk veld, met mensen die in het kader van experimenten al het een en ander bestudeerd hebben en al bepaalde conclusies hebben getrokken over hoe aanbestedingsprocedures of de aanpak van kruispunten sneller zouden kunnen verlopen. Vandaar dus die proeftuin, om samen met een heel aantal partners te kijken hoe we versneld een aantal knelpunten en gevaarlijke punten kunnen aanpakken, het liefste onmiddellijk, om zo het aantal verkeersslachtoffers drastisch naar beneden te halen.

Mijnheer Ceysens, u vroeg mij hoeveel geld ik daarvoor ga uittrekken. In eerste instantie ga ik binnen MIA twee proeftuinen oprichten, dit jaar nog. Daarvoor had ik twee vervoerregio's in Limburg en in West-Vlaanderen geselecteerd. We zijn gewoon nog aan het kijken welke vervoerregio we in West-Vlaanderen moeten

nemen. Voor die proeftuinen is telkens 6 miljoen euro vrijgemaakt, om concreet over te gaan tot actie op het veld. Het verhaal van de schoolroutes – 30 miljoen euro – en het verhaal van de extra camera's voor lokale besturen – 4 miljoen euro – kunnen daarin meegenomen worden. Ook dergelijke aspecten kunnen we daarin meenemen, om ook daar versneld op in te zetten.

Nu, innovatieve trajectcontroles, mevrouw Moors, u stelde daar bijkomende vragen over. Wij hebben inderdaad het signaal gekregen dat ze nu allemaal potentieel snel kunnen werken. De vraag of er nu snel heel veel boetes zullen volgen, hangt af van de gewestelijke verwerkingscentra, waar men op dit ogenblik vanuit de federale overheid nog zorgt voor de aanwerving van extra personeel om ook daar een antwoord te kunnen bieden op de vele pv's die daar dagelijks binnenkomen en die ook verwerkt moeten worden.

Kortom, ook daar zijn zeker vorderingen gemaakt en eenieder weze gewaarschuwd: er kan op elke trajectcontrole sowieso geverbaliseerd worden. Uiteraard ligt de ambitie hoog, maar ik wil ook effectief overgaan tot realisatie, en vandaar opnieuw MIA: een procesaanpak die zorgt dat wij versneld een en ander kunnen realiseren. Daar wil ik vooral snel op inzetten en ik hoop dat u mij volgend jaar rond deze tijd daarop kunt afrekenen, dat ik al heel wat punten heb kunnen doorvoeren, heel wat kleine gevaarlijke punten heb kunnen aanpakken om zo heel wat meer verkeersveiligheid te kunnen genereren.

De voorzitter: Mevrouw Moors heeft het woord.

Rita Moors (N-VA): Voorzitter, ik ga het heel kort houden. Minister, dank u voor uw antwoorden, ook met betrekking tot de trajectcontroles. Ik kijk zeker uit naar de resultaten die in ons Limburg in de loop van de volgende maanden kenbaar gemaakt zullen worden. Ik ga het project verder volgen en ik hoop dat we snel constructieve resultaten kunnen zien wat betreft de verkeersveiligheid.

De voorzitter: De heer Ceyskens heeft het woord.

Lode Ceyskens (CD&V): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Ik hoop wel dat uw collega Somers u in zijn voorstel van verzameldecreten niet gaat dwingen om die proeftuin in drie regels op te splitsen, maar alleszins heeft mijn verwijzing naar 'Mia' van Gorki de collega's ook geïnspireerd om hier naar te verwijzen. Ik wil afsluiten met een zin te citeren die nog niet gebruikt is: "Ze vraagt: kun je nog dromen?" Ik hoop alleszins, minister, dat we de komende jaren zwaar genoeg op verkeersveiligheid gaan inzetten, zodat we allemaal samen nog kunnen dromen van een Vlaanderen zonder verkeersslachtoffers.

De voorzitter: Mevrouw Lambrecht heeft het woord.

Annick Lambrecht (sp.a): Minister, u ziet het: zeer veel goede wil. Iedereen wil hetzelfde, we kennen de oplossingen: veilige kruispunten, veilige fiets- en voetpaden. Ook andere voorstellen kunnen gesteund worden, bijvoorbeeld het federale rijbewijs met punten dat op tafel ligt. Maar Vlaanderen mag echt niet achterblijven. We moeten krachtadig zijn, en dat kan bijvoorbeeld door die zone 30 in de dorpskernen. Als u dat niet steunt, dan is dat eigenlijk een rem op verkeersveiligheid. We horen vandaag dat Gent het invoert. Gent heeft de moed, maar niet ieder gemeentebestuur heeft de moed om dat zelf in te voeren. En dan moet u op de proppen komen, minister, u moet in Vlaanderen tot actie overgaan, innovatieve actie maar ook andere. Inderdaad, iedereen heeft het over het liedje, ik kan het niet méér herhalen, en ik wil sluiten met de zin: "Niemand gaat verloren." Ik denk dat dat het belangrijkste is waar we voor moeten gaan.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Bart Tommelein aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het VRT-beleid ten aanzien van merchandising

ACTUELE VRAAG van Klaas Slootmans aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het verkopen van maaltijdboxen door de VRT

ACTUELE VRAAG van Philippe Muyters aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de 'Dagelijkse Kost'-maaltijdboxen en de eerlijke concurrentie

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Dalle.

De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister, de VRT heeft met Jeroen Meus een kok in huis die heel Vlaanderen aan het koken heeft gebracht, en dat is zeer goed. De populariteit van dat programma, 'Dagelijkse kost', leidde al eerder tot een reeks kookboeken, die de kijker van het programma moest helpen om Meus' creatie thuis op het bord te toveren. Ook online is er een catalogus van recepten te vinden. Vorige week vernamen we dat de VRT het succes van 'Dagelijkse kost' verder wil vermarkten door een samenwerking met Foodmaker op te zetten om ook maaltijdboxen aan te bieden. Deze foodboxen zullen onder het toezicht van Jeroen Meus zelf worden samengesteld en te koop worden aangeboden via de website van Foodmaker. Op het eerste zicht lijkt me, minister, dat het lanceren van een maaltijdbox wel is toegestaan door het Mediadecreet, de beheersovereenkomst en ook het Kader Merchandising en Nevenactiviteiten. Maar het Mediadecreet bevat eveneens de bepaling, in artikel 8, die stelt dat dergelijke activiteiten tegen marktconforme voorwaarden worden uitgevoerd en geen ernstige concurrentievervalsing met zich mogen meebrengen. Hier gaat het uiteraard niet langer om audiovisuele rechten, maar om afgeleide producten. Dat mag volgens het Mediadecreet, maar het zou toch wel goed zijn dat de VRT zich eens de vraag stelt of dit nu echt nodig is binnen het kader van haar openbareomroepopdracht. Wat is, behalve de inkomsten, de meerwaarde in het kader van de openbareomroepopdracht?

Ik heb daar lang over nagedacht, maar ik vind het eerlijk gezegd niet. Door het succes en de populariteit van de tv-figuur is de kans trouwens zeer reëel dat men hier onnodig zwaar in de concurrentie gaat met een vrij jonge markt die mede door de coronacrisis een boost heeft gekregen en waar heel wat ondernemers investeringen hebben moeten doen om dit waar te maken.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Voorzitter, het wordt op den duur een beetje een wekelijkse traditie want opnieuw staan we hier inderdaad met een zeer bedenkelijke escapade van onze openbare omroep. Nadat ze vorige week met belastinggeld de concurrentie uit de markt prijsden, steken ze nu een dolk in de rug van onze horecaondernemers die via afhaalmaaltijden eigenlijk het hoofd boven water proberen te houden en het faillissement proberen af te wenden.

Hoe doen ze dat? Door zelf maaltijdboxen te verkopen van het gelijknamige programma Dagelijkse Kost. Men kan daar een beetje lacherig over doen, maar wie enige economische kennis heeft, weet over welke miljoenenbusiness het gaat. Die weet ook hoe groot het marktaandeel is dat men van die noodlijdende horecasector zal afpakken.

Als we de VRT mogen geloven is er wettelijk gezien geen vuiltje aan de lucht aangezien het allemaal valt binnen de 'brand extensions' en het kader 'merchandising' en nevenactiviteiten. Dat klopt ook, want voeding staat daar expliciet in vermeld. Maar, de heer Tommelein heeft het correct aangehaald, er is ook een zeer grote maar, want het Mediadecreet stelt in artikel 8 dat de VRT merchandising- en nevenactiviteiten mag uitvoeren als "ze samenhangen of verband houden met de openbare-omroepopdracht" en op voorwaarde dat ze "geen ernstige concurrentieverstoring met zich meebrengen". Dat is in dezen toch onmiskenbaar wel het geval.

Was u op de hoogte van dit toch bedenkelijke VRT-avontuur? Zult u stappen ondernemen om in het licht van deze manifeste wetsovertreding en deze vorm van oneerlijke concurrentie dit project naar de prullenmand te verwijzen?

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Voorzitter, de collega's hebben het kader al geschetst. Het is effectief zo dat de VRT zegt dat het initiatief kadert in die 'brand extension' en dat dit ook mag volgens de beheerovereenkomst. Men mag producten aanbieden in de slipstream van een succesvol programma. Ik wil het eigenlijk daarom daar niet over hebben. Als het kan en mag, waarom niet? Ik ben er voorstander van dat de VRT naast haar dotatie eigen inkomsten genereert.

Maar de vraag is of de timing wel goed is. Ik ben ervan overtuigd dat ik niet de enige ben die de timing in vraag stelt. Op een moment dat onze horeca bloedt, maanden dicht is geweest, manieren heeft gezocht om toch nog iets van inkomsten te hebben via afhaalmaaltijden, komen met een eigen initiatief dat concurrentieel is naar die horeca die zo goed en zo kwaad als het ging heeft geprobeerd om het hoofd boven water te houden, daar stel ik mij heel veel vragen bij. Ik denk dat de timing verkeerd is.

Daarbovenop hebben we een VRT met al haar kanalen en programmatie die ervoor kan zorgen dat het product succesvol is en dan heb ik daar heel veel vragen bij. Een populaire man als Jeroen Meus kan ervoor zorgen dat dit succesvol is. Minister, vindt u het gepast dat de VRT op dit moment met zo'n initiatief uitpakt? Onze horeca bloedt en kan elke cent gebruiken die hij kan krijgen.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Dank u voor de vragen. Een nieuwe week, een nieuwe vraag over de VRT. We hebben het hier al gehad over Meghan en Harry, nu is het Jeroen Meus. Ik ben benieuwd wat het volgende week wordt. Alle gekheid op een stokje, dit is een ernstige vraag.

De VRT krijgt een dotatie maar heeft inderdaad de mogelijkheid en verplichting om ook private inkomsten te verwerven. Dan moet natuurlijk het Mediadecreet worden gerespecteerd. De beheerovereenkomst moet worden gerespecteerd. Het kader dat door de raad van bestuur in 2018 is goedgekeurd, rond merchandising- en nevenactiviteiten, moet worden nageleefd.

Ik kan me inbeelden dat sommigen zich in hun koffie verslikt hebben toen ze dit lazen, inderdaad op een moment dat onze Vlaamse economie het bijzonder moeilijk heeft, op een moment dat de horeca bloedt, dat de lokale economie bloedt. Dan in de krant lezen dat de VRT maaltijdboxen lanceert en 'Dagelijkse Kost'-foodboxen op de markt brengt, dat komt vreemd over. Ik begrijp uw zorg, zeker rond de timing en zeker op een moment dat de Vlaamse Regering alles op alles zet om de lokale economie te ondersteunen.

Ik wil toch even verduidelijken wat het initiatief inhoudt, want de krantenkoppen verraden niet altijd de volledige inhoud. Voor de duidelijkheid: de 'Dagelijkse Kost'-foodbox wordt op de markt gebracht door Foodmaker. Dat is een Vlaams of Kempisch bedrijf, dat een van de kleinere spelers is op een relatief recente markt, die wel een dominante marktspeler heeft, die een Nederlandse bedrijf is. Met dat Vlaamse bedrijf wordt er dus samengewerkt. De boxen worden samen met Jeroen Meus ontwikkeld, een schermgezicht van de VRT, in het verlengde van het succesvolle programma Dagelijkse Kost. Er wordt daarbij ook ingezet op verse, gezonde en lokaal geproduceerde producten. Foodmaker draagt het ondernemersrisico en de VRT krijgt een afgesproken percentage van de inkomsten.

Collega's, dit soort samenwerkingen is niet nieuw. Ze zijn naar mijn inschatting ook niet strijdig met het Mediadecreet en de beheersovereenkomst. In het verleden werden al kookboeken, snijplanken en kookpotten van Dagelijkse Kost op de markt gebracht. Dat is ook zo voor andere programma's. Denk maar aan de ontbijtmanden van Thuis, brood van FC De Kampioenen of het Slurfke-bier van Thuis. Er bestaat effectief een kader rond merchandising- en nevenactiviteiten, waarin voeding ook expliciet wordt vermeld. In dat verband is dit aanvaardbaar.

De horeca heeft het natuurlijk bijzonder moeilijk. Sommige bedrijven zijn ook bezig met afhaal- en kant-en-klare maaltijden. Dit lijkt dan inderdaad een bedreiging. Ik wil wel opmerken dat dit nog een ander soort nichemarkt is. Er zijn natuurlijk wel overeenkomsten, maar deze maaltijden moeten nog bereid worden. Het is dus niet helemaal dezelfde markt.

Collega's, als conclusie kan ik begrip opbrengen voor de zorgen daarrond. Dat komt ook zeker door de timing en perceptie die die met zich meebrengt. Ik moet echter ook meegeven dat dit op basis van het Mediadecreet en onze beheersovereenkomst naar mijn aanvoelen toch kan.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Minister, dat had ik ook verwacht. Ik had ook al meegegeven dat dit volgens het Mediadecreet en de verschillende regels mag. Ik begrijp ook wel dat de VRT, naast haar reguliere inkomsten, probeert om de rechten die ze op bepaalde programma's heeft maximaal te gelde te maken. U geeft het echter zelf al aan: de timing is hoogst ongelukkig. Men komt hier regelrecht op het terrein van de horecasector, die op dit moment aan het bloeden is. Het is hoogst ongelukkig, minister, dat men niet heeft ingezien dat dit op dit moment een van de weinige sectoren is die nog niet aan de slag mag gaan. Het is zelfs zeer actueel.

Ik herhaal dat het mij echt niet duidelijk is wat de meerwaarde hiervan is voor de openbare omroep.

Ik heb twee bijkomende vragen. In welke maten is productiehuis Hotel Hungaria betrokken bij de inkomsten van deze afgeleide producten? Hoe is men tot de keuze van Foodmaker gekomen? U zegt dat dit bedrijf een concurrent is van een groot Nederlands bedrijf, maar zo kan men voor alles een argument vinden. We kunnen met de VRT ook een Vlaamse bol.com maken om met Nederland te concurreren. Is de aanbestedingsprocedure correct gevoerd?

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Het is net alsof we hier elke week naar een nieuwe aflevering van het Vlaams Parlement zitten te kijken en van de fictiereeks 'Hoe ontken ik het licht van de zon?'. Op den duur wordt dat natuurlijk allemaal een beetje pijnlijk. U zegt dat dit geen nieuw fenomeen is, dat de VRT al jaren dergelijke acties opzet. Ik ben het met u eens dat de VRT commerciële

inkomsten mag genereren. We hebben op zich geen probleem met die gemengde financiering of dat er strips van FC De Kampioenen worden verkocht of cd-boxen van de Top-100 van Radio 2. Dat is allemaal geen probleem. In zekere zin kun je nog zeggen dat dat in lijn ligt met de opdracht van de omroep, maar bij het aanbieden of verkopen van maaltijden voelt iedereen toch aan dat dat niet langer een taak is van een openbare omroep, laat staan een kerntaak.

Men heeft het bij de VRT altijd over verbinden en over respect, maar respect voor ondernemerschap, dat zit daar duidelijk niet bij. Mijn bijkomende vraag is dan ook, minister, of u – en dus ook de voltallige regering, want dat vind ik een belangrijke nuance – werkelijk van oordeel bent dat het aanbieden, het verkopen van maaltijdboxen een opdracht is van de VRT en dus geen schending is, niet alleen van de beheersovereenkomst en het kader, maar ook van het Media-decreet, meer bepaald artikel 8, in het kader van de concurrentievervalsing?

De voorzitter: De heer Muylers heeft het woord.

Philippe Muylers (N-VA): Dank u wel, voorzitter. Ik wou echt nog wel tussenkomen, omdat ik er toch nog op reken, minister, dat u overleg pleegt met het management van de VRT, om ervoor te zorgen dat u uitlegt hoe onze horeca bloedt en om hen ervan te overtuigen – als ze enige zin voor ondernemerschap hebben – om hun initiatief uit te stellen, te wachten om dit te doen tot onze horeca opnieuw geopend kan worden, en opnieuw op een normale manier kan draaien, en hun niet nu, op dit moment, concurrentie te bieden. Als ze dat niet doen, dan vraag ik u uitdrukkelijk dat u ervoor zorgt dat er geen valse concurrentie gecreëerd wordt. Ik denk dat ik u niet veel uitleg moet geven om te zeggen dat de gewone horeca, de gewone brasserie of het gewone restaurant, niet de mogelijkheid heeft om elke dag 400.000 kijkers te overtuigen van een goede maaltijdbox.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Dank u, voorzitter. Merchandising van VRT-programma's is natuurlijk niet nieuw. We kennen allemaal de kookboeken en de potten en pannen van Jeroen Meus. En je kunt je de vraag stellen wat de link is met de publieke opdracht. Maar goed, daar is een heel kader voor. Het is wettelijk mogelijk. Maar het is natuurlijk niet omdat het niet verboden is dat het altijd verstandig is. En – zoals verschillende collega's al gezegd hebben – is het niet het juiste moment om in dit geval extra concurrentie in de markt te brengen, in een volle economische crisis waar er nu net veel meer aanbieders van maaltijdboxen op de markt gekomen zijn wegens de coronacrisis. Daar sluit ik me toch wel aan bij de opmerkingen die de collega's hebben gemaakt, en waar u, minister, eigenlijk ook op hebt gealludeerd. Maar dat terzijde. Mijn vraag is hoe dat het dan net in zijn werk gaat, en in welke mate de wetgeving op de overheidsopdrachten al dan niet van toepassing is op dergelijke merchandising.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, zoals ik het begrepen heb, is dit strikt genomen eigenlijk geen VRT-initiatief. Jeroen Meus is een ondernemer, die heeft restaurants gehad, hotdogconcepten, kookboeken, kruidenmixen, pannenlijnen, en nu dus ook foodboxen. Ik heb begrepen dat die overeenkomst is gesloten met een privébedrijf, Foodmaker, en de VRT krijgt een percentage. Ik weet niet of dat de juiste lezing is, maar zo heb ik het begrepen. Het is op die manier dus niet de VRT die de foodboxen uitbrengt. Het is inderdaad ook zo dat de VRT geen 100 procent overheidsbedrijf is. Zij moeten hun inkomsten ook uit commerciële activiteiten halen. Een percentage op een gezonde foodbox lijkt me niet bepaald illegitiem.

Collega's van de meerderheid, ik wil met jullie best het debat aangaan of deze foodbox op dit moment misschien het merchandisingproduct te veel is, maar dan denk ik dat we ook de essentie van het debat moeten durven aan te gaan. En die essentie is dat je niet jaar na jaar kunt besparen op de VRT, de overheidsfinanciering altijd gaan inperken, zeggen dat de VRT commerciële activiteiten moet gaan ontwikkelen en 40 procent van zijn inkomsten daaruit moet halen, en dan zeggen dat die commerciële activiteiten wel geen innovatieve of populaire activiteiten mogen zijn. Misschien moeten het faxen zijn, of vaste telefoon-toestellen of typmachines, want anders gaan ze concurrentie aan met de markt. Ja, collega's, het is het een of het ander.

De voorzitter: Collega Meuleman, kunt u alstublieft afronden?

Elisabeth Meuleman (Groen): Dat is een punt dat ik toch wil maken. De VRT moet zich kunnen ontwikkelen. *(Applaus van Jeremie Vaneeckhout)*

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp.a): Dank u wel. Quid dat je inderdaad wel een vraag kunt stellen over timing, vind ik dit wel een vraag 'much ado about nothing'.

Ten eerste willen we vanuit Vlaanderen onze eigen Vlaamse lokale ondernemingen ondersteunen.

Ten tweede zijn we het erover eens – en we hebben dat ook vastgelegd – dat de VRT marktversterkend moet zijn. Dus als de VRT zich achter het stimuleren van Vlaams ondernemerschap zet, denk ik dat dat een positieve zaak is. De VRT wordt immers niet voor 100 procent door Vlaanderen gesubsidieerd. Ze moet 40 procent eigen inkomsten halen en heeft de verplichting om die uit de markt te halen, onder andere via merchandising. De VRT haalt die eigen inkomsten onder andere via samenwerking met Studio 100 en Jeroen Meus. Ik begrijp dat hij al sinds 2013 samenwerkt met Foodmaker en een gelijkaardig idee had. Toen was de markt daar nog niet rijp voor. Ondertussen heb je HelloFresh en dergelijke op die markt en is de markt wel rijp. Dat Jeroen Meus de stap naar die foodboxen zet, ligt ook in lijn met het DNA van Dagelijkse Kost. Het is bio, het is lokaal, het is duurzaam. Wat wil men nog meer?

De voorzitter: Ik wil vooral een vraag.

Katia Segers (sp.a): Het is het een of het ander. Ofwel financieren we vanuit Vlaanderen de VRT voor 100 procent. En dat wil, denk ik, niemand in dit half-rond. Ofwel moet de VRT toegelaten worden om die eigen inkomsten te halen. Wat is hier dus het probleem?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Bedankt, collega's, voor de extra vragen en bedenkingen. Ik ga eerst even in op de veeleer technische vraag over de overheidsopdrachten, die is gesteld door collega Tommelein en collega Brouwers. We hebben hier al een boeiend debat gehad over respect voor wetgeving en overheidsopdrachten. Het is dus geen onbelangrijk detail.

Ik geef even mee wat de VRT mij daarover zegt. De VRT, 4Tops en Jeroen Meus hebben in 2019 al een samenwerkingsovereenkomst afgeleide en portretrechten afgesloten, waarbij ook die portretrechten geregeld zijn, waardoor het niet alleen een overeenkomst is met de VRT, maar ook met het management, 4Tops. Het gaat bovendien om exclusieve rechten, onder meer portretrechten, waardoor de VRT voor die afgeleide de markt niet kon bevragen. De mededinging ontbreekt immers om technische redenen, wat een expliciete uitzondering is in de

wetgeving overheidsopdrachten. Dat in combinatie met het feit dat er ook een andere partner is betrokken, maakt dat de VRT meedeelt dat het een uitzondering is op de wetgeving overheidsopdrachten. Met Hotel Hungaria zijn daar bij mijn weten geen afspraken over.

Ten gronde, collega's: ik heb heel goed van jullie begrepen dat het ook gaat over de timing en de symboliek. Ik heb al gewezen op de link met de horeca. Dit is nog een specifieke markt, die daar natuurlijk niet volledig los van staat. Ik heb vandaag bij Comeos nog eens de cijfers opgevraagd van dat specifieke marktsegment van de foodbags. En daarin zie je dat dit in de lockdownperiode een heel belangrijk marktsegment is geworden, maar vooral ook dat de dominante marktspeler, HelloFresh, het marktaandeel nog fors heeft versterkt, van 25,9 procent naar 42,1 procent, naast andere spelers, Vlaamse, maar ook buitenlandse spelers.

Er wordt gewerkt met een Vlaamse partner, Foodmaker, die een van de kleinere spelers is. Ik vind het wel belangrijk om dat ook te bemerken. Het is natuurlijk niet de VRT die hier de concurrentie aandoet. Het is een kleinere Vlaamse speler in dat segment die hier de activiteit ontwikkelt.

Ik wil ook nog een opmerking ten gronde geven over dit soort afgeleide rechten, los van timing en moment in de covidcrisis. We hebben met de VRT natuurlijk geen gemakkelijke budgettaire traject. Dat weten we allemaal. Het verwerven van commerciële inkomsten, op een verantwoorde en toekomstgerichte manier, is ook een belangrijk element in de beheersovereenkomst. De VRT moet heel doelmatig omgaan met overheidsmiddelen en moet elke euro twee keer omdraaien. In dit programma en in Jeroen Meus is er fors geïnvesteerd. Daar zijn serieuze uitgaven aan gekoppeld. Dat heeft ook het succes verklaard van Jeroen Meus en van het programma. Op dit moment slaagt men erin om daar ook een stuk return van te krijgen. Ook dat moet meegenomen worden, collega's. Het is ook een manier om uit die investering inkomsten te halen die we dus niet met belastinginkomsten moeten financieren. Dat is ook een belangrijk element, dat ik graag onder jullie aandacht wil brengen.

De voorzitter: De heer Tommelein heeft het woord.

Bart Tommelein (Open Vld): Dank u wel, minister. Het siert u wel dat u ootmoedig toegeeft dat de timing misschien niet de meest optimale is, dit in tegenstelling tot de collega's van de oppositie, die daar allemaal geen graten in zien. Ik denk dat het toch wel belangrijk om te weten is dat het niet is omdat iets toegelaten is, dat er toch niet even heel goed nagedacht zou moeten worden over een aantal zaken. Ik herhaal dat er twee sectoren zijn die het heel moeilijk hebben in deze tijden, namelijk de horecasector en de event- en cultuursector. We moeten niet beginnen met die sectoren te beconcurreren, we moeten die niet op deze manier onnodig belasten, zeker niet na alle inspanningen die daar de voorbije maanden door jonge ondernemers zijn geleverd. *(Applaus van Maurits Vande Reyde)*

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Minister, ik noteer dat u nogal selectief bent in uw antwoorden. Ik begrijp ook waarom. Ik heb u zonet artikel 8 voorgelezen van het Mediadecreet, dat stelt: "De activiteiten worden tegen marktconforme voorwaarden uitgevoerd en brengen geen concurrentievervalsing met zich mee." U hebt niet aangegeven of dat artikel al dan niet overtreden werd.

Ten tweede hebben we u gevraagd of dit een regeringsstandpunt is. Als ik de collega's van de meerderheid hier bezig hoor, dan is er niet alleen dringend een crisioverleg nodig met de VRT, maar ook met uw eigen regeringspartners. Dat is dringend, want als het verkopen van maaltijden door de beugel kan, wat zal dan

het volgende zijn: fietsen van Vlaanderen Vakantieland of Bongobons van Vlaanderen Vakantieland? Ik weet het niet. We kunnen ermee lachen, maar als ik de collega's van Groen en sp.a bezig hoor, dan zijn er natuurlijk geen grenzen meer. Ik begrijp werkelijk niet, minister, zeker gezien uw academische achtergrond, dat u niet inziet dat zoiets marktversturend werkt en een vorm is van concurrentievervalsing. Als u echt van oordeel bent dat dit wel kan, dan stel ik voor dat u die boodschap eens gaat brengen aan die 15.000 restaurateurs die vandaag met bloed, zweet en tranen het hoofd boven water proberen te houden en het faillissement proberen af te wenden via die afhaalmaaltijden. Ik stel voor dat u dat daar eens gaat uitleggen. Ik denk dat ze de potten en de pannen van mevrouw Brouwers naar uw hoofd smijten. Ik wens het u niet toe, maar ik vrees ervoor. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Muylers heeft het woord.

Philippe Muylers (N-VA): Minister, in 2020 hebben we 1,9 miljard euro van de Vlaams begroting besteed om ondernemers te helpen het hoofd boven water te houden – niet om hen winst te laten genereren, niet om hen hun gamma te laten verruimen, maar om het hoofd boven water te houden. Ik denk dat iedereen die een klein beetje gevoel heeft en een beetje liefde heeft voor ondernemerschap, heel goed begrijpt dat, op het moment dat iedereen in de horeca probeert zijn hoofd boven water te houden, het echt niet kan dat een overheidsbedrijf dat 300 miljoen euro per jaar krijgt vanuit de dotatie, een nieuw initiatief start dat puur concurrentieel is ten opzichte van die ondernemers. Ik roep u opnieuw op, minister: ga toch spreken met het management van de VRT en vraag om dit initiatief uit te stellen tot die horeca opnieuw gewoon actief is zoals in het verleden.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

MEDEDELING VAN DE AANWIJZING VAN EEN DEELSTAATSENATOR

De voorzitter: Collega's, ik heb nog een mededeling. Bij brief van 16 maart 2021 heeft de griffier van de Senaat meegedeeld dat ingevolge het ontslag van de heer Willem-Frederik Schiltz als deelstaatsenator met ingang van 15 maart 2021 één mandaat van deelstaatsenator vacant is geworden, dat aan Open Vld toekomt.

Open Vld heeft mij net – letterlijk een uur geleden – een lijst overhandigd waarop zij de heer Steven Coenegrachts aanwijst als deelstaatsenator. Die lijst is ondertekend door de meerderheid van de leden van de politieke formatie.

Ik zal de door Open Vld ondertekende voordrachtlijst dan ook aan de griffier van de Senaat betekenen.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 17.30 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.45 uur.*

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 12 van het decreet van 8 mei 2002 houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt en artikel 38 van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkheids- en gelijkebehandelingsbeleid – 611 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van artikel 12 van het decreet van 8 mei 2002 houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt en artikel 38 van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkheids- en gelijkebehandelingsbeleid.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik denk dat het debat over dit ontwerp van decreet uitgebreid is gevoerd in de commissie, en ik heb sindsdien ook niet bepaald nieuwe elementen. Maar ik ga heel kort en punctueel ons stemgedrag toelichten, en de redenen geven waarom wij straks tegen zullen stemmen.

Er werd bij uw toelichting in de commissie gezegd dat dit ontwerp van decreet alweer een omzetting is van een Europese richtlijn, en dat men daar eigenlijk niet omheen kan als we Europese en internationaalrechtelijke veroordelingen willen ontlopen. Ik heb ook in de commissie gezegd dat de automatische omzettingen van Europees recht in nationaal recht, zonder verder onderzoek of verdere toetsing aan de Vlaamse situatie, wat mij betreft onverantwoord is. Ik vind dat wij de Europese wetgeving best wel op haar Vlaamse democratische merites mogen beoordelen.

Met dit ontwerp van decreet wordt ook de bescherming tegen represaillemaatregelen uitgebreid naar personen die formeel of informeel steun hebben verleend aan iemand die zichzelf als slachtoffer van discriminatie beschouwt. Die uitbreiding is voor mijn fractie niet nodig en niet wenselijk, omdat onder meer de kwaliteit en de oprechtheid van dergelijke getuigenissen moeilijk te controleren valt.

Bovendien is dit een wijziging van decreten die eerder al gepasseerd zijn in dit Vlaams Parlement, met name in 2002 en 2008. Wij hebben daar destijds ook niet voor gestemd, onder meer omdat wij toen van mening waren dat dergelijke decreten kunnen leiden tot discriminatie van Vlamingen in eigen land op de arbeidsmarkt. Ik denk dat een aantal elementen ons daarin sindsdien ook gelijk hebben gegeven. Het kan wat ons betreft alleszins niet de bedoeling zijn dat zelfstandigen en ondernemers niet zelf kunnen bepalen aan welke criteria hun aan te werven medewerkers uiteindelijk moeten voldoen. Er moet vrijheid zijn voor het aanwervingsbeleid van alle bedrijven hier in Vlaanderen.

Kort samengevat: uit respect voor de vrijheid van de ondernemers en het vrij invullen van hun personeelsbestand, maar ook omdat wij niet slaafs de Europese richtlijnen willen volgen, zullen wij straks tegen dit ontwerp van decreet stemmen.

De voorzitter: Mevrouw Rombouts heeft het woord.

Tinne Rombouts (CD&V): Ik wilde starten door te stellen dat dit ontwerp een aangelegenheid regelt die de evidentie zelve zou moeten zijn. Ik ben in die zin

een beetje verbaasd over de tussenkomst van collega Janssens. Nu, ik heb de commissiebespreking niet zelf kunnen volgen, dat heeft een collega gedaan.

Maar dit ontwerp van decreet regelt voor ons dus een aangelegenheid dat de evidentie zelve is. Daar waar in discriminatiedossiers tot op heden enkel de slachtoffers van discriminatie en formele getuigen ervan tegen mogelijke represailles beschermd worden, wordt deze bescherming met dit ontwerp uitgebreid naar informele getuigen en naar personen die steun verlenen aan de slachtoffers van discriminatie om die te verdedigen of te vertegenwoordigen.

Met deze aanpassing wordt inderdaad ook tegemoetgekomen aan een procedure van ingebrekestelling door de Europese Commissie, en aan het arrest-Hakelbracht van het Europees Hof van Justitie van 20 juni 2019. De Europese Commissie gaf immers aan dat de omzetting van artikel 24 van richtlijn 2006/54/EG te beperkt en niet correct was.

De bescherming, zoals voorzien in de richtlijn, dient ook andere personen dan het slachtoffer en de formele getuigen van de discriminatie te omvatten, zoals alle andere personen die het slachtoffer verdedigen of voor een slachtoffer getuigen. Ondertussen hebben ook de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest en het Waalse Gewest deze regelgeving in overeenstemming gebracht met richtlijn 2006/54/EG, en ze breiden de werkingsfeer er ook van uit. Met dit ontwerp doet Vlaanderen dat dus ook.

De CD&V-fractie zal dit ontwerp van decreet met veel overtuiging goedkeuren. We doen dat niet alleen omdat het door de EU wordt aangegeven, want wij kijken eveneens kritisch naar de Europese regelgeving, maar omdat we ervan overtuigd zijn dat dit een goed ontwerp van decreet is.

Discriminatie om welke reden dan ook heeft geen plaats in onze samenleving. Dat kan niet genoeg worden beklemtoond. Een samenleving die wil vooruitgaan, heeft elk talent en de inzet van iedereen nodig. Als mensen om discriminatoire redenen niet de mogelijkheid hebben de bijdragen te leveren die ze aan de samenleving willen leveren, moet worden opgetreden. Het is dan nodig dat de mensen die discriminatie aanklagen en de mensen die de slachtoffers van discriminatie op welke manier dan ook ondersteunen, de nodige bescherming kunnen genieten. Om die reden zullen we dit ontwerp van decreet volmondig goedkeuren.

De voorzitter: De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Mijnheer Ongena, u hebt in de commissie een mooi beeld gebruikt. Het recht om niet te worden gediscrimineerd, is een van de meest fundamentele westerse waarden. Dat onderscheidt ons op zeer markante wijze van totalitaire regimes. *Sensu stricto* stelt dit Europees arrest dat de mensen die gediscrimineerde personen verdedigen, mogelijk zelf moeten worden beschermd tegen represaillemaatregelen, bijvoorbeeld door een werkgever die het slecht meent.

De strijd tegen discriminatie is niet enkel de strijd tegen discriminatie op basis van afkomst. Het heeft ook te maken met gender en leeftijd. Iedereen kent de paradox op onze arbeidsmarkt. Alle bedrijven zoeken talent en ervaring, maar het is geen sinecure als 55-plusser aan de bak te geraken. Dat is een ander paar mouwen.

Het is goed dat we ons aan dat Europees arrest conformeren. Dat maakt onze eigen regelgeving moderner en het komt ten goede aan diegenen die het goed menen met onze samenleving.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, wij zullen ook voor het ontwerp van decreet stemmen. Het is heel belangrijk dat getuigen die discriminatie op de werkvloer aanklaarten, voldoende worden beschermd, zodat mensen effectief de moed kunnen opbrengen om voor hun collega' die met welke vorm van discriminatie dan ook te maken krijgen en voor zichzelf op te komen.

Aangezien de Vlaamse Regering dit ontwerp van decreet heeft ingediend, wil ik een kleine kanttekening maken. Als ik er het Vlaams regeerakkoord bij neem, zie ik daar weinig intenties in staan om discriminatie echt aan te pakken. De Vlaamse Regering neemt bovendien zelf maatregelen, bijvoorbeeld met betrekking tot de sociale bescherming, om de bevolking in 'A-burgers' en 'B-burgers' op te delen. Aan de ene kant is er een ontwerp van decreet om getuigen en klokkenluiders te beschermen en aan de andere kant stelt de Vlaamse Regering zelf discriminerende regelgeving op. Dat is een zekere tegenstelling. Ik vraag me af in welke mate dit een oprechte wens is om discriminatie te bestrijden of louter een verplicht nummertje om de Europese richtlijnen om te zetten. In elk geval zullen we dit ontwerp van decreet steunen.

De voorzitter: De heer Van Miert heeft het woord.

Paul Van Miert (N-VA): Voorzitter, ik zal niet meer herhalen wat al is gezegd. Het inhoudelijke gras is me al voor de voeten weggemaaid. Het spreekt voor zich dat discriminatie, in welke omstandigheden dan ook, voor mijn fractie niet opgaat.

Mijnheer Keulen, u hebt terecht aangehaald dat het niet altijd om afkomst of godsdienst gaat. Het kan om mannen en vrouwen gaan of, spijtig genoeg voor ons, ook om leeftijd. Dit is een heel belangrijke decreetswijziging, want het doet er niet toe of iemand binnen of buiten een officiële procedure getuigt. In die zin is deze aanpassing volgens mijn fractie gewenst.

We doen trouwens niets speciaals, want de andere gewesten zijn ons hierin voorgegaan. Ik heb de indruk dat de federale overheid vooral kijkt naar de teksten die we hier indienen en naar de manier waarop we hiermee omgaan om de aansluiting hierbij te kunnen afronden. Wat ons betreft, wordt het een stem voor dit ontwerp van decreet.

De voorzitter: Minister Somers heeft het woord.

Minister Bart Somers: Voorzitter, ik wil iedereen bedanken voor de tussenkomsten.

Mijnheer Janssens, het klopt dat we dit in de commissie al op een ernstige manier hebben besproken. Fundamenteel doen we dit omdat we geloven dat we discriminatie in Vlaanderen moeten bannen omdat dit haaks op onze grondwaarden staat.

Tot nu toe beschermden we zeer goed de slachtoffers en de formele getuigen, maar we willen ook informele getuigen en personen die steun verlenen beschermen tegen mogelijke represailles. De mensen die gediscrimineerd kunnen worden vormen natuurlijk een hele groep in onze samenleving. Mensen kunnen gediscrimineerd worden op basis van gender, op basis van leeftijd, zoals hier al gezegd is, op basis van afkomst, op basis van seksuele oriëntatie. Op zo'n moment is het belangrijk dat de burgers die het opnemen voor Vlamingen die gediscrimineerd worden beschermd kunnen worden. Wanneer men iets ziet of vaststelt, wanneer men getuige is van het feit dat iemand de toegang wordt geweigerd tot een sportfaciliteit, om niet over de arbeidsmarkt te spreken, omdat hij tot de holebigemeenschap behoort of omdat hij een handicap heeft of omdat hij een bepaalde leeftijd heeft – omstanders die dat zien en die dat melden, die

daarvoor opkomen, moeten kunnen beschermd worden tegen represailles. Dat is het wezen van het ontwerp van decreet dat we hier voorleggen.

De tweede reden is even valabel, maar voor mij ondergeschikt. We moeten ons accorderen met het Europese recht. Mijnheer Janssens, u zegt dat u dat niet slaafs wilt volgen. We moeten natuurlijk wel beseffen dat indien Vlaanderen zich niet zou willen inschakelen in de omzetting van die richtlijnen, we dwangsommen en geldboetes riskeren, met andere woorden belastinggeld, en dat we ons uiteindelijk, op het einde van de dag, toch zullen moeten conformeren. En waarom is dat zo? Omdat dat een internationaalrechtelijke en Europees-rechtelijke afspraak is die wij op een democratische manier in dit parlement en in andere parlementen hebben gemaakt. Wij hebben ons bij meerderheid geëngageerd binnen dat rechtssysteem. Dan moeten we daar ook als een volwassen samenleving, als een volwassen maatschappij, de consequenties van dragen en moeten we dat ook toepassen. We kunnen niet zeggen dat we akkoord zijn maar dat we, als het niet in ons kraam past, er absoluut van willen afwijken. Dat houdt natuurlijk geen steek. Dat onderuit halen, namelijk de plicht om richtlijnen in ons intern recht om te zetten of om de directe werking van internationaal recht in onze interne rechtsorde te erkennen, is de internationale rechtsorde totaal veranderen op een manier die ons zou isoleren van de rest van Europa. Ik denk dus dat dat geen verstandige piste is die ons ver kan brengen.

Laatste beschouwing. Hier werd een opmerking gemaakt alsof de Vlaamse Regering discriminerende regelingen zou willen invoeren. Niets is minder waar. Zelfs als we dat zouden willen, quod non, kan dat niet. Dat zou botsen op rechtspraak, op internationaalrechtelijke veroordelingen. Rechtbanken zouden daartegen opkomen. Het is niet omdat wij in de sector waarvoor mijn goede collega Matthias Diependaele de verantwoordelijkheid draagt vragen aan mensen die willen in aanmerking komen voor een sociale woning om gedurende een bepaalde tijd een duurzame binding te hebben met de woonplaats waar die sociale woning gevestigd is, dat dat een discriminerende maatregel zou zijn. Mocht dat zo zijn... Vandaag zijn er meer dan honderd huisvestingsmaatschappijen die die regeling al toepassen en er is nooit een klacht gekomen die geleid heeft tot een veroordeling op basis van een discriminatiemaatregel. Dat verhaal is dus iets te gratuit, iets te kort door de bocht. Dat klopt niet met de beleidsintenties van de Vlaamse Regering.

Collega's, ik ben blij dat er een brede meerderheid is in het parlement, over de grenzen van de meerderheid en een deel van de oppositie heen, om dit mogelijk te maken. We gaan Vlamingen beter beschermen. We gaan zorgen voor een rechtvaardigere samenleving. En we gaan de mensen die de moed hebben om hun nek uit te steken voor een medeburger die op een oneerlijke manier bepaalde rechten ontzegd wordt op een goede manier ondersteunen en beschermen tegen represailles.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 611/1)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 3.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de tariefverlaging voor non-profitlegaten en non-profitschenken en de invoering van de vriendenerfenis
– 613 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de tariefverlaging voor non-profitlegaten en non-profitschenken en de invoering van de vriendenerfenis.

De algemene bespreking is geopend.

De heer De Roo heeft het woord.

Stijn De Roo (CD&V): Collega's, met de afschaffing van het duolegaat herstellen en versterken we het zuiver altruïstisch element van de legaten, dat overigens ook aan de oorsprong van het duolegaat lag. Mettertijd is het duolegaat steeds meer een instrument voor fiscale vermogensplanning geworden. Ook experts bevestigen dat duolegaten vaak louter voor fiscale optimalisering van de familieleden werden gebruikt en dat er van filantropie minder sprake was.

Dat leidde soms tot situaties waarbij goede doelen nog slechts een fractie overhielden van het legaat dat ze toebedeeld kregen. Met de nieuwe regeling zullen goede doelen nu 100 procent van de gift netto krijgen en zullen ze niet meer betrokken worden in ingewikkelde constructies, waarbij zij de erfbelasting van anderen moeten betalen.

Vanuit de CD&V-fractie zijn we tevreden dat er gesprekken zijn gevoerd met de goede doelen. Dat heeft voor een deel de bezorgdheid weggenomen dat zij in de toekomst nog inkomsten zullen kunnen halen uit legaten of schenkingen. Het tarief voor schenkingen aan goede doelen wordt verlaagd van 5,5 procent naar 0 procent, wat tegemoetkomt aan de vraag van de sector en dat wij ondersteunen. Volgens ons kiest de Vlaamse Regering voor eerlijke, transparante en eenvoudige fiscaliteit voor legaten en schenkingen aan goede doelen.

Het tweede gedeelte gaat over de vriendenerfenis. Met de invoering van de vriendenerfenis wordt een antwoord gegeven aan de situatie van singles of mensen die geen naaste familie hebben, maar wel een of meerdere nauwe vrienden, kennissen of verre familieleden. Zij krijgen nu de mogelijkheid om met een korting een beperkt bedrag, een schijf van 15.000 euro, aan een of meerdere personen aan te duiden, en de maximale korting kan daarbij tot 3300 euro voor alle begunstigden samen bedragen, ongeacht aan hoeveel mensen men de korting toekent. Dat is een stap in de goede richting.

Dus, samenvattend, vanuit de CD&V-fractie ondersteunen wij deze twee belangrijke wijzigingen in de hervorming van de schenk- en de erfbelasting.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik heb dertig minuten?

De voorzitter: U hebt recht op dertig minuten, maar dat hoeft niet. *(Gelach)*

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik zal het niet hebben over de regeling inzake duolegaten, want dat is al perfect uitgelegd door de heer De Roo, maar wel over iets heel belangrijks, namelijk de vriendenerfenis. Als jullie dit straks

goedkeuren – ik hoop uit de grond van mijn hart dat jullie dit kamerbreed zullen doen –, dan dalen de belastingen gigantisch als men een erfenis wilt nalaten aan vrienden. Die tarieven liggen momenteel tussen 25 procent en 55 procent. Denk daar eens eventjes over na: 55 procent belastingen op bezit, dat is bijna staatsonteigening. Die dalen nu tot 3 procent, naar het tarief dat je in rechte lijn hebt op dit moment. Dus, het kost de mensen minder, maar dat niet alleen: je laat mensen ook meer keuzevrijheid, de vrijheid om te beslissen aan wie ze nalaten.

Als je nu bijvoorbeeld single bent, dan heb je doorgaans – tenzij het singles met kinderen zijn – minder mogelijkheden om aan naasten in rechte lijn na te laten. Dan kom je automatisch in die hoge tarieven terecht. Ik heb hier een quote van professor Swennen, een zeer gemodereerd man die weinig heel cassante uitspraken doet: “Ben je single in dit land of wil je gewoon bezittingen nalaten aan je beste vriend of vriendin, dan val je heel snel in de categorie van 55 procent, en dat is staatsonteigening.” Ik vond het heel opvallend dat iemand die zo gemodereerd is zo'n woord in de mond nam, maar hij heeft gelijk.

Belastingen op erfenissen zijn sowieso hoog in Vlaanderen. Dat zijn belastingen op de dood, belastingen op verdriet. Daar is sowieso een onrechtvaardige factor aan. Maar het is vooral onrechtvaardig omdat je op dit moment weinig keuzemogelijkheden hebt om te beslissen aan wie je nalaat. Het is eigenlijk de staat die beslist op basis van je relatiestatus. Of je nu een kind hebt, een ouder, een broer, een zus, een vriend, of je alleenstaand of samenwonend bent, of je een relatie hebt of iets daartussen: op basis daarvan worden die tarieven bepaald. Ik en onze fractie vinden dat de staat daar eigenlijk geen zaken mee heeft. Iedereen moet gelijk behandeld worden.

We hebben het hier al vaak over discriminatie gehad, vandaag ook. Hoe onrechtvaardig is het dat als je single bent, je nu automatisch in een hogere categorie valt. Dat valt toch niet goed te praten. We kunnen als staat toch geen onderscheid maken op basis van keuzes die mensen maken in hun relatielevens. Zolang die verschillen blijven bestaan, heb je natuurlijk geen keuzevrijheid. Op dit moment hebben we dus hoge tarieven en weinig keuzevrijheid. Dit, collega's, maakt de erfbelasting zo onrechtvaardig.

Het is daarom dat die volgens ons nog verder naar beneden moet. Als het van mij persoonlijk afhangt, dan wordt die op een dag helemaal afgeschaft. Ik weet dat sommige collega's mij populistisch noemen want het is onrealistisch en budgettair onhaalbaar. Ik snap die argumenten, maar ik vraag jullie ook eens terug te kijken in de tijd. We voeren die discussie al jaren. De voorbije jaren – ik spreek niet over de voorbije vijftig jaar, maar over de voorbije acht jaar – zijn onder liberale ministers – en nu onder minister Diependaele, ook een beetje een liberaal (*Gelach*) – de tarieven van de erfbelasting al enorm naar beneden gegaan.

Vroeger – en ik spreek echt nog maar van acht jaar geleden – had je tarieven tot 85 procent op bezit. Dat werd je afgenomen door de staat. Die tarieven zijn eerst door ex-minister Turtelboom en dan door ex-minister Tommelein naar beneden gehaald en verder vereenvoudigd. In totaal is dat een operatie geweest van ongeveer 200 miljoen euro op acht jaar tijd. Een fiscale hervorming dus van 200 miljoen euro, dat is de grootste fiscale hervorming die in Vlaanderen is gebeurd. Niemand spreekt daarover, maar dat hebben we op acht jaar al kunnen doen.

Het is waar dat dat een grote budgettaire massa is, maar als je dat beetje bij beetje doet en gelijke tred houdt, dan kun je dat realiseren. Dat is de stap die we nu zetten. Nu zorgen we ervoor dat als je nalaat aan vrienden, de tarieven van 25 tot 55 procent naar 3 procent gaan. Dat is de volgende stap. En ik geef toe, het is enkel op de eerste schijf van 15.000 euro. Het is dus een eerste stap, maar

het is weer een stap om verder te verlagen en te zorgen dat mensen daar meer keuzevrijheid in hebben.

Ik weet dat sommige collega's zeggen dat dat de verkeerde weg is: je moet die belastingen niet verlagen, je moet ze zelfs verhogen, want erfbelastingen zorgen voor gelijke kansen in het leven. Ik vind dat een heel interessant ideologisch debat. Het zijn allemaal legitieme argumenten. In het parlement hebben we trouwens te weinig ideologische debatten die echt naar de kern van de zaak gaan. Het gaat hier over interessante dingen, maar weinig over ideologie.

Ik wil die argumenten hier wel even aanraken. Wat je dan hoort over erfbelastingen, is het volgende: aan het bezit dat je krijgt, heb je geen verdienste en daarom moet je het aan de staat geven. Daar komt het op neer. En zolang de staat het niet in handen heeft, ontnem je gelijke kansen aan anderen. Daarom zijn erfbelastingen goed, want die zouden zogezegd gelijke kansen garanderen.

Met die twee argumenten ga ik absoluut niet akkoord. Het eerste argument, dat je geen verdienste hebt aan bezit, klopt dus niet. Voor dat bezit hebben mensen wel effectief gewerkt. Een bezit krijg je niet zomaar, dat vergaar je door arbeid, door bloed, zweet en tranen. Op dat bezit zijn er trouwens al belastingen betaald. *(Opmerkingen van Bruno Tobback)*

Mijnheer Tobback, u mag straks repliceren. Ik ben heel benieuwd. Ik heb gezien dat u in de voorbije maanden veel Piketty hebt gelezen, dus zullen er straks heel onzinnige argumenten komen.

Voor dat bezit is er dus wel degelijk gewerkt. Dat komt niet uit het niets. Het feit dat bezit nu wordt overgedragen aan iemand anders, speelt op zich geen rol. Als we op die manier gaan redeneren, zou de staat dat bezit bij elke overdracht in handen kunnen nemen. Iedereen ziet toch dat dat niet logisch is.

Het tweede argument, mijnheer Tobback, gaat over gelijke startkansen via erfbelastingen. Men zegt vaak dat erfbelastingen in handen van de staat geven, voor gelijke startkansen zorgt. Wel, mijn fractie en ik vinden dat je individuen beter kunt laten beslissen hoe dat geld in het algemeen wordt gependeed. Het is niet dat mensen dat in een put gooien of zo. Daar worden effectief dingen mee gedaan, daar wordt mee ondernomen, daar worden jobs mee gecreëerd, daar wordt de economie mee aangezwengeld. Dat is wat gelijke startkansen creëert. Als we zouden zeggen dat het enkel de overheid is die gelijke startkansen kan garanderen, dan kun je evengoed alles, niet enkel bij de dood, maar ook daarvoor, gewoon in handen van de staat geven. Dat is een zeer slechte keuze.

Om die twee ideologische elementen vinden wij dat de erfbelastingen naar beneden moeten gaan en dat de keuzevrijheid moet worden verhoogd. Dat is exact wat er met die vriendenerfenis verder gaat gebeuren. Ik hoop dat jullie deze eerste stap naar een bijkomende verlaging en meer keuzevrijheid kunnen ondersteunen.

Ten slotte wil ik u, minister, en alle collega's in de commissie bedanken, ook ex-collega Vincent Van Peteghem, die daar in het begin bij aanwezig was. Met dit dossier is er enorm snel vooruitgegaan. Ik ben daar heel blij om, want meestal volgen fiscale hervormingen een heel lange weg door de legislatuur. Hiervan hebt u heel snel werk gemaakt, ook in een moeilijke situatie in een moeilijk jaar. Vanuit onze fractie willen we onze waardering daarvoor uitdrukken, want het is echt een hervorming die voor heel veel mensen echt heel veel betekent en ik hoop dat het volledige parlement die mee kan ondersteunen.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, ik denk dat we er zonet de illustratie van hebben gezien dat een plenair debat misschien nog boeiender kan worden dan het debat dat we hebben gehad in de commissie. Er kwamen plots heel veel argumenten die ik niet terugvond in het commissieverslag, maar goed, dat hoeft geen probleem te zijn. Ik ben natuurlijk wel eens bereid om een ideologisch debat over erfenissen te voeren, maar dat zou ons heel ver van dit ontwerp van decreet wegleiden. Voorzitter, ik zal dus focussen op wat er op tafel ligt en ook meteen ons stemgedrag verduidelijken.

Laat mij beginnen met de zogenaamde vriendenerfenissen. Ik heb dat ook in de commissie gezegd: ik vind het goed dat een overheid zich eigenlijk aanpast aan de nieuwe vormen van samenleven in de samenleving en daar ook voor een stuk haar reglementering op gaat afstemmen. We kunnen ons dus volledig scharen achter dat deel van hetgeen op tafel ligt.

U weet echter dat wij ons zorgen blijven maken, tot op de dag van vandaag, over wat de impact zal zijn van de hervorming inzake het duolegaat, en op dat vlak ben ik niet helemaal gerustgesteld. Wij hebben gisteren van u ook het overzicht gekregen van de goede doelen waarmee u hebt overlegd op het kabinet, waarvoor dank. We hebben echter natuurlijk zelf ook wel contact met een aantal van die goede doelen, en daar blijft men zich toch zorgen maken omdat men niet weet wat de impact zal zijn van de hervorming die vandaag op tafel ligt. Dat vind ik moeilijk, dat vindt de Groenfractie moeilijk, om een heel eenvoudige reden. Ik vind altijd dat, als er nieuwe regelgeving op tafel wordt gelegd, we toch ten minste een zicht zouden moeten kunnen krijgen op de impact op hetgeen we hervormen. Ik weet ook wel dat de impact van deze hervorming op de overheidsfinanciën ook niet duidelijk is. Zoals u ook hebt aangegeven, komen gegevens vaak niet eens binnen bij VLABEL, omdat ze nu eenmaal behoren, en terecht, tot de privésfeer van wat iemand in zijn testament aangeeft, waarbij hij al dan niet kiest voor het systeem van het duolegaat. Ik blijf dit moeilijk vinden, vooral omdat een aantal van die organisaties toch wel belangrijke maatschappelijke taken op zich nemen en aan ons aangeven dat een niet onbelangrijk deel van hun inkomsten via een duolegaat binnenkomt. Dan vind ik het ook wel legitiem om daar voor een stuk mee te werken.

Een bijkomend element is het ontbreken van een overgangsperiode. Ik ken uw argumentatie daarover wel. U zegt dat een overgangsregeling of -periode in dezen moeilijk is. U bent bang om een aantal achterdeurtjes opnieuw open te zetten. De jongste weken, naarmate deze datum, waarop het werk zou worden voorgelegd aan de plenaire vergadering, dichterbij kwam, heeft een niet onaanzienlijk aantal mensen me echter gecontacteerd, die zich zorgen maken omdat ze hun testament al hebben afgesloten. Ze hebben dat testament opgemaakt in het oude systeem en begrijpen niet waarom men niet kan bepalen dat deze nieuwe regeling geldt voor elk nieuw testament dat wordt opgemaakt na of vanaf 1 juli van dit jaar, het moment waarop deze regeling ingaat.

Een andere problematiek die daarbij opdook, is dat een aantal mensen – vaak ging het om familie die me contacteerde, maar die informatie komt ook via een aantal notarissen binnen – natuurlijk hun testament hebben opgemaakt op het moment dat ze wilsbekwaam waren. Dat kan een aantal jaren geleden zijn geweest. Ondertussen zijn ze misschien minder of helemaal niet meer wilsbekwaam. Een aantal notarissen zitten daardoor toch wel met de handen in het haar, en vooral ook een aantal familieleden, die niet goed weten wat ze nu eigenlijk moeten doen en zich afvragen of dat allemaal zomaar kan.

Voorzitter, dat zijn een aantal elementen waarom wij ons zullen onthouden wat dit ontwerp van decreet betreft. Voor ons blijven er immers toch een aantal fundamentele vragen waarop we te weinig een antwoord hebben gekregen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (sp-a): Mijnheer Vande Reyde, ik ben er toch ook niet van overtuigd dat niet veel Vlamingen het met mij eens zouden zijn dat het toch niet helemaal normaal is dat sommige mensen via een erfenis bij het begin van hun leven zomaar alles in de schoot geworpen krijgen, terwijl er anderen zijn die daar hun leven lang keihard voor moeten werken en er amper op vooruitgaan. Maar goed, ik weet inderdaad niet of we nu het hele debat over de erfrechten moeten voeren.

Ik wil wel zeggen dat wij die vriendenerfenis in ieder geval op zich wel steunen. Het is goed dat de overheid meegaat met haar tijd en dat ze zo meer keuzevrijheid geeft om na te laten aan wie je wilt. Ook de afschaffing van het duolegaat vinden we op zich een goede zaak. Dat was te veel verworden tot een instrument om aan fiscale optimalisatie te doen.

Maar ook wij maken ons wel zorgen over de impact die die nieuwe regeling zal hebben op goede doelen. Dat is ons nog te onduidelijk en om die reden gaan wij ons onthouden.

De voorzitter: De heer Muyters heeft het woord.

Philippe Muyters (N-VA): Ik ga het korter houden, waarschijnlijk ook omdat ik de plaats inneem van collega Sarah Smeyers, die wellicht veel dieper op het onderwerp was ingegaan, en het wellicht ook niet had kunnen laten om op het ideologische discours van collega Vande Reyde in te gaan. Maar ik houd me bij het decreet zoals het vandaag voorligt.

Ik denk dat we het decreet voor een deel moeten kaderen binnen de hervorming van het erfenisrecht die ook al in de vorige legislatuur gebeurd is. Collega Vande Reyde heeft er ook naar verwezen. Ik wil even in herinnering brengen dat er op 1 september 2018 een daling was van de erfbelastingen, met als gevolg een daling van de inkomsten met 114 miljoen euro.

Ik denk dat we vandaag nu twee bijkomende punten naar voren brengen. Het eerste is inderdaad de afschaffing van dat duolegaat. Dat dat geen gemakkelijk punt is, dat hebben de twee voorgaande sprekers al naar voren gebracht, maar volgens mij is het wel haalbaar, omdat er een afschaffing is van de belasting op de legaten en de schenkingen aan non-profitorganisaties. Zo zal iemand die echt wil schenken, dat kunnen doen zonder dat daar een belasting op betaald hoeft te worden. Dat is toch een enorme vooruitgang.

Het tweede punt is dat we als fractie ook helemaal achter die vriendenerfenis gaan. Ik denk dat het goed is dat we daarmee met dat bedrag van 15.000 euro kunnen starten. Zo krijgt de erflater meer vrijheid om te kiezen naar wie een stuk van de erfenis gaat. Mijn fractie zal dit ontwerp van decreet met plezier goedkeuren.

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Minister, de titel van dit ontwerp van decreet klinkt heel mooi. Een tariefverlaging – wie is daar nu niet voor? – voor non-profitlegaten en non-profitschenkingen en de invoering van de vriendenerfenis, dat klinkt heel mooi. Toch gaan wij ons onthouden wat dit ontwerp van decreet betreft, omdat de titel niet de lading dekt van wat erachter zit.

Uw voornaamste bedoeling is om het ontwijken van de erfbelasting via het duolegaat te stoppen. Het duolegaat is nochtans een volledig legale constructie waarbij een schenking wordt gedaan aan een goed doel en waarbij daarnaast een

stuk van de erfenis wordt toebedeeld, via een opdracht aan datzelfde goede doel, aan een verwante of derde die normaal gezien hogere erfenisrechten had moeten betalen. Er zijn verschillende mogelijke formules, maar het komt er uiteindelijk op neer dat men maar 8,5 procent erfenisrechten hoeft te betalen, terwijl dat voor een normale erfenis in zijlijn tot 55 procent kan oplopen, zoals al aangehaald door collega Vande Reyde.

De ontwijking van hoge erfbelastingen is tot vandaag dus mogelijk op een perfect legale manier. Wanneer die fiscale incentive zou wegvallen, is de kans groot dat er heel wat minder geschonken of overgelaten zal worden aan goede doelen. Die zullen dus aanzienlijk minder opgenomen worden in testamenten, wat voor die goede doelen zou leiden tot een verlies aan inkomsten.

U hebt inderdaad overlegd met een aantal goede doelen. U hebt de lijst van goede doelen waarmee u hebt overlegd, ook aan ons bezorgd, maar dat zijn meestal de heel grote spelers, die niet alleen kunnen rekenen op de media, zoals Kom op tegen Kanker of Gaia, maar die zelf ook reclame maken. Gaia – waarvan ik heel wat acties steun, zoals de mooie en alleszeggende affiche tegen onverdoofd slachten die overal in de bushokjes werd opgehangen, met dat schaap dat bloedende tranen huilt – en andere grote spelers hebben daar budget voor. Het Rode Kruis kan zelfs op een koninklijke connectie rekenen. Maar ik vrees dat heel veel kleinere goede doelen niet meer aan de bak zullen komen, omdat het voordeel, die fiscale incentive, om een goed doel op te nemen in zo'n duolegaat, volledig wegvalt.

Als Vlaams Belang betwisten wij niet dat er misbruiken geweest zijn, dat het legale fiscale achterpoortje ook gebruikt is waarvoor het eigenlijk niet diende. Er is natuurlijk een 'maar' aan elke zijde wanneer men zoiets organiseert. Ik denk dat het gemakkelijker was geweest als u een minimumdrempel had ingevoerd voor het bedrag dat naar het goede doel moest gaan, dat in een duolegaat voorkomt. Dan had het probleem bij het misbruik van deze regel opgelost kunnen worden. Dan had men toch nog de incentive gehad om aan goede doelen te schenken en zelfs een minimum gehad dat naar goede doelen ging.

De bedoeling van uw ontwerp van decreet is blijkbaar ook niet echt het veilig stellen van de inkomsten van die goede doelen, want die krijgen absoluut geen garantie door de verlaging tot 0 procent in de erfenisrechten bij erfenissen die aan goede doelen worden toebedeeld en het verlagen van 0 procent voor schenkingen aan goede doelen. Hierdoor is er geen garantie dat er ook inderdaad geschonken zal worden of dat er ook inderdaad erfenissen nagelaten zullen worden. Ik denk dat zonder dat legale achterpoortje dat nu bestond, het risico groot is dat er helemaal geen middelen zullen gaan naar goede doelen en dat die goede doelen en vooral de kleinere vzw's grote verliezers zullen worden.

Wie ik ook denk dat getroffen zal worden – ik zei het ook al in de commissie Financiën – zijn de Vlaamse middenklassers, gewone gezinnen. In de commissie Financiën is er een hele discussie geweest over wie nu een middenklasser is. Ik zie een middenklasser als iemand, een echtpaar of mensen die samenwonen in een huis dat ze zelf kopen – want de Vlaming heeft een baksteen in de maag – en een spaarcentje opzij gezet hebben. Dan kom je al gauw aan een gemiddelde van 500.000 euro. Dat is volgens mij de Vlaamse middenklasser, die een klein vermogen opgebouwd heeft; het zijn niet de grote vermogens als men bijvoorbeeld een huis heeft. Ik denk dat die mensen getroffen zullen worden. Wij delen de visie van de vakbonden in de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV). Zij zeggen ook dat de grote vermogens nog altijd compleet buiten schot gelaten worden, want die gebruiken helemaal andere planningstechnieken. Kinderloze mensen met grote vermogens werken met private stichtingen, dat is een heel andere manier van werken. Dat kost een centje, maar als men een

groot vermogen heeft, is dat niet zo moeilijk om dat allemaal georganiseerd te krijgen. De gewone Vlaamse middenklasse maakte gebruik van het duolegaat om dat legale achterpoortje van belastingontwijking toch maar te gebruiken. Dus ik denk dat hun extra centje getroffen wordt, en dat kan toch de bedoeling niet zijn van zo'n ontwerp van decreet.

U verwijst in uw ontwerp, bij de toelichting, naar de regeling voor familiale ondernemingen, maar ik denk dat dat niet echt zo relevant is als argument omdat dat over de continuïteit van ondernemingen gaat. Zo zijn er nog een aantal argumenten gegeven waarvan ik denk dat ze niet de grote vermogens aanpakken, en dat zou toch ook eens mogen gebeuren. Het is allemaal zo'n beetje op een hoopje gegooid en de middenklasse is er uiteindelijk de dupe van. Dus ik denk dat het spijtig is dat de grond van de zaak, namelijk de grote vermogens die echt een ontsnappingsroute hebben en echt aan 'fiscal engineering' doen, nog altijd niet aangepakt is.

Het tweede, wat u in het ontwerp van decreet hebt, is de vriendenerfenis. Er zijn hier een heel aantal mensen, zelfs de heer Vande Reyde die bijna lyrisch doet over een schijf van 15.000 euro. Dat is eigenlijk niet zo'n heel grote schijf. Als je dat dan nog vergelijkt met wat die maatregel budgettair kost – u raamde de budgettaire kost daarvan op 10 miljoen euro –, dan denk ik dat dat toch wel erg beperkt is. Ik denk ook dat het niet goed is om een fiscale koterij van duolegaten te vervangen door de fiscale koterij van de vriendenerfenis. Zowat alle fiscalisten pleiten voor vereenvoudiging en voor stroomlijning. In dat opzicht denk ik niet dat de vriendenerfenis invoeren een goed initiatief is. Bovendien, ik zei het al, een schijf van 15.000 euro is niet zo enorm. Ik denk dat u beter tot een schijf van 50.000 euro voor iedereen, niet alleen voor vrienden, het tarief had verlaagd naar 0 procent. Nu is dat in rechte lijn 3 procent. Ik denk dat iedereen er baat bij gehad zou hebben om die eerste schijf van 50.000 euro als erfgenaam belastingvrij te kunnen verkrijgen.

Dan heeft men al een aanzienlijk bedrag. Trouwens, op een bedrag dat via erfenis komt, heeft men al belastingen betaald. Men betaalt al personenbelasting wanneer men werkt en andere belasting wanneer men tijdens zijn leven een centje dat men kan nalaten via een erfenis, opbouwt. Dat zou rechtvaardig geweest zijn. Het zou ook een goed initiatief geweest zijn om dit te doen naar aanleiding van de pandemie die we nu hebben. De relancepolitiek kan wel wat geld gebruiken dat via erfenis wordt doorgegeven, dat dan automatisch kan worden geïnvesteerd in de economie door de mensen.

Dat zijn een aantal bedenkingen die we als Vlaams Belang toch hebben bij dit ontwerp van decreet met een heel mooie titel. Wij kunnen dit niet goedkeuren en zullen ons dan ook onthouden.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, mijn fractie zal zich ook onthouden straks. Om te voorkomen dat iedereen daar zenuwachtig van wordt, licht ik het kort toe.

We volgen de argumentatie van Groen, met name het punt over de bedoeling om belastingontduiking tegen te gaan, en dat die niet echt wordt weggewerkt. Dat vinden we heel jammer. De SERV was daar heel kritisch over, de hervorming is niet diepgaand genoeg. Dat is voor ons een gemiste kans. Het had verder mogen gaan, daarom zullen wij ons onthouden.

De voorzitter: Minister Diependaele heeft het woord.

Minister Matthias Diependaele: Ik geef een paar reacties. We hebben al een redelijk grondige discussie gevoerd in de commissie. Het is verrassend om dat

gerecycleerd te zien en soms op andere manieren. Dank voor de waardering die sommigen hebben uitgesproken.

Ik wil heel duidelijk zijn: op geen enkele manier – mevrouw Van dermeersch, u deed dat wel – heb ik misbruik, fraude of wat dan ook genoemd. We hebben het altijd – ook in onze communicatie – zeer duidelijk gehad over fiscale planning. Dat is het ook. Het is inderdaad perfect rechtsgeldig. Dat is het altijd geweest.

Mevrouw Van dermeersch heeft naar de oorspronkelijke bedoeling verwezen. Zoals u het omschrijft, was het natuurlijk nooit de oorspronkelijke bedoeling. Het is pas tientallen jaren later zo geïnterpreteerd en dat is ook door de rechtsspraak goedgekeurd. Het systeem is oorspronkelijk bedoeld voor mensen die hun vermogen na hun overlijden wegschenken aan een goed doel. Daar werd een opdracht aan gegeven. Die opdracht bestond er toen meestal in: draag zorg voor mijn ziek kind, iets van dien aard, of zelfs om voor dieren te zorgen, of om een patrimonium in stand te houden. Dat was altijd de opdracht die eraan vasthing. Dat was het legaat, de opdracht, die meegegeven werd aan het goed doel.

Pas later, eind jaren negentig, begin jaren 2000, is daar verstandig over nagedacht – het is natuurlijk al verstandig – en heeft men daar een financiële opdracht van gemaakt. Dat is ook goedgekeurd. Dat is zeer belangrijk, omdat je daaraan ziet wat de onderliggende reden was van dit systeem, waarmee je ook kunt aantonen dat het, zoals het nu gebruikt wordt, voor fiscale planning, eigenlijk niet meer rechtvaardig is. Het rechtvaardigheidselement ontbreekt. Ik vind dat we dat hier rechte trekken.

We hebben het in de commissie ook gehad over verschillende goede doelen, welk standpunt zij ook verkondigd hebben. Sommigen hebben daarvan wel degelijk gezegd dat ze zich ongemakkelijk voelden, dat ze zich gebruikt en misbruikt voelden. Mensen gingen specifiek zoeken hoe ze daar het grootste fiscaal voordeel uit konden halen. Men stond er helemaal niet bij stil hoe men het goed doel het beste kon helpen. Dat was niet de bedoeling, die fiscale planning was de grootste reden. Ik wil dat meegeven om aan te tonen dat hier wel degelijk inherent een onrechtvaardigheid in het systeem zat. Dat halen we er nu uit.

Ik erken even goed – mijnheer Rzoska, u verwees ernaar – dat we met een onzekerheid zitten ten aanzien van de goede doelen. Hadden we dat kunnen vermijden, dan hadden we dat natuurlijk gedaan. Ik denk dat we het maximum doen om dat te vermijden. Dat is effectief naar 0 procent gaan. Lager kunnen we niet natuurlijk. In de overtuiging dat er wel degelijk nog mensen gaan zijn die de schenking of het legaat aan 0 procent gaan gebruiken. Het is afwachten wat het resultaat gaat zijn. We doen het maximum, we kunnen niet lager dan 0 procent. Ik deel die bezorgdheid.

Dat geldt ook voor de publieke goede doelen die gereageerd hebben en bevestigd hebben dat ze hiermee kunnen leven. Zeker de verlaging naar 0 procent is voor hen een goede zaak. Dat zijn waarschijnlijk de doelen die zich het meest ongemakkelijk voelden omdat zij voor fiscale planning werden gebruikt.

Is er nood aan een fundamenteel debat? Ik ben daar absoluut voorstander van, mijnheer Vande Reyde. Ik denk wel dat het een zeer moeilijk debat is. We hoeven daar niet flauw over te doen. Iedereen heeft daar heel uiteenlopende meningen over, maar ik wil dat gerust voeren. Wij zijn er in elk geval mee bezig, net als in de vorige legislatuur. Ik denk zelfs dat er in de legislatuur daarvoor al initiatieven zijn genomen om die tarieven naar beneden te halen en om er een aantal onrechtvaardigheden uit te halen. Ik weet dat men zaken heeft veranderd voor weeskinderen en adoptiekinderen, maar ook zaken die geen budgettaire last hadden zijn eruit gehaald. We zetten dus verder in op die dingen. Ik ben het

ermee eens dat een tarief van 60 of 65 procent geen belastingtarief is, maar een onteigening. We zullen zien hoever we hiermee kunnen raken.

Ik heb het pleidooi van mevrouw Van dermeersch gehoord om hier nog verder in te gaan. Voor alle duidelijkheid zou ik dat graag doen, ik wil al die belastingen verlagen, maar dat botst wel een beetje met de oproep die u gisteren in de commissie hebt gedaan. U hebt ons verweten dat we te weinig op onze centen letten en dat we het gevaar lopen om de begroting helemaal in de prak te rijden. U gebruikte zelfs een heel creatieve boekhouding waarbij een tekort van 6 miljard euro werd omgetoverd in een tekort van 9 miljard euro. Dat is natuurlijk helemaal niet zo. Het is wel een van de twee. Ik ben het eens met het feit dat we de belastingen zoveel mogelijk omlaag moeten krijgen, maar we kunnen dat alleen maar doen als we daarvoor de budgettaire ruimte hebben. Zo moeilijk is dat niet, een eenvoudige rekenmachine leert u dat.

Op wat u zegt, mijnheer Rzoska, heb ik gereageerd. Wij weten niet wat er achter die aangiften zit, wij weten niet wat er in die testamenten staat. Dat zijn onze zaken ook niet. Daar hebben we in de commissie lang over doorgeboemd.

Die overgangsregeling zou dan heel lang blijven bestaan. Dat zou fraudegevoelig zijn en je opent dan wat achterpoortjes.

Het is ook zonder deze nieuwe regeling vandaag zo dat testamenten niet altijd kunnen worden aangepast. Een rechtbank kan iemand wilsonbekwaam verklaren, maar ook een notaris kan op eigen houtje zeggen dat iemand wilsonbekwaam is. Als je daar stomdronken binnenkomt, dan kan de notaris beslissen dat hij wat je zegt niet in het testament wil opnemen. Hij of zij kan dus oordelen of iemand al dan niet wilsonbekwaam is.

Mevrouw Van dermeersch, over het volgende ben ik het wel fundamenteel met u oneens, en dat is ook al veelvuldig bevestigd: het is niet zo dat onze regeling nu een disproportioneel voordeel zou bieden aan grote goede doelen. Het tegendeel is waar. Ik wil geen waardeoordeel over die goede doelen uitspreken, maar er was daar op den duur wel een hele werking rond opgebouwd. De grote goede doelen konden ook specifiek personeel inzetten om mensen te ontzorgen en daardoor werd het gemakkelijker om aan die grote goede doelen geld na te laten in plaats van aan kleine. We hebben ook niet voor een limitatieve lijst van goede doelen gekozen en we blijven met hetzelfde systeem als daarvoor werken. Dat betekent dat als ik, als bewoner van een klein dorpje, vind dat de lokale fanfare de laatste jaren van mijn leven voor het meest jolijt heeft gezorgd en dat die fanfare voor mij een goed doel is, ik daar dan mijn vermogen aan kan nalaten. Aan 0 procent. Dat lijkt me ook maar een goede zaak. Door deze regeling geven we die goede doelen meer kansen en zullen die bevoordeeld worden. Ik snap niet dat u van het tegendeel overtuigd blijft.

Door een minimumbedrag in te voeren, ga je voor een systeem waarbij je dat ofwel nominaal doet. Dat betekent dat je je systeem alleen maar toegankelijk maakt voor rijken, want dan stel je een ondergrens in en dat gaat helemaal in tegen de filosofie die we nastreven. Ofwel werk je met een percentage, en dan heb je twee mogelijkheden: het percentage is zo laag dat je hetzelfde systeem of dezelfde onrechtvaardigheid behoudt zoals die vandaag bestaat. Of het wordt niet meer gebruikt, en dan zit je met dezelfde gevolgen voor die goede doelen. Ik snap het punt dus niet zo goed.

De private stichting wordt zeer weinig gebruikt. U moet dat maar eens navragen. Ik beweer niet dat daar geen misbruik van bestaat. Er zijn nog systemen die misbruikt worden en daar moet naar gekeken worden, maar hiervan wordt heel weinig gebruik gemaakt omdat dat je heel erg beperkt in wat je daar verder mee kunt doen.

Ik denk dat ik daarmee alles heb beantwoord.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ja, heel kort, over een argument dat hier werd genoemd, dat de vriendenerfenis peanuts zou zijn. Mevrouw Van dermeersch, ik zou u toch wel eens een voorbeeld willen geven. Een gemiddelde erfenis die je nu aan een vriend geeft, die wordt belast tussen de 25 en 55 procent. Het voordeel dat mensen – in geldmiddelen – gaan halen door deze hervorming, de situatie nu tegenover de situatie daarvoor, bedraagt 3300 euro. Dat is de 3 procent op die eerste schijf van 15.000 euro. Ik weet niet in welke wereld u leeft, maar 3300 euro is voor de meeste mensen die ik ken, alleszins geen peanuts. Maar wat nog belangrijker is – want mij gaat het niet zozeer over het geld, ik wil die tarieven ook wel verder laten dalen – is de keuzevrijheid. De staat moet niet gaan bepalen – of je dwingen in een regime – dat je moet nalaten in rechte lijn, aan broers of zussen, aan neven of nichten, en dat al de rest daarbuiten minderwaardig lijkt, fiscaal gezien dan. Ik zeg niet dat dat de intentie is, maar fiscaal gezien wordt dat zwaarder belast. Daardoor heb je als persoon geen keuzevrijheid. Ga hier naar buiten, spreek eender welke persoon daarover aan, die zal dat onrechtvaardig vinden. Mensen willen zelf kiezen aan wie ze nalaten. En dat kan in veel gevallen zijn aan kinderen, of een familielid. Daar is niets mis mee. Maar er zijn ook heel veel mensen die andere mogelijkheden willen hebben, die trouwens vaak ook niet de mogelijkheid hebben om in rechte lijn na te laten. Dus die keuzevrijheid, dat dat peanuts is, daar ga ik absoluut niet mee akkoord. Ik denk dat we doorheen de fiscaliteit – ook federaal is daar nog veel werk aan – moeten gaan naar ongebonden regimes waar je relatie, je status helemaal geen verschil mag maken voor hoe je fiscaal getaxeerd wordt. Daarom denk ik dat dit, zowel in geldmiddelen als voor de keuzevrijheid, een zeer significante stap is, die we in de toekomst nog moeten verruimen – daarmee ga ik wel akkoord.

De voorzitter: Mevrouw Van dermeersch heeft het woord.

Anke Van dermeersch (Vlaams Belang): Ik hoorde eerst en vooral, mijn collega van de PVDA, de heer D’Haese, het woord belastingontduiking in de mond nemen. Er is natuurlijk een heel groot verschil tussen belastingontduiking en belastingontwijking. Ik sta helemaal niet achter belastingontduiking. Het duolegaat, dat een rechtsgeldige constructie was – zoals u ook zegt, minister – is een vorm van belastingontwijking, en die is absoluut niet strafbaar. Er was inderdaad een vorm van misbruik, minister, daar hebt u gelijk in, een manier waarop het duolegaat eigenlijk ontaard is. Het was inderdaad de bedoeling om een zorg door te geven voor een kind, een gehandicapt kind, een dier, of dergelijke. Gaandeweg is het inderdaad een belastingontwijking geworden – die dus niet strafbaar is –, een fiscaal achterpoortje, waarbij een goed doel mee in de constructie opgenomen werd. Op de duur hielden die goede doelen bijna niets meer over van een hele constructie met hun naam erin. Ik begrijp dan ook dat die goede doelen dat onrechtvaardig vonden, en dat is inderdaad iets waar u iets aan wilt doen. Terecht, denk ik. En misschien had u dan, zoals ik al zei, een minimumdrempel kunnen instellen van het bedrag dat naar het goede doel had moeten gaan. Dan had het duolegaat gewoon nog altijd hetzelfde perspectief geboden aan goede doelen om een bedrag te krijgen, omdat dan toch de fiscale incentive er is voor de man of de vrouw die de erfenis nalaat om het goede doel op te nemen, omdat dat nu eenmaal in de constructie van het duolegaat een goede optie was om belasting te ontwijken.

Dan, wat de regeling betreft: u zegt dat u er niet in gelooft dat die regeling een voordeel geeft aan de grote goede doelen. Wel, ik denk, ondanks uw uitleg, nog altijd dat die wél in het voordeel zijn. U zegt dat de grote goede doelen nu op de duur mensen in dienst hebben, personeel hebben om heel die constructies in

elkaar te zetten en te bekijken. Nu, die mensen blijven gewoon in dienst. Heel grote delen van de middelen die gaan naar goede doelen en naar grote vzw's, gaan bijvoorbeeld naar personeelskosten. En die personeelsleden gaan nu hun functie waarnemen om te lobbyen bij de media, om in beeld te komen, te lobbyen op allerlei platformen, om te zorgen dat ze in beeld zijn. Kom op tegen Kanker, Gaia, Rode Kruis enzovoort zijn daar zeer goed en bedreven in. Terecht, het personeel levert goed werk voor hun vzw.

Ze gaan ook reclameblokken kopen. Ik gaf u al het voorbeeld van GAIA, dat heel knappe reclameposters in bushokjes hing. Die gaan reclameblokken kopen en die komen dus op die manier aan de bak, omdat zij sowieso al grotere vzw's zijn. Ik denk dus dat de grote goede doelen sowieso in het voordeel zullen zijn. U hebt mij er dus nog niet van overtuigd dat die grote goede doelen niet in het voordeel zouden zijn. Ik denk nog altijd van wel.

Ik heb inderdaad gevraagd om een eerste schijf van 50.000 euro belastingvrij te laten vererven, zodat niemand daar erfbelasting op moet betalen, een nul-percenttarief. Dat zal inderdaad een budgettaire kost hebben, maar u moet wel weten dat ik niet in de meerderheid zit. Het Vlaams Belang is geen deel van de meerderheid. We zouden dat met de N-VA nochtans goed kunnen doen. Maar wij zijn voorlopig nog niet opgenomen in de meerderheid. Als ik minister van Financiën was, zou ik inderdaad een heel ander soort begroting opgemaakt hebben voor 2021. De grote rode lichten zijn aan. Sinds 2020 weten we wat de pandemie ons gebracht heeft. Ik had dan ook helemaal andere beleidskeuzes gemaakt en was niet gewoon overgegaan tot de orde van de dag, waarbij er in de begroting voor 2021 nog altijd nieuw beleid staat, waarin geen keuzes gemaakt zijn. Nochtans is er een pandemie gaande in dit land. Er moeten beleidskeuzes gemaakt worden. En voor dat nieuwe beleid, dat u gewoon verder uitvoert alsof er niets aan de hand is binnen een begroting 2021, hebt u schulden gemaakt. Dat er schulden worden gemaakt om de pandemie onder controle te krijgen, om burgers te helpen, om de Vlamingen en hun ondernemingen boven water te houden, daar kan ik allemaal in komen. Maar ik denk dat het deze regering ontbreekt aan beleidskeuzes. En daar kunt u, als minister van Financiën, natuurlijk niet alleen iets aan doen. Het is een volledige regering die moet inzien dat er belangrijke eerste keuzes moeten worden gemaakt, nu er zo'n ramp op ons is afgekomen als die die vorig jaar is begonnen met de coronaproblematiek.

Ik had ook heel andere technieken gebruikt voor de begroting. Ik had niet mijn begroting eerst opgesteld, om dan daarna iets wat in een structurele begroting zou moet hebben gezeten, bijvoorbeeld het sociaal akkoord voor de zorg, via een amendement op te nemen of een coronaprovisie via een amendement nog te verhogen met 700 miljoen euro. Dat zijn allemaal technieken die ik dus niet zou hebben gebruikt als minister van Financiën. Maar tot nader order maken wij, noch ik, deel uit van een Vlaamse Regering.

Ik denk dat dat inderdaad wel toekomst kan zijn, maar momenteel vind ik nog altijd dat die eerste schijf van 50.000 euro – en het is niet aan mij om die rekeningen te maken, want ik maak nu eenmaal geen deel uit van de toekomst die deze Vlaamse Regering moet uitschrijven voor Vlaanderen in de komende jaren – aan een nultarief zou moeten kunnen. Dat zou eventueel kunnen passen in een hervorming, waar u trouwens al jaren, over enkele legislaturen heen, mee bezig bent. Dat is natuurlijk niet slecht. Als men van 85 procent nu al naar een hoogste schijf van 55 procent gaat, kan ik beamen dat het de goede richting uitgaat met de erfbelastingen en dat het inderdaad rechtvaardiger wordt, maar ik denk dat die trend moet worden aangehouden. En ik denk dat er andere beleidskeuzes moeten worden gemaakt binnen de begroting, zowel die van 2021 als die van 2022, want u hebt elk jaar een herkansing. Er zijn dus altijd toekomstmogelijkheden om de

juiste beleidskeuzes te maken. Maar dat heb ik u ook allemaal uitgelegd naar aanleiding van de begrotingsopmaak 2021.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet.

De door de commissie aangenomen tekst wordt als basis voor de bespreking genomen. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 613/2)

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 7.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/1808 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten) in het licht van een veranderende marktsituatie
– 644 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/1808 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten) in het licht van een veranderende marktsituatie.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Keulen heeft het woord.

Marino Keulen (Open Vld): Voorzitter, het is technisch en inhoudelijk. Het gaat opnieuw om het doortrekken van Europees recht naar Vlaamse regelgeving. Ik ben ooit nog minister van Media geweest. Ik heb dat al aan Benjamin Dalle verteld. Ik was dat dertien maanden van de zes jaar dat ik in functie was. Ik heb daar nog altijd bijzondere herinneringen aan. Dat is de meest heftige sector die men zich kan inbeelden. Daardoor is het ook nooit stil en is het altijd wel boeiend.

Hier gaat het over het feit dat de technologie niet stilstaat en dat dus ook de regelgeving zich moet aanpassen. Dat is hier een illustratie van: het gelijktrekken van lineaire en niet-lineaire televisie. Voorzitter en collega's, dat laatste is heel belangrijk voor onze jongeren, die zich al lang hebben afgekeerd – als ik dat zo mag uitdrukken – van de klassieke tv en die zich vandaag bedienen van

videoplatformen of andere streamingdiensten. Wat de inhoud daarvan betreft: die kan soms nogal – letterlijk en figuurlijk – duchtig uit de hand lopen vanuit gewelddadig, schadelijk, haatzaaiend perspectief. Dat is dus één element. Het gaat voor een stuk ook om een beschermingsmaatregel. Ik denk dat we daar nog altijd toe verplicht zijn ten aanzien van jongeren. Ook als geharnaste liberaal is dat mijn overtuiging.

Laat ook duidelijk zijn dat een stuk zelfregulering hier nog altijd wordt overgelaten aan de sector, bijvoorbeeld op het vlak van reclame. Van Vlamingen wordt soms gezegd dat ze niet altijd de gemakkelijkste mensen zijn, maar aan de andere kant zijn ze in wezen wel zeer redelijke mensen. Elke overdrijving, van welke soort ook, is iets waar een Vlaming vrij snel de rug naar toekeert. Ook binnen de reclamewereld houdt men zich eigenlijk goed aan de 'conduct of good behaviour', aan goede praktijken. Vandaag sturen ze zelf bij, als er bijgestuurd moet worden. Dat systeem van zelfregulering blijft dus intact, minister.

Ik denk dat het goed is dat we ons hier inschrijven in dat Europese sjabloon en tezelfdertijd ook een legistiek antwoord geven op een technologische evolutie die zich vooral in de mediawereld iedere dag opnieuw manifesteert. Het is dus een goede zaak als we hier met zijn allen een meerderheid voor vinden.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Ik wil kort even tussenkomen, omdat het wel een vrij belangrijk ontwerp van decreet is. Het gaat om een omzetting van Europese regelgeving, die ook voor ons wel een belangrijke impact heeft. Het medialandschap verandert op dit moment zo snel dat het bijna onvermijdelijk is dat we met de regelgeving altijd een stukje achter de feiten aan lopen. Het heeft vrij lang geduurd vooraleer dit ontwerp van decreet er kwam, en ondertussen veranderen de zaken voortdurend. Het zal dus zeker een kwestie zijn, minister, van waakzaam te blijven en op tijd en stond bij te sturen en via uitvoeringsbesluiten en dergelijke bepaalde regelgeving toch nog aan te passen. U hebt zich ook geëngageerd om dat te doen.

Ik denk dat men in de commissies wel duidelijk geweest is. Er zijn adviezen geweest van onder andere de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) en het Kinderrechtencommissariaat. Zij waren enerzijds lovend, omdat u met bepaalde regels verder gegaan bent dan de Europese basisregelgeving, bijvoorbeeld op het vlak van reclame voor kinderen. Dat is een goede zaak, dat juichen wij ook toe. Anderzijds zeggen zij ook wel dat we een aantal zaken toch nog wel verder en beter decretaal zouden kunnen verankeren, bijvoorbeeld op het vlak van mediawijsheid en de beroepsprocedures bij de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM). Ook een aantal andere zaken, bijvoorbeeld rond de zichtbaarheid van Vlaamse content en de investeringsverplichtingen, moeten nog geregeld worden. Er blijven dus nog wel wat vraagtekens over en er zal opvolging nodig zijn, minister.

Maar wij vinden zeker dat dit decreet er moet komen, dat het belangrijk is dat die regels er zijn en dat ze ook bij ons toegepast zullen kunnen worden. Wij gaan het ontwerp van decreet dus goedkeuren, maar we vragen u om de aanbevelingen van onder andere de adviesraden ter harte te nemen en zeker verder te werken, daar waar er nog hiaten zijn en waar dat nodig is.

De voorzitter: Mevrouw Segers heeft het woord.

Katia Segers (sp-a): Het werk dat we hebben verricht in de commissie Media om de Europese Audiovisuele Mediarichtlijn om te zetten, is een werk van lange adem geweest, omdat we met zijn allen, partijoverschrijdend, de ambitie deelden om die omzetting grondig voor te bereiden, om te proberen ons Mediadecreet

future-proof te krijgen. De aanpassing waarover we vandaag stemmen, is volgens mij ook de belangrijkste in deze legislatuur. Dit moest eigenlijk al wel gebeurd zijn tegen 19 september van vorig jaar. We zijn dus eigenlijk zeven maanden te laat, maar beter iets later maar dan ook grondig.

Wat vandaag voorligt, is een ontwerp van decreet dat wij vanuit onze fractie kunnen steunen. We zijn immers niet over één nacht ijs gegaan. Eigenlijk zijn wij al in 2020 het hele parlementaire jaar in de weer geweest met hoorzittingen, met alle stakeholders, naar aanleiding van de nieuwe beheersovereenkomst, maar ook naar aanleiding van deze omzetting. We hebben iedereen gehoord: de VRT, de European Broadcasting Union (EBU), commerciële mediabedrijven, de reclamesector, iedereen. We hebben zelfs na de toelichting nog een extra hoorzitting georganiseerd, dus we hebben ons werk wel grondig gedaan, denk ik.

Het uitgangspunt was om te proberen onze mediawetgeving zo veel mogelijk 'future-proof' te maken in een medialandschap dat bijzonder sterk en snel verandert als gevolg van globalisering, digitalisering, convergentie en een sterk wijzigend mediagebruik. Het was dan ook nodig dat Europa de richtlijn van 2010 probeerde te herzien, en dat wij in Vlaanderen die oefening even grondig zouden doen.

Wat voorligt is volgens ons een goede omzetting die het ons medialandschap mogelijk maakt om die belangrijke uitdagingen in een geglobaliseerde context, althans voor korte termijn, misschien op middellange termijn, mogelijk te maken. Helaas, het is weinig wetgeving gegeven om voor de eeuwigheid 'future-proof' te zijn. De evoluties binnen de mediasector en de technologie gaan zo snel dat het beleid altijd achterop dreigt te hinken.

Ik heb het al vaak gezegd: eigenlijk had het onderscheid tussen lineair en niet-lineair gewoon opgeheven moeten worden. Dit voorstel van decreet had eigenlijk over media-inhoud moeten gaan. Wat wel positief is, is dat u hebt geprobeerd om dat onderscheid tussen lineair en niet-lineair zoveel mogelijk gelijk te schakelen, minister. We vragen ook aan OTT-spelers (over the top) om daarin te investeren. Dat is dus toch een zekere garantie dat dit Mediadecreet enkele jaren zal kunnen meegaan.

Maar in het licht daarvan zijn wij nog altijd voorstander van de voorbereiding van een grote schoonmaak in dat Mediadecreet. Ook de Raad van State heeft dat aangegeven. Zo kunnen we toch inspelen op snelle evoluties, want die aanpassingen zijn sinds 2009 altijd maar aanpassingen geweest, ik denk dat we er eens veel grondiger naar moeten kijken.

Er zijn voor ons een aantal belangrijke aspecten. Die wil ik nog even kort vermelden, en ik wil u ook vragen wat we daarin van u verwachten, minister. Ten eerste is er het min of meer flexibeler maken van de twaalfminutenregel. Momenteel kan er op dagbasis maximum 20 procent reclame worden gebracht, zodat er toch een bepaalde hygiëne op het vlak van reclame is. Immers, door het loslaten van het percentage per uur dreigen de reclameblokken in primetime daardoor wel heel lang te worden. Ondanks het argument dat mediabedrijven wel wijs genoeg zijn om er zelf over te waken dat ze de kijkers niet gaan weggagen door te lange reclameblokken, denk ik dat monitoring hier absoluut nodig is, om dat in de toekomst goed op te volgen.

We staan ook zeer positief tegenover de strengere houding van Vlaanderen ten opzichte van de minimumvereisten uit die richtlijn, onder andere voor de verstrenging van reclameregels voor kinderprogramma's, de verplichtingen van OTT-spelers en de toepassing van de regels inzake productplaatsing voor influencers. Ook dat lijkt mij een belangrijke stap die we hier zetten.

Dan is er mediawijsheid, een stokpaardje voor velen in dit halfroond. Ook al krijgt het een prominentere plaats, toch denk ik dat we ook daar naar een specifiek, apart regelgevend kader moeten gaan voor mediawijsheid. Al jaren horen we in onze commissie van alle partijen dat we nood hebben aan een decretaal kader voor een mediawijsheidsbeleid, en ik denk dat we daar nu gewoon werk van moeten maken. Daarbij aansluitend willen we ook onze medewerking geven aan de verdere uitrol van het Nederlandse kijkwijzersysteem dat uw voorganger al voor de bioscoopfilms heeft ingevoerd. Dat zouden we verder moeten kunnen uitrollen.

De problematiek van zelfpromotie is naar voren gekomen naar aanleiding van de door de SBS bestelde studie uitgevoerd voor de VUB. Dat verdient volgens ons ook zeker verdere monitoring, zeker nu we via dit decreet zelfpromotie ook uitsluiten van de 20 procentregel voor commerciële communicatie.

We denken dat de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) die opdracht kan uitbesteden of opnieuw een steunpunt kan oprichten. Er zijn veel mogelijkheden. We kunnen de VRT en de andere zenders ook vragen hierover zelf te rapporteren. Het is belangrijk dat de zelfpromotie proportioneel blijft.

Ook de 'due prominence', in het Nederlands de 'passende aandacht' genoemd, is een belangrijk begrip in de Europese richtlijn. Het is goed dat met dit ontwerp van decreet een nieuw artikel in het Mediadecreet wordt ingevoegd dat de Vlaamse Regering toelaat de criteria en de maatregelen hiervoor vast te leggen. Hierdoor moet passende aandacht naar de televisiediensten van algemeen belang gaan. Hun zichtbaarheid en vindbaarheid moet worden gegarandeerd, want dat is een goede manier om pluralisme, vrijheid van meningsuiting en diversiteit te verzekeren. Minister, mijn fractie roept u op om op dat vlak snel initiatief te nemen. U moet dat doen in overleg met de sector en zodra dit is geïmplementeerd, moet u dat vooral goed monitoren.

Tot slot vind ik het jammer dat we in de commissie de kans hebben gemist om een stevige vuist tegen gokreclame te maken. Gokverslavingen verwoesten mensenlevens en gokreclame is een belangrijke trigger. We zijn het hier kamerbreed over eens en deze aanpassing had, conform de resolutie die we op het einde van de vorige legislatuur kamerbreed hebben goedgekeurd, een uitstekende aanleiding kunnen zijn om eindelijk werk te maken van een verbod op gokreclame. Ik heb hierover een drietal amendementen ingediend, maar ze zijn op basis van het bevoegdheidsargument weggestemd. Ik kan dat volgen, maar ik ben zeer positief met engagement van de meerderheid om, samen met de federale overheid, door middel van een samenwerkingsakkoord een kader te ontwikkelen om hier eindelijk werk van te maken. U hebt het al gehoord, mijn fractie zal dit ontwerp van decreet goedkeuren.

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, zoals al is vermeld, hebben we hier in de commissie zeer grondig over kunnen spreken en dus zal ik het kort houden. Dit ontwerp van omzettingsdecreet biedt een aangepast instrumentarium om met nieuwe zaken in ons snel veranderend medialandschap om te gaan. Nieuwe spelers en nieuwe diensten krijgen een plaats in ons Mediadecreet en bepaalde bestaande regelingen worden verwijderd.

Het is ook een betere bescherming tegen schadelijke en strafbare inhoud. Dat is een goede zaak, maar we pleiten er altijd voor op te letten dat de vrije meningsuiting niet wordt beknot. Dat is soms een grijze zone en soms is het een moeilijke evenwichtsoefening. In die zin vinden we het een goede zaak dat video-platformen geen mechanismen mogen ontwikkelen om bepaalde inhoud op voorhand te weren. Het is de zaak van de Vlaamse diensten om dat te bewaken.

De co-regulering wordt als methode naar voren geschoven. De handhaving in samenwerking met de sector is volgens ons zeker ook een goede optie.

De voorzitter: De heer Slootmans heeft het woord.

Klaas Slootmans (Vlaams Belang): Voorzitter, net zoals in het Europees Parlement en in de commissie zullen we ons met betrekking tot dit ontwerp van decreet onthouden. Ik zal niet in extenso toelichten waarom we ons zullen onthouden, maar dat betekent niet dat ik mijn spreektijd niet volledig zal opgebruiken. De koffiekamer is open en ik heb alle begrip voor elk vluchtgedrag.

Ik begin met het kortste deel, namelijk de positieve aspecten, namelijk de investeringsverplichting inzake Europese productie, het level playing field voor lineaire en niet-lineaire diensten, het gehandhaafd verbod op commerciële onderbrekingen van kinderprogramma's en de bescherming van minderjarigen voor schadelijke inhoud op lineaire en niet-lineaire diensten.

Het moet echter worden gezegd dat er naast die positieve aspecten ook een aantal zeer ernstige tekortkomingen en vraagtekens zijn. Dat is trouwens tijdens de hoorzittingen expliciet naar voren gebracht, niet in het minst door de Sectorraad Media.

Mevrouw Segers, ik begin met het artikel over de televisiereclame en de televisiewinkelspots dat u ook al hebt aangehaald.

We stellen vast dat, wat dat betreft, het ontwerp van decreet voortbouwt op wat hier vorig jaar al werd ingediend met betrekking tot televisiereclame en televisiewinkelspots. Men heeft toen die wetgeving zo gewijzigd dat de reclames tijdens primetime significant konden worden verlengd, door de wijziging van de door mevrouw Segers al aangehaalde twaalfminutenregel. Zij heeft al omstandig toegelicht wat dat juist inhoudt. Het gevolg daarvan is alvast dat je tijdens primetime een diarree aan reclame krijgt. Onze fractievoorzitter Chris Janssens heeft dat een klein jaar geleden bij het – toen – voorstel van decreet van, als ik mij niet vergis, mevrouw Brouwers omstandig toegelicht en daarvoor gewaarschuwd. Vanuit de meerderheid is toen gezegd dat het allemaal zo'n vaart niet zou lopen en dat het eigenlijk in het belang is van de commerciële spelers dat ze zelf geen ellenlange reclameblokken uitzenden aangezien ze daarmee toch kijkers zouden weggagen.

Wat stellen wij minder dan een jaar later vast? Dat wij met onze waarschuwingen in overtreffende trap gelijk hebben gekregen. Dat heeft de minister trouwens bijna met zoveel woorden toegegeven in de commissie want hij heeft daar een aantal tellingen van de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) aangehaald waaruit bleek dat er net geen sprake was van een verdubbeling en dat het dus wel meeviel. Dat 'het dus wel meeviel' vond ik bijzonder ongepast aangezien het bijna om een verdubbeling gaat. In die context wil ik de heer Keulen tegen spreken, die stelt dat het met de zelfregulering van de reclamesector al bij al wel meevalt.

Wij stellen nu bijkomend vast dat die flexibilisering toen werd goedgekeurd en dat zij nu, met dit ontwerp van decreet, nog bijkomend wordt versoepeld door onder andere reclame voor eigen programma's en sponsorboodschappen niet te catalogeren als reclame, met als gevolg een nog grotere diarree – excuseer mij het woord – van reclame die wordt losgelaten op televisiekijkend Vlaanderen en met als contraproductief gevolg dat er minder lineair zal worden gekeken, en er op termijn minder advertentie-inkomsten zullen zijn, met als gevolg op korte en middellange termijn minder budget voor eigen content. Ik snap niet dat men niet inziet dat dit een bijzonder contraproductief effect zal teweegbrengen.

Minister, erkent u dat probleem? Hoe denkt u het aan te pakken binnen het kader van dit ontwerp van decreet, dat hier nu voorligt?

Wat betreft de vrijheid van meningsuiting, of beter gezegd de beknotting daarvan: mijnheer Vandaele blaft ter zake wel maar hij bijt natuurlijk niet want straks zal hij gewoon op het groene knopje drukken. We zagen dat daarnet ook al in het debat over de VRT. Het ontwerp van decreet stelt onder meer dat videoplatform-diensten passende maatregelen dienen te treffen ter bescherming van het algemene publiek tegen inhoud die aanzet tot geweld of tot haat jegens een groep of een lid van een groep. Nu, in se ondersteunen wij die bepaling. Niemand pleit voor het actief oproepen tot haat. Ook wij niet, laat daar niet de minste onduidelijkheid over bestaan. Maar de ervaring leert dat men toch zeer omzichtig moet omspringen met dergelijke definities aangezien de remedie vaak erger is dan de kwaal. Onze vrees is dat die bepaling wel eens aanleiding zou kunnen geven tot misbruik en bijkomend tot preventief censuurgedrag van de platformen, waarbij alle kritische bedenkingen bij immigratie, bij de nationaliteitswetgeving, bij de sociologische en demografische gevolgen van immigratie allemaal zouden worden gecatalogeerd.

Ik weet dat u mij daar niet gelooft of dat u het alleszins niet ernstig opneemt wanneer dat van onze fractie komt. Maar dat zeggen wij niet alleen, dat zegt ook onze voormalige minister-president Geert Bourgeois in De Tijd van 6 januari. Hij plaatste zelf grote vraagtekens bij een al te ijverige regulering van inhoud op internetplatformen. Ik citeer hem uitgebreid: "Met beperkingen op de uitingsvrijheid, zeker als we die aan private spelers overlaten, moeten we uiterst omzichtig omgaan." "Het beste antwoord is kritisch burgerschap, woord en wederwoord, het tolerant respecteren van afwijkende meningen. Zelfs als die respectloos of beledigend zijn." "Het risico op het overmatig verwijderen – censureren – van berichten mag in een rechtsstaat niet licht worden genomen. Zonder een vrij politiek debat kan een democratie niet zijn. Beeld u in dat een politieke meerderheid 'omstreden' berichten van de oppositie meldt als 'illegaal', in de hoop dat een platform die verwijdert uit vrees voor zijn aansprakelijkheid."

En hij vervolgt: "Het voorstel legt een grote macht bij private spelers (de internetplatformen) om te oordelen over (il)legaliteit. Die beoordeling is allerm minst zwart-wit. Wat is bijvoorbeeld illegale 'haatspraak'? De uitspraken van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens bewijzen dat dat vaak niet eenduidig is. En wat met satire of spotprenten? (...) Binnen de rechterlijke muren vinden daarover zware discussies plaats. Discussies die moeilijk in te beelden zijn binnen de muren van bijvoorbeeld Facebook, dat zich over enorme hoeveelheden materiaal zal moeten buigen.

(...) Platformen zullen allicht met algoritmes aan de slag gaan om meldingen van gebruikers" – dat is allemaal bijzonder verregaand – "automatisch te behandelen. (...) Hoe een algoritme werkt en welke data werden gebruikt om aan te leren wat illegaal is, is cruciaal. Fundamenteel rijst de vraag of we een algoritme laten beslissen over de grenzen aan de vrijheid van meningsuiting."

Hij stelt verder: "Het is onaanvaardbaar dat voor het behandelen van de kwaal van de discriminerende taal, een beperking van de vrijheid van meningsuiting op de bijsluitert komt."

Minister, ik denk dat we hier toch een redelijk onverdachte bron hebben die ons pleidooi en onze bezorgdheden wat betreft die vrijheid van meningsuiting maximaal ondersteunt en bevestigt, en toch ook bijzonder rode waarschuwingssignalen uitstuurt bij de beperkingen op de vrijheid van meningsuiting zoals ze worden veruitwendigd in dit ontwerp van decreet. Ik verneem graag van u welke garanties u biedt dat dit onderscheid tussen enerzijds kritiek op een regering, op

immigratie, op sociologische gevolgen van immigratie en anderzijds het aanzetten tot haat, altijd zal worden gemaakt. Welke initiatieven stelt u in het vooruitzicht om preventief censuurgedrag – want dat is het gevaar van de toekomst – te voorkomen?

In diezelfde context stellen wij vast dat algoritmes niet gezien worden als redactioneel werk. Dat is ook uitgebreid aan bod gekomen in de commissie. Dus, algoritmes zijn geen redactioneel werk. Ze worden zo niet aanschouwd, maar ze zijn dat in se natuurlijk wel, want een algoritme bepaalt wat de gebruiker aangeboden krijgt, te zien krijgt op zijn scherm of op zijn smartphone. Dat is ook een vorm van redactioneel werk. Vandaar de vraag, minister, of u hier nog initiatieven zult nemen die dit kunnen verfijnen. We zijn er ons van bewust dat dit uiteraard zeer complexe materie is, maar het gaat hier tot slot nog altijd over een vorm van vrijheid van meningsuiting die erg zou kunnen worden beknot als gevolg van deze regelgeving.

Dan wat betreft mediawijsheid. We hebben in commissie al aangegeven dat dit een bijzonder groot gapend gat blijft. U bent het daar niet mee eens. U zegt ook dat het Mediadecreet niet het juiste instrument is. Nu, dat het mediawijsheidsbeleid geïmplementeerd zou worden in een Mediadecreet, lijkt mij niet zo'n onzinnige gedachte. Ook de SARC vroeg dat trouwens tijdens de hoorzittingen. Ik denk dat u daar dus wel mee aan de slag moet.

Wat de beroepsmogelijkheden van de VRM, de regulator, betreft, stellen we een aantal zeer grote gemiste kansen vast. Zo was de omzetting van de richtlijn echt wel een opportuniteit geweest om de beroepsmogelijkheid tegen beslissingen van de VRM verder uit te werken. Nu is het zo dat men zich tegen de beslissingen van de VRM alleen kan wenden tot de Raad van State, maar dat blijkt ontoereikend. Dat is ook ontoereikend, aangezien de Raad van State zich enkel mag uitspreken over de vormelijke aspecten van de procedure en niet over de inhoudelijke.

In de commissie hebt u al geantwoord dat we daarvoor afhankelijk zijn van het federale niveau en dat er ter zake al overleg is gepleegd met minister van Justitie Van Quickenborne, maar dat een oplossing blijkbaar onmogelijk was binnen de vooropgestelde deadline, ondanks het gegeven – mevrouw Segers heeft het al aangehaald – dat we rijkelijk te laat zijn. De minister stelde in die context dat hij het verder zou opvolgen. We kennen die doodoeners intussen. De vraag rijst natuurlijk waarom dit niet meteen is gebeurd. Men had met dit ontwerp van decreet toch een opportuniteit om dit op te lossen. Dus, waarom heeft men dat niet gedaan?

In diezelfde context een ander wijd open vacuüm, een gat, namelijk de afwezigheid van beroepsmogelijkheden tegen internationale videoplatformen. Daarvoor is de VRM op dit moment niet bevoegd. Minister, in commissie hebt u die specifieke vraag die door ons was gesteld, niet behandeld. Ik verneem dus graag of u daar alsnog op wilt antwoorden en welke probleemoplossende visie daarmee gepaard gaat.

Daarop voortbouwend is er ook het probleem van de schorsingsmogelijkheid van een televisiedienst, die wordt bepaald in artikel 6 van het ontwerp van decreet. Daarin staat dat – ik citeer – “bij herhaalde inbreuken de doorgifte van een televisiedienst kan worden geschorst wanneer de omroeporganisatie afbreuk doet aan de volksgezondheid of daarop een belangrijk en ernstig risico vormt.” Ook de Strategische Adviesraad voor Cultuur, Jeugd, Sport en Media (SARC) heeft daarbij aangegeven dat die bepaling veel te ruim is en vatbaar voor interpretatie, want waar stopt dat? Gaat het dan over fysieke gezondheid, gaat het over mentale gezondheid, gaat het over psychische gezondheid? Als ik me niet vergis, is het voorbeeld gegeven dat als iemand een sigaret in de mond neemt op

televisie, of dat dan ook afbreuk doet aan de volksgezondheid en dit ontwerp van decreet daar dan impact op zou hebben. Minister, ik verneem graag hoe u dat probleem zult voorkomen.

Wat 'due prominence' betreft: dat is zeer belangrijk. Het is een moeilijk woord dat niemand buiten de mediacommissie verstaat. Voor de Vlaamse mediasector hangt het er wat dit betreft wel van af, of is het zo belangrijk dat het bepaalt, of een programma al dan niet zal worden gezien. Artikel 7bis, dat hierover handelt, is bijzonder nietszeggend. Het stelt dat de lidstaten maatregelen kunnen nemen om passende aandacht voor audiovisuele mediadiensten van algemeen belang te waarborgen. Dus: maatregelen kunnen nemen.

Dat maakt het allemaal bijzonder onduidelijk en het maakt het mogelijk dat de regering stappen onderneemt zonder aan te geven of dat zal gebeuren, welke stappen dat dan zouden kunnen zijn en in welke richting die stappen dan zouden kunnen gaan. Ook de Raad van State heeft die opmerking trouwens gemaakt bij dit artikel, en die stelde dat het beter moest worden uitgewerkt, volgens welke specifieke doelstellingen dit dan moet gebeuren, en welke partijen die verplichtingen inzake 'due prominence' dan zullen worden opgelegd. Minister, graag ook nog een antwoord op deze vragen.

Dan nog iets heel kort over de territoriale bevoegdheden. Wat de territoriale toepassing van dit ontwerp van decreet betreft, zijn er nog altijd verschillende interpretaties mogelijk. In die context heeft de heer Meremans het voorbeeld gegeven dat wanneer een Nederlandstalige dienst vanuit Wallonië uitzendt, de vraag wordt gesteld of dat dan onder de Vlaamse Regulator voor de Media (VRM) valt, ja of nee. De minister heeft daarop geantwoord dat het Grondwettelijk Hof aangeeft dat het niet verplicht is om voor elke uitgevaardigde norm het territoriale toepassingsgebied te omschrijven. We stellen echter vast dat de Duitstalige Gemeenschap dat wel expliciet heeft gedaan door te verwijzen naar het zwaartepunt van de activiteiten. De vraag stelt zich waarom Vlaanderen een dergelijke definitie niet heeft ingebouwd in dit ontwerp van decreet. Tot daar mijn vragen en bedenkingen.

De voorzitter: Mevrouw Brouwers heeft het woord.

Karin Brouwers (CD&V): Minister, proficiat. Ik denk dat vandaag uw eerste grote ontwerp van decreet is geagendeerd. Het is een sterk werkstuk geworden dat we met de CD&V-fractie uiteraard met veel overtuiging zullen goedkeuren.

Het is een boutade, maar het is in deze coronatijden overduidelijk aangetoond: televisie is bijzonder belangrijk gebleken. We kijken allemaal enorm veel naar televisie, maar ook naar heel veel andere schermen en ook naar andere platformen dan de traditionele kanalen die we gewoon zijn. Het is dus ook hoog tijd geworden om de regelgeving aan te passen, zodat alle vormen van televisie dezelfde spelregels moeten volgen. Zo gaan we ervoor zorgen dat er ook eerlijke concurrentie komt tussen traditionele televisie; video-on-demanddiensten, zoals Streamz, Netflix, Disney+ enzovoort; en videoplatformen zoals Tik Tok, Instagram TV en YouTube.

Door de goedkeuring van dit ontwerp van mediadecreet zetten we daarvoor vandaag een belangrijke stap. Daarnaast wil dit nieuwe ontwerp van mediadecreet alle mediaconsumenten en dus zeker ook minderjarigen beter beschermen tegen gewelddadige, haatzaaiende en schadelijke content. In tijden van vals nieuws en hate speech is dit volgens onze fractie meer dan ooit belangrijk.

We zijn ook bijzonder tevreden met de strengere regelgeving voor reclame gericht op kinderen. Zo is er bijvoorbeeld het invoeren van het verbod op productplaatsing. Ook wordt het verbod op reclameonderbrekingen in kinderprogramma's

behouden. Dat was niet noodzakelijk volgens de richtlijn, dus u bent op bepaalde punten ook strenger geweest, ter bescherming van kinderen.

We bouwen ook verder op onze regelgeving inzake het tabaksreclameverbod. Dat wordt nu uitgebreid tot elektronische tabaksproducten. We zijn ook zeer tevreden met het engagement dat u bent aangegaan om in overleg te gaan met de federaal bevoegde ministers van Justitie en Volksgezondheid, en ook met de andere gemeenschappen, om, na overleg met de mediasector, een samenwerkingsakkoord af te sluiten met betrekking tot een verbod op gokreclame. Hopelijk lukt dat. Collega Segers heeft er ook al naar verwezen. Een dergelijk samenwerkingsverband is immers het meest solide juridische instrument om een sluitend reclameverbod voor gokproducten op te leggen. Het gaat immers om een ingewikkeld kluwen van bevoegdheden inzake volksgezondheid, handelspraktijken, consumentenbescherming, productnormen enzovoort. Dit nu even in het ontwerp van decreet gaan inschrijven had ons ongetwijfeld niet geleid tot waar we hadden gewild. Laten we dat dus goed doen, met een samenwerkingsakkoord.

Een aantal andere collega's, ook collega Meuleman, hebben het al gezegd: na de goedkeuring van deze decreetswijziging is het werk echter niet af. Er zullen nog wijzigingen moeten komen. Wat dit ontwerp van decreet betreft, kijken wij in het bijzonder uit naar de implementatie die via coregulering zal gebeuren.

Ten eerste is dat voor dat classificatiesysteem voor de bescherming van minderjarigen. Met het oog op eenvormigheid en een duidelijke communicatie naar ouders en kinderen hopen we dat dat zal aansluiten bij hetgeen we vroeger al hebben gekend, de reeds bekende en gebruikte pictogrammen van Kijkwijzer en PEGI.

We hopen ook dat die passende criteria voor de 'due prominence'-regels voor de vind- en zichtbaarheid van Vlaamse content én omroepen zo snel mogelijk worden uitgewerkt, bij voorkeur via coregulering en in overleg met de sector. Dat dat echter niet gemakkelijk is, daar is hier ook al naar verwezen.

Het zal, zoals ik al zei, zeker niet de ultieme wijziging van het Mediadecreet zijn. De evolutie in deze sector gaat immers bijzonder snel, veel sneller dan het wetgevend proces via de omzetting van Europese richtlijnen in onze Vlaamse decreten. We vermoeden dat de levensduur van deze AVMD-richtlijn (audiovisuele mediadiensten) wellicht nog beperkter zal zijn dan de vorige, dus hoe future-proof deze decreetswijziging is, zal de toekomst uitwijzen.

We moeten ons daar echter niet door laten ontmoedigen. We hebben hier in dit parlement in het verleden bewezen dat we ook zelf een beetje een pioniersrol kunnen vervullen en met eigen regelgeving kunnen komen, dat we niet altijd richtlijnen vanuit Europa moeten afwachten. We hebben dat onder meer gedaan bij de invoering van de investeringsverplichting, de zogenaamde Netflixaks, maar ik mag dat eigenlijk niet zo noemen, en ook omtrent signaalintegriteit, wat al iets langer geleden is. Collega's, laten we dus, als bepaalde zaken zich voordoen, ook zelf initiatieven nemen.

Bij een volgende decreetswijziging zijn dit alvast de aandachtspunten van onze fractie. Er is de evaluatie en bijsturing van de stimuleringsregeling en de investeringsverplichting. We wachten ter zake nog op bevindingen en aanbevelingen van de vervolgstudie inzake audiovisueel beleid. Er is ook de evaluatie en bijsturing van het mediawijshedsbeleid, na de doorlichting van het huidige Vlaamse mediawijshedsbeleid. Of dat dan in dit decreet of in een apart decreet moet, of hoe we dat ook aanpakken, daarvoor wachten we nog eventjes af wat die doorlichting zal brengen. We denken dat er ook een actualisering van de regels met betrekking tot vrije nieuwsgaring nodig is, onder andere door het ontstaan van de sub-licenties in het voetbal. Ten slotte, maar niet minder belangrijk, is er de grote schoonmaak van het hele Mediadecreet, zoals ook door de Raad van State wordt

aanbevolen. Het is hier ook al gezegd. Minister, wij hebben uiteraard alle begrip voor uw keuze om op dit moment voorrang te geven aan de urgente omzetting.

We waren inderdaad al een beetje te laat, maar ik denk dat we nu nog net op tijd zijn om verdere problemen met Europa te vermijden, als we dit vandaag goedgekeurd krijgen. Dat dit urgent was, die omzetting van de Europese richtlijn, dat weten we allemaal.

Maar een grootscheepse, een zorgvuldige opruiming van ons Mediadecreet – en daarmee bedoel ik niet dat het helemaal weg moet –, inclusief ook bijvoorbeeld de afstemming met het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen, dat zouden we deze legislatuur toch ook moeten kunnen aanvatten.

De voorzitter: Wie durft nog het woord te vragen? (*Gelach*)

Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, we hebben inderdaad een aantal maanden vertraging opgelopen, maar de kwaliteit van dit werkstuk is groot, en dat is te danken aan de goede voorbereiding op het niveau van de regering, maar zeker ook, collega's, hier in dit parlement. We hebben heel grondig werk geleverd, met hoorzittingen en besprekingen, dus ik wil jullie ook bedanken. Illusterend daarvoor is dat ook een aantal fracties van de oppositie dit steunen. Dat vind ik hoopgevend, waarvoor dank.

Dit is de meest ingrijpende aanpassing van het Mediadecreet in meer dan tien jaar, en dat was ook nodig. We hebben een heel sterk gewijzigd medialandschap, met het blijvende belang van lineaire televisie, maar ook met het niet-lineaire dat aan belang wint, onder andere met de videoplatformen. Het was hoogstnodig om ook het wetgevend kader daaraan aan te passen, wat hiermee ook is gebeurd. Dit is een grondige modernisering van het Mediadecreet, waarbij dat gelijke speelveld, dat level playing field, verder gerealiseerd wordt, met nagenoeg een gelijkschakeling van de regels voor lineaire en niet-lineaire televisiediensten en met een integratie van nieuwe zaken, zoals videoplatformen.

Er is ook aandacht – een terechte interventie van een aantal collega's – voor zelf- en coregulering. Er is ook heel veel ruggenspraak geweest met de sector, onder meer via onze adviesraad. Ik denk ook dat er daar grote appreciatie is voor de maatregelen die hier worden voorgesteld.

Het is natuurlijk een Europees kader, wat betekent dat je voor een deel ook gebonden bent door Europese afspraken, maar het gaat wel over een miniharmonisatie. Er zijn inderdaad een aantal beslissingen genomen om verder te gaan dan die Europese regels, bijvoorbeeld als het gaat over de bescherming van minderjarigen. Ik denk dat dat ook een belangrijk signaal is van dit parlement.

We hebben een grondige bespreking gehad, collega's, in het parlement, dus ik zal niet ingaan op alle elementen en vragen die hier nog eens naar boven gekomen zijn. Mediawijsheid is aan bod gekomen in de interventie van een aantal collega's. U weet dat dat een topprioriteit is van mij als minister van Media, maar ook met mijn petje van Jeugd, alsook van mijn collega's in de regering. Dit is werkelijk een transversale en heel belangrijke doelstelling. Of het nu gaat over Onderwijs, Welzijn, Gelijke Kansen of Lokaal Bestuur, mediawijsheid is ongelooflijk belangrijk. Het gaat niet alleen over hardware, wifi en 5G, maar ook over de nodige kennis en capaciteiten om met die digitale toepassingen om te gaan, om goed met 'social media' om te gaan. Of de decretale verankering daarvan in dit Mediadecreet daar veel aan bijdraagt, daar is discussie over. Wij hebben ervoor geopteerd om dit hier niet te doen. Dit is niet de toegevoegde waarde die we

zochten. We willen dat vooral in het reële beleid, met de extra middelen die we hebben geïnvesteerd in mediawijsheid de komende jaren.

Er is ook gesproken over de grote schoonmaak die nog moet gebeuren. Dit is de eerste en belangrijkste wijziging van het Mediadecreet deze legislatuur, naast die kleine wijziging van de reclameregels, via een voorstel van decreet dan, maar we gaan die schoonmaak zeker ook nog doen, samen met een aantal andere wijzigingen. Dat is dus heel terecht.

Wat die liberalisering betreft: collega Sloomans, u hebt heel wat vragen uit de commissie herhaald. Ik zou wel willen vragen om, als u citeert, dat in de juiste context en correct te doen, zeker als het gaat over een gewezen minister-president. Als lid van de Vlaamse Regering heb ik daar uiteraard heel veel respect voor. Zijn opmerkingen waren natuurlijk in het kader van een Europees initiatief dat nog ter bespreking voorgelegd moet worden. Hier spreken we over een ontwerp van decreet dat hier wordt goedgekeurd. Ik denk dat u dat correct moet weergeven.

Ook als u mij citeert, doe dat dan alstublieft op een juiste manier. Het ging over de liberalisering van de zogenaamde 12 minutenregel voor tv-reclame.

Ik ga toch even verwijzen naar het verslag van wat ik gezegd heb, want ik vond de wijze waarop u dat citeerde zeer onjuist en eenzijdig. "De VRM stelt vast dat er wat geschoven wordt met het aandeel per uur uitgezonden reclame ten opzichte van voordien, zoals ook de bedoeling was van de versoepeling. Soms is er sprake van enkele minuten bovenop de vroeger toegestane limiet van twaalf minuten, maar het gaat zeker nooit om bijvoorbeeld een verdubbeling. Het valt met andere woorden allemaal heel goed mee. De VRM heeft eenmaal een uitspraak gedaan toen ze een schending heeft vastgesteld, maar de gevreesde al te serieuze impact op het reclameaandeel in primetime is vooralsnog geen bewaarheid geworden. Minister Dalle concludeert dat de decreetsaanpassing haar doel bereikt, maar niet voorbijschiet." Dus alstublieft, als u citeert, doe dat op een correcte manier.

Er zijn nog een aantal andere opmerkingen gemaakt, maar ik denk dat het meeste behandeld is in de commissie. Ik wens iedereen te danken voor het grondige werk en ik denk dat we hiermee een belangrijke stap hebben gezet, maar het werk is nog lang niet af. Heel veel dank.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet. (Zie *Parl.St.* VI.Parl. 2020-21, nr. 644/1)

Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: De diensten van het parlement hebben mij nog gewezen op twee technische fouten in het ontwerp van decreet. In artikel 6 moet de inleidende bepaling vervangen worden door: "Aan deel III, titel II, hoofdstuk I, van hetzelfde decreet wordt een artikel 40/1 toegevoegd, dat luidt als volgt:". En in artikel 24, 1°, artikel 46, 2°, en artikel 54, 3°, moet het woord "telkens" nog worden ingevoegd, om aan te duiden dat de vermelde woorden en zinsneden meer dan eenmaal moeten worden toegevoegd en vervangen. Ik vraag aan jullie om met deze technische correcties in te stemmen.

De voorzitter: Dat is voor iedereen in orde? (*Instemming*)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 5.*

Er is een technische correctie op artikel 6.

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 7 tot en met 23.*

Er is een technische correctie op artikel 24.

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 25 tot en met 45.*

Er is een technische correctie op artikel 46.

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 47 tot en met 53.*

Er is een technische correctie op artikel 54.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het ontwerp van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van artikel 15.3.5/13 van het Energiedecreet van 8 mei 2009

– **656 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2**

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van artikel 15.3.5/13 van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De algemene bespreking is gesloten.

Mag ik ook vragen dat iedereen zou inloggen in de digitale stemapplicatie? Dan hoeven we de vergadering niet meer te schorsen.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. (*Zie Parl.St. VI.Parl. 2020-21, nr. 656/1*)

– *Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 tot en met 3.*

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Liesbeth Homans tot wijziging van artikel 3.1.13 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat het jaarrapport van de regulator betreft

– 680 (2020-2021) – Nr. 1

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Liesbeth Homans tot wijziging van artikel 3.1.13 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat het jaarrapport van de regulator betreft.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2020-21, nr. 680/1)*

– Er zijn geen opmerkingen bij de artikelen 1 en 2.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL van Liesbeth Homans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de aanwijzing van een plaatsvervangend fractievoorzitter betreft

– 691 (2020-2021) – Nr. 1

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van Liesbeth Homans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de aanwijzing van een plaatsvervangend fractievoorzitter betreft.

De algemene bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? *(Neen)*

U weet dat dat allemaal ten dienste is van onze goede vriendin en collega Hannelore, die dan geen ontslag moet nemen als fractieleider.

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2020-21, nr. 691/1)*

– Er zijn geen opmerkingen bij het enig artikel.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over het artikel en over het voorstel houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, voor we met de eigenlijke stemmingen beginnen, voeren we een teststemming uit.

– *De Vlaamse volksvertegenwoordigers voeren een teststemming uit.*

Deze test is goed verlopen.

VOORSTEL tot wijziging van het statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordigers, wat betreft de plaatsvervangend fractievoorzitter

Bespreking en stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel tot wijziging van het statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordigers, wat betreft de plaatsvervangend fractievoorzitter.

De bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot wijziging van het statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordigers, wat betreft de plaatsvervangend fractievoorzitter.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot wijziging van het statuut van de Vlaamse volksvertegenwoordigers, wat betreft de plaatsvervangend fractievoorzitter, is aangenomen.

VOORSTEL tot wijziging van het reglement van toekenning van medewerkers aan de voorzitter, aan de leden van het Uitgebreid Bureau, aan de fracties en aan de Vlaamse volksvertegenwoordigers

Bespreking en stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel tot wijziging van het reglement van toekenning van medewerkers aan de voorzitter, aan de leden van het Uitgebreid Bureau, aan de fracties en aan de Vlaamse volksvertegenwoordigers.

De bespreking is geopend.

Vraagt er iemand het woord? (*Neen*)

De bespreking is gesloten.

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot wijziging van het reglement van toekenning.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot wijziging van het reglement van toekenning van medewerkers aan de voorzitter, aan de leden van het Uitgebreid Bureau, aan de fracties en aan de Vlaamse volksvertegenwoordigers is aangenomen.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van artikel 12 van het decreet van 8 mei 2002 houdende evenredige participatie op de arbeidsmarkt en artikel 38 van het decreet van 10 juli 2008 houdende een kader voor het Vlaamse gelijkheids- en gelijkebehandelingsbeleid – 611 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 3.

Stemming nr. 1

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
95 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
89 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben neen geantwoord.

De artikelen 1 tot en met 3 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 2

Het resultaat wat betreft de gemeenschapsaangelegenheden is als volgt:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
95 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben neen geantwoord.

Het resultaat wat betreft de gewestaangelegenheden is als volgt:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
89 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de tariefverlaging voor non-profitlegaten en non-profitschenken en de invoering van de vrienden-erfenis

– 613 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 7.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
62 leden hebben ja geantwoord;
49 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 1 tot en met 7 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
62 leden hebben ja geantwoord;
49 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

ONTWERP VAN DECREET tot wijziging van het decreet van 27 maart 2009 betreffende radio-omroep en televisie, wat betreft de gedeeltelijke omzetting van richtlijn (EU) 2018/1808 van het Europees Parlement en de Raad van 14 november 2018 tot wijziging van Richtlijn 2010/13/EU betreffende de coördinatie van bepaalde wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in de lidstaten inzake het aanbieden van audiovisuele mediadiensten (richtlijn audiovisuele mediadiensten) in het licht van een veranderende marktsituatie

– 644 (2020-2021) – Nrs. 1 tot en met 4

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 54, met inbegrip van de technische correcties die minister Dalle heeft voorgesteld op de artikelen 6, 24, 46 en 54.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

116 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
94 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 1 tot en met 54 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het ontwerp van decreet.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
95 leden hebben ja geantwoord;
22 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Wilfried Vandaele, Tinne Rombouts en Inez De Coninck tot wijziging van artikel 15.3.5/13 van het Energiedecreet van 8 mei 2009

– 656 (2020-2021) – Nrs. 1 en 2

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 tot en met 3.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
107 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

De artikelen 1 tot en met 3 zijn aangenomen.

Redenen voor onthouding?

De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Onze reden voor onthouding is de kwestie van het advies van de Raad van State.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
107 leden hebben ja geantwoord;
4 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**VOORSTEL VAN DECREET van Liesbeth Homans tot wijziging van artikel 3.1.13 van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat het jaarrapport van de regulator betreft
– 680 (2020-2021) – Nr. 1**

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de artikelen 1 en 2.

Stemming nr. 9

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
111 leden hebben ja geantwoord.

De artikelen 1 en 2 zijn aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
111 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

**VOORSTEL van Liesbeth Homans tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement, wat de aanwijzing van een plaatsvervangend fractievoorzitter betreft
– 691 (2020-2021) – Nr. 1**

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het enig artikel.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
117 leden hebben ja geantwoord.

Het enig artikel is aangenomen.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel tot wijziging van het Reglement van het Vlaams Parlement.

Stemming nr. 12

Zie hier het resultaat:

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
117 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op woensdag 24 maart 2021 om 14 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 19.50 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Allecia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloopmans, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Afwezig met kennisgeving

Joke Schauvliege: ambtsverplichtingen;

Sihame El Kaouakibi, Freya Saeyns, Willem-Frederik Schiltz, Sarah Smeyers, Steve Vandenberghe, Frieda Verougstraete-Deschacht: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr.1:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyskens, Allecia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno

Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Suzy Wouters

Stemming nr.2:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

NEEN-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Suzy Wouters

Stemming nr.3:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino

Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Wim Verheyden, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.4:

JA-stemmen:

Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Bart Dochy, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Gustaaf Pelckmans, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Wim Verheyden, Maxim Veys, Suzy Wouters

Stemming nr.5:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfoort, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Suzy Wouters

Stemming nr.6:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneeckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Immanuel De Reuse, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Suzy Wouters

Stemming nr.7:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuy, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Tom De Meester, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

Stemming nr.8:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaike De Rudder, Maarten De Veuster, Maaike De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel

Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

ONTHOUDINGEN:

Jos D'Haese, Tom De Meester, Kim De Witte, Lise Vandecasteele

Stemming nr.9:**JA-stemmen:**

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfoort, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Slootmans, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.10:**JA-stemmen:**

Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen,

Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.11:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters

Stemming nr.12:

JA-stemmen:

Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Imade Annouri, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Lode Ceyskens, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Annick De Ridder, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten

De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Bart Dochy, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Gustaaf Pelckmans, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katrien Schryvers, Katia Segers, Stefaan Sintobin, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters